

Marius Ianuș

O SUTĂ DE ZILE LA ATHOS

(O povestire itinerantă.
Ediția a doua, revizuită și adăugită.)

PUSTNIC PENTRU O NOAPTE

(PRIMA CĂLĂTORIE LA ATHOS)¹

*Simonei, anomismia.wordpress.com,
pentru ajutorul acordat în cursul acestui pelerinaj*

Încep istorisirea acestor întâmplări și a interpretărilor aferente lor în orașul Kalamaria, suburbie a Salonicului întinsă de-a lungul golfului, la sudul metropolei.

Când am venit aici mai aveam unsprezece euro, iar acum nu mai am nici șapte. Dar am o pungă cu bere și una cu pâine – hrana mea pe următoarele două zile. Voi petrece câteva zile într-un fel de vagabondaj. Dar să vedeți cum a fost...

M-am certat cu părinții mei, în special cu taică-miu, din pricina nesiguranței mele materiale. De parcă ar fi vina mea că trăim în nenorocirea în care trăim, conduși de oamenii de care suntem conduși (în toate domeniile, inclusiv cel al Culturii). Taică-miu ar vrea să lucrez la „Transilvania Express”, la secția Politică a acestui ziar, unde mi s-a oferit un post nu pentru experiența mea jurnalistică sau pentru că aș avea vreun merit literar, ci pentru că îl cunoaște el pe patron. Dar eu aș mai lucra la o publicație lumească doar din perspectiva unei rubrici sau a unei pagini dedicate Credinței.

Duhul lumesc, materialnic al tatălui meu m-a supărat atât de tare, încât m-am decis să plec unde văd cu ochii. I s-au șters cu desăvârșire din minte anii îndelungați în care

1 Această primă povestire a fost atașată și la finalul primei ediții a cărții „Gânduri de pe Drumul Crucii mele”.

nu a lucrat și deceniile în care a locuit cu chirie, iar acum, când are bani și casă, îi vine greu să-i dea ceva copilului său...

Firește, ocupația mea, scrisul, i se pare neproductivă. Nici nu ar avea sens să-i explic ce control diabolic a instaurat securitatea asupra cuvântului scris și ce piticanii și-au făcut loc în uniunile de creație, în minister, în consiliile județene și în ICR și cum mănâncă ăștia toți banii destinați Culturii române... Acești bani nu ajung la mine, iar când au fost pe punctul de a ajunge, în cazul revistei „Stare de Urgență”, mi s-a cerut să renunț la părerile mele și, apoi, la conducerea acestei reviste... Dar taică-miu o ține pe a lui: „Trebuie să faci și tu CEVA”.

Să fac CEVA? Așa mi-a venit gândul de a merge la Muntele Athos. Iar ideea de a trăi în pustnicie îmi dă târcoale de mai multă vreme, mai ales din pricina vremurilor pe care le trăim. Ce ar putea fi mai CEVA decât să te faci sihastru în Muntele Athos?

NEA RODA

Plec la drum cu foarte puțini bani, ca unul care, după spusele lui taică-miu, „nu produce nimic”. Deși eu produc ceva, anume literatură. O literatură de o anumită originalitate, destul de cunoscută cititorilor, în pofida piedicilor continue pe care au căutat să mi le pună securiștii, invidioșii și cei care s-au simțit lezați de opiniile mele. Cum spuneam, aș fi putut cândva, în două rânduri, să închei câte un pact rușinos al tăcerii, unul cu Uniunea Scriitorilor, altul cu Institutul Cultural (de fapt, Securist) Român, dar nu am făcut-o. Și mă felicit pentru asta.

Plec, aşadar, cu banii aproape de limita strictului-necesar. Pe de o parte, mă gândesc cum să economisesc cât mai mult, pe de alta... îmi zic că oricum nu mă voi mai întoarce. „Drumul meu are o singură direcție.” Şi, dacă punem la socoteală şi „Dimensiunea Timp”, drumul vieţii mele chiar are o singură direcție.

Ce am pus în voluminosul meu bagaj i-ar uimi pe mulţi: am o ţeavă de burlan de un metru, un metru şi ceva, din care vreau să îmi fac horn pentru bordeiul pe care plănuiesc să îl sap la Athos. (Deşi aici am o mică problemă, pentru că pământul Athosului, văzut în fotografiile de pe internet, mi s-a părut foarte pietros...) Am, apoi, un acoperitor pentru această ţeavă, ca nu cumva să intre apa în horn. Mai am o cazma (fără coadă, pe care urmează să mi-o confecţionez), o unealtă pentru răsaduri, care poate fi folosită la o adică şi la săpat într-un pământ mai dur, unelte de pescuit, două cearşafuri, dintre care pe unul îl înghesui în ţeava „hornului” împreună cu niscaiva haine, iar în celălalt înfăşor această ţeavă, aşa încât nu se mai vede ce e cu ea, apoi mai e şi sfoara pe care am trecut-o de la bun început prin ţeavă, iar mai apoi am înnodat-o dând întregului un aspect de tolă vânătorescă. Mai am un rucsac cu haine, baterii (zeci de baterii), aparatul foto şi o paporniţă de rafie de la magazinul BILLA, din care răzbate afară vârful băţului undiţei cu mulinetă. Trei bagaje relativ voluminoase, dar nu foarte grele.

La Athos aveam să văd că gândul privitor la duritatea pământului e destul de îndreptăţit. Cu toate astea, am găsit un posibil loc pentru un bordei. Dar despre acestea vă voi vorbi mai încolo.

Ca să economisesc bani, mi-am făcut planul în felul următor: să intru în Athos pe jos, fără aprobare, pe partea

peninsulei opusă celei pe care se intră de fapt, adică pe la Nea Roda. „Voi urca”, îmi ziceam, „peste creasta peninsulei care se întinde la Nord de Nea Roda, voi intra înăuntrul Republicii Ecclesiale Athos, iar apoi voi fi liber să fac ce vreau.” Pare simplu, nu?

La ora 16.30 urc în autocarul care mă va duce în împrejurimile orașului Asprovalta, la Nea Vrasna. Aflu asta pe drum, pentru că destinația pe care mi-o alesesem inițial fusese Asprovalta. Dar e mai bine așa. În fapt, cel mai util mi-ar fi fost să le spun să mă lase la Stavros, dar așa nu aș fi văzut minunata plajă de la Nea Vrasna.

Îmi spun asta în vreme ce înaintez pe țârm către acest sătuc cu cele trei bagaje ale mele atârându-mi de umeri și de mâini.

Întâlnesc, între Nea Vrasna și Stavros, câțiva negri, la câteva sute de metri unul de altul, cărând nimicuri pe care le vând pe plajă. Căldura se intensifică. Am coborât din autocar în jurul orei 11 dimineața, iar acum ne îndreptăm spre prânz. Ajung să regret dușurile pe care le găsisem pe marginea falezei la Nea Vrasna, dușuri de care am profitat din plin. De altfel, cum am ajuns pe plajă, cum mi-am lăsat papornițele și am făcut prima mea baie în mare. Însoțitoarea autocarului insistase să îmi dea mobilul responsabilei pentru Nea Vrasna, dar eu nu mai aveam chef să caut prin bagaje după mobil, căruia îi și scosesem bateria, sau după pix și hârtie. Am îngăimat o scuză și am plecat. Liber. Departe de casă. Spre Athos. Pe un drum pe care îl cred fără întoarcere.

Odată ajuns la Stavros, încerc să iau o „ocazie” către Nea Roda. Dar nu oprește nimeni. Turiștii sunt reținuți, iar localnicii, nu înțeleg de ce, nu mă iau.

După vreo oră de stat într-o stație de autobuz, prilej de a face cunoștință cu berea grecească, aflu că urmează să vină un autobuz pentru Olimpiada. La Olimpiada îmi dau seama că m-am aventurat pe un drum foarte puțin circulat, care trece prin niște sătuce de munte. Totuși, surprinzător, nu aștept mult. Cu o succesiune de două ocazii înlănțuite ajung lângă Stratoni, iar apoi, după ce mănânc niște mure de pe marginea drumului, în remorca unui jeep, la Ierissos.

Aici nu mai găsesc ocazie pentru Nea Roda, care e la vreo șase kilometri, dar, după ce urc dealul dintre aceste două localități, înțeleg de ce nu a venit această ocazie și nici nu mi-o mai doresc. La capătul unei întinderi de frământătură muntoasă se ridică, în depărtare, pietroasă, parcă ireală, stânca triunghiulară a Muntelui Athos. Văd și Uranopolisul, orașul prin care mi-am propus să nu trec, în vale, pe celălalt țărm al peninsulei pe care înaintez. În fapt, sunt pe al treilea deget al peninsulei Halkidiki, o frumoasă regiune cu munți mici, dar stâncoși și abrupti, care își întind oasele pietruite în mare. Acești munți sunt plini de o vegetație pitică și țepoasă, de arbuști care aduc pe undeva cu măceșii noștri, deși cei mai mulți nu au fructe. În locurile mai bogate în apă curgătoare se înalță semeți sau răsfirați către cer două feluri de pini. Unii – dreți și subțiri ca niște lumânări, de un verde foarte închis, bătând către negru, alții – de un verde obișnuit, cu coroane răsfirate, rotunde. Pe marginea drumurilor se găsesc din belșug tufe de mure.

Nea Roda e ultima localitate de pe țărmul stâng al peninsulei Athos, înainte de intrarea propriu-zisă în Republica Ecleziastică.

Când ajung aici soarele se îndreaptă deja spre Apus, așa că mă hotărâsc să rămân până a doua zi, ca să am unde să stau la Sfânta Liturghie. E sâmbătă, iar această sâmbătă

se îndreaptă spre noapte. Biserica, frumoasa biserică a acestui sătuc, e chiar pe drumul pe care mă îndrept către plajă.

Îmi caut un loc de dormit și îl aflu repede, pentru că Dumnezeu îmi răspunde și îmi rezolvă foarte repede toate problemele și nelămuririle, acum. Înainte, parcă nu Îi înțelegeam limbajul sau mesajele atât de limpede.

Plaja din Nea Roda nu e mare, iar în această seară de sâmbătă e înțesată de tarabele unor vânzători ambulanti, africani, greci și ruși, care vând mărunțișuri.

Cuvântul „Nea” de la începutul denumirii unor localități grecești înseamnă „Noua”. Acesta sunt foste localități din Asia Mică strămutate aici la începutul secolului trecut, în cadrul unui schimb de populație între greci și turci. De fapt, se pare că a fost vorba de deportări în toată regula, survenite pe fondul unor tensiuni.

Din păcate, unii dintre grecii ajunși aici au venit cu obiceiurile mahomedanilor. Îi văd pe bărbații localității strânși pe terasele cafenelelor, urmărind meciuri și bând cafele interminabile. Dar nu asta e cel mai grav: când am coborât spre Nea Roda, am auzit hăuiturile specifice unui minaret...

După ce beau câteva beri, mă bălăcesc în mare și mă învârt un pic pe faleză. Apoi, după ce s-a întunecat, mă duc pe costișa pe care mi-am lăsat bagajele și mă culc chiar acolo, în niște tufe. Nu e ușor să dormi în natură, dacă nu ești învățat, iar eu nu prea sunt. Așa că adorm foarte greu, după o lungă luptă cu țânțarii, cu spinii tufelor și cu costișa abruptă.

A doua zi, la Biserică, e foarte frumos. Sunt aici niște icoane superbe, unele de o vechime evidentă, iar Stăpâna locului e chiar Măicuța Domnului.

După slujbă mă hotărâsc ca, după încă o baie, să mă îndrept totuși către Uranopolis. Noaptea petrecută pe costișă, dar și țărnul stâncos pe care îl văd îndreptându-se în ocolșuri repezi către Republica Bisericească, dar și chinul pe care l-am avut în etapele de mers pe jos cu bagajele mele, m-au făcut să mă hotărâsc să merg totuși cu bacul.

Găsesc o stație de autobuz și aflu că autobuzul către Uranopolis urmează să treacă pe acolo într-o jumătate de oră. Îmi rânduiesc papornițele lângă un pom, mă așez pe bordură și aștept. Îmi place că în această stație e o bisericuță în miniatură închinată Măicuții Domnului. Puterea și lucrarea Lui Dumnezeu nu țin seama de dimensiunile noastre. Prima Casă pământeană a Lui Dumnezeu, făcută de evrei, era o ladă mai mare, purtată pe umeri. În ea încăpea Nesfârșitul.

Brusc, pe partea cealaltă a drumului apare un om de trei ori mai încărcat decât mine. În stație suntem doar două persoane – eu și o fătucă, după aparențe turcoaică. Fătuca va aștepta în acea stație și după ce eu voi fi plecat de acolo.

Îl salut pe omul zdrobit sub încărcătura bagajelor care înaintează greu pe partea cealaltă a drumului. Mă salută și el și vine către mine. Ne regăsim repede ca fiind români și îmi spune, pe scurt, povestea lui: numele său e Bogdan Ruscescu și până în urmă cu trei ani și câteva luni a lucrat la București, ca agent de asigurări. Apoi a locuit vreme de trei ani în Bulgaria, la Burgas, iar acum se îndreaptă către Muntele Athos.

După înfățișare, pare să aibă undeva spre șaiszeci de ani. Are chelie și barba albită, dar musculatura care răzbate de

sub tricoul tăiat la umeri, „marinărește”, și faptul că e foarte bronzat îi dau un aer mai tineresc.

Omul are un rucsac înfiorător de mare. În fapt, un rucsac „umflat”, din stofă militară. Pe lângă acesta mai cară, în fiecare dintre mâini, câte o paporniță care pare umplută până la refuz, atârând greu. Sub greutatea tuturor acestora, pare gata să se frângă în orice clipă. Îmi amintește de mine, în pelerinajul pe care l-am numit „Drumul Crucii Mele”, despre care am scris o altă carte. Mai ales când îmi spune:

- Am făcut șapte sute de kilometri pe jos!

Exact atât am făcut și eu! Îi spun asta, fără a-i da însă detaliile pelerinajului meu.

N-aș vrea să îl smintesc și să îl fac să așeze, peste tot ce are deja în spate, și o cruce...

Detaliile poveștii sale aveam să le aflui, în aceeași seară, pe una din plajele din Uranopolis, precum și în dimineața următoare, la coada pentru biletele de feribot, la care eu stăteam și pe care el o iscodea. Acum, în stația de la Nea Roda, Bogdan Rusescu nu vrea să aștepte autobuzul pe care îl aștept eu și pornește la pas, clătinându-se sub povara sa, spre Uranopolis.

SFÂNTUL MUNTE

La Uranopolis, găsesc repede locul unde e Biroul pentru Diamonitirioane (pașapoartele Sfântului Munte). Închis, firește. Vapoarele pleacă doar dimineața. Apoi mă îndrept către plajă. Mă postez la capătul primului golf al Uranopolisului, unde fac o baie. Apoi, îndemnat de Duhul Sfânt, cred, mă hotărăsc să trec dealul, spre al doilea golfuleț. Pe țarm, accesul pare blocat de niște stânci. Trec

dealul, printre tufele zgârâietoare de scaieți, apoi îmi găsesc un loc de dormit, sub niște măslini, și îmi adăpostesc acolo bagajele.

Cobor pe plaja celui de-al doilea golf. E deja vremea apusului. După puțină vreme îl văd pe omul de la Nea Roda, pe Bogdan Rusescu, coborând pe plajă, strivit sub greutatea poverilor sale. Se așează în capătul cel mai îndepărtat, față de Uranopolis, al golfului în care suntem. Îl las să se aranjeze, iar apoi mă îndrept către el. După ce ne bălăcim un pic, continuăm discuția începută la Nea Roda, stând așezați în apa mică de la malul mării.

Se duce la Muntele Athos în speranța că va găsi vreo mănăstire care să-i dea ceva de lucru. Nu vrea bani, ci doar cazare și masă. Dar eu cred că ar fi bun și de călugărie, pentru că Bogdan Rusescu are, în mod cert, un fel duhovnicesc de a înțelege lumea:

„Dacă va vrea Dumnezeu”, îmi spune el. „Dacă nu va vrea, poate că sensul a fost doar să vin până aici, să fiu respins și să plec mai departe...”

Așadar, Bogdan Rusescu a abandonat serviciul pentru că sistemul asigurărilor financiare i se părea o mare minciună. În fapt, pentru a-și justifica slujba trebuia să facă niște asigurări fictive, iar la un moment dat a renunțat să le mai facă.

Cândva a avut și o locuință în București. Și-a vândut locuința și, de banii căpătați, a modernizat locuința femeii cu care trăia. Apoi, după ce a renunțat la slujbă, femeia respectivă l-a alungat.

Un prieten marinar i-a cerut să aibă grijă de casa pe care tocmai și-o cumpăraseră în Burgas, Bulgaria. Bogdan a locuit acolo trei ani, apoi, pentru că prietenul acela a vândut casa, a ajuns pe drumuri. S-a hotărât să plece spre Sud, spre

Grecia. A mers câteva sute de kilometri, până la Adrianopolis, unde s-a stabilit vreme de trei luni. Aici a trăit ca vagabond, sub un balcon aflat la parterul unei clădiri de utilitate publică.

La început a dus-o destul de greu, scormonind prin gunoaie, apoi s-a împrietenit cu o cerșetoare a locului, care „l-a promovat”, după cum îmi zice el, în mediul bisericesc local. Și a început să aibă de toate. După trei luni, poliția i-a cerut să părăsească localitatea. Aflând asta, grecii care îl susținuseră i-au adus o mulțime de lucruri, până și un miniaragaz cu butelie, un fel de primus. De aici bagajul uriaș pe care îl cară în spate.

Însoțit de tristețea și lacrimile cerșetoarei care „îl promovase”, o femeie gârbovă – și aici Bogdan Rusescu se întreabă în ce fel ar fi rezistat tentației de a rămâne dacă ar fi fost vorba de o femeie frumoasă – sărmanul nostru pleacă la drum.

A ales să vină la Athos pentru că găsisse pe jos o hartă a Athosului și pentru că cerșetoarea cea gârbovă îi povestise ce se întâmplă în Sfântul Munte și îl sfătuisse să-și îndrepte pașii înapoi.

După ce se înserează îl las pe Bogdan acolo și mă duc la locul unde îmi lăsasem eu bagajele. Nu e ușor să dormi în aer liber, dacă nu ești învățat cu asta. Totuși, am făcut progrese.

A doua zi Bogdan Rusescu va da târcoale locului de unde se cumpără biletele și feribotului, însoțindu-mă în plecarea mea. Nu poate să plece și el odată cu mine – are nevoie de Diamonitirion, iar asta durează o zi, și oricum vroia și să-și mai spele niște haine... Cel puțin așa argumentează el.

I-aș da niște bani, dar nu prea am nici eu. Ne aflăm cam în aceeași situație financiară... Îmi pare rău să îl las aici...

După ce mă despart de Bogdan Rusescu, plec spre Athos. Pescărușii zboară deasupra feribotului și înhață din zbor, sau chiar din mână, bucățile de pâine care li se întind sau aruncă.

I-am regăsit pe punte pe Paul Wilms, un belgian obișnuit cu pelerianjele anuale de câte șapte sute de kilometri (di nou !!!), cu care făcusem cunoștință încă de la casa de bilete, pe un băiat cu un limbaj cam șmecheresc, care cred că e „sârmist”, care vrea doar să escaladeze Vârful Athos, și pe doi greci, pe care aveam să-i mai întâlnesc de două ori – o dată la Kareyes, capitala peninsulei, și a doua oară în autobuzul de plecare, la Ierissos.

Pe „sârmist” îl întreb în față dacă e practicant de yoga sau „sârmist”, încă de la primele lui vorbe. Cei care au trecut serios prin experiențe din astea au rămas tarați de un duh al mândriei, al importanței proprii persoane, străin Ortodoxiei. Îmi răspunde, firește, că „le-a făcut și pe astea”. (Pentru cei care nu sunt la curent: „sârmismul” e o rătăcire de tip yoghin apărută în Biserica noastră. Unii ortodocși, dar cine știe dacă mai sunt ortodocși?, merg la Biserică la „vânătoare de energii”, energii pe care le și testează cu niște sârme, fără să-și mai bată capul cu întrebările „prin ce” și „de ce anume” vine Duhul Sfânt, pentru că Acesta trebuie că e sursa așa-ziselor lor „energii” care apar la Sfânta Liturghie...) Cu belgianul și cu unul dintre greci vorbesc în franceză, cu celălalt grec care a lucrat prin România, în română și în engleză, cu „sârmistul” – în funcție de cine mai participă la discuție... în trei limbi deodată. Așa ajungi să le vorbești stricat pe toate, pentru

că mintea omului trebuie „setată” în timpul unei conversații pe „o singură undă”.

Pe o hartă a „sârmistului” văd că la Vatopedu, unde am eu de gând să merg, aş ajunge pe jos mai repede dacă aş coborî la pontonul pentru Mănăstirea Zografu. Zis și făcut. Înaintea mea mai coboară și un Părinte care fusese chiar în fața mea și la coada de la bilete. Acestuia îi vine în întâmpinare un jeep, care ne ia pe băncile remorcii și pe noi – pe mine și pe un tânăr bulgar care își caută de lucru la mănăstire.

Cele două coaste ale peninsulei Athos diferă foarte mult între ele. Cea dinspre Sud-Vest e aridă, așa că mănăstirile de aici, construite din piatră, au o duritate de citadele. Impresia de ariditate e accentuată și de o zonă incendiată, chiar la intrarea pe această limbă de pământ de cincizeci de kilometri lungime și șase-opt kilometri lățime.

Cealaltă coastă, cea dinspre Nord-Est, e umedă și bogată în vegetație. Primele mănăstiri ale Athosului au apărut acolo: Marea Lavră, fondată de întemeietorul vieții de obște de la Sfântul Munte, Sfântul Atanasie, apoi Vatopedu și Iviru.

Mănăstirea bulgarilor, Zografu, e situată pe culme, undeva la mijlocul peninsulei. Dar e impropriu zis „culme”, pentru că ne aflăm încă la baza masivului muntos. Păduri frumoase înconjoară mănăstirea din toate părțile, iar unor clădiri dărăpănate, gata să se prăbușească, le iau locul altele, noi.

Când intri la o mănăstire de la Athos ești tratat după un tipic precis: ești așezat la o măsuță, în arhondaric, și ești servit cu apă, uzo și rahat. Dar la Zografu eu nu am mai așteptat tratația, de care aveam să aflu cu adevărat doar la

Prodromu. Am băut un pahar cu apă rece, de la un dozator, mi-am luat calabalâcul în spate și am pornit spre Vatopedu.

Până la vreo doi kilometri de Vatopedu drumul e foarte bun. Pare un drum de prin pădurile noastre. Dar apoi... Călugării care s-au canonit cândva în aceste mănăstiri par să fii stricat drumul intenționat... Dalele de piatră înfipte pieziș în pământ, cu muchiile în sus, îmi fac călătoria foarte dificilă.

Dar, fie... „Drum călugăresc”... cu cât mai rău, cu atât mai bine.

Și, chiar dacă nu mă veți crede, mie mi se pare evident că această cărare care străbate pădurea a fost stricată intenționat, la capătul unor ani de muncă „nebunească”.

Sigur, eu am urmat drumul pietonal, cel marcat ca atare, dar am impresia că există între Zografu și Vatopedu și un drum mai bun, făcut mai recent, pe care eu l-am părăsit imediat după ce am plecat de la Zografu, drum accesibil chiar și mașinilor.

La Vatopedu mi se spune că nu pot fi cazat acolo, pentru că nu am rezervare. Am reușit să ajung până aici, am făcut o baie în mare, îmbrăcat, ca să nu încalc vreo lege a Muntelui, și mi-am adăpostit două dintre bagaje sub un copac cu frunzișul foarte bogat.

Cei trei români pe care îi întâlnesc pe plaja Vatopedului, dintre care unul e cam țâfnos și pare să se dorească liderul lor, nu reușesc să-mi strice buna dispoziție, în pofida unor priviri cam chiorâșe, legate, poate, de bagajele mele.

(Pe băiatul cel mai țâfnos aveam să-l mai întâlnesc, mai puțin țâfnos, la Cernica, unde avea să bea un pahar de vin cu mine la taraba cu lumânări de la intrarea în biserică și unde aveam să aflu că se trage dintr-un neam vechi de

preoți. Apoi, în calitate de confesor al Irinucăi Bazon, aveam să-l regătesc și ca aspirant la mâna acestei prințese mofturoase.)

În curtea mănăstirii sunt mai mulți români, care așteaptă la Părintele Chiril, duhovnicul de aici. După ce beau un pahar cu apă rece în arhondaricul de la Vatopedu (și am specificat de mai multe ori că aș vrea apă rece, pentru că apa de la cișmele e... caldă), îndrumat de un călugăr român care seamănă destul de bine cu Părintele Arsenie Boca, cel din tinerețe, mă îndrept către Chilia Sfântului Ipatie. Știu că la Sfântul Munte chiliile sunt ca schiturile noastre și mai știu, de la o prietenă sibiancă, Sora Simona, că la Chilia Sfântului Ipatie, ctitorie a unor călugări din zona Sibiului, a poposit Părintele Arsenie Boca în cele câteva luni pe care le-a petrecut la Athos. Acesta e motivul pentru care mă îndrept într-acolo.

Mă rătăcesc pe niște drumuri de încălcite și, când simt că nu mai pot răzbi, strig către Sfântul Ipatie să mă ajute. Și, imediat după strigătul meu, apare un jeep cu niște călugări români, care mă iau cu ei către această Chilie.

Chilia Sfântului Ipatie e așezată într-una dintre cele mai plăcute zone ale peninsulei Athos, cea mai grozavă între cele văzute de mine. Pădurea din jur e plină de pâraie care dau locului o notă foarte... românească.

Din păcate, Părintele Stareț îmi spune, și încă de două ori, că nu pot să rămân decât pentru o noapte... M-aș fi bucurat să pot să stau mai mult.

La masă trebuie să vină toată lumea. În vreme ce mâncăm, ultimul venit, Fratele Ionică, ne citește din Proloage. E foarte tânăr și se poticnește la cuvintele vechi sau complicate, iar Părintele Stareț îl corectează pe alocuri.

Călugărul care conducea mașina cu care am ajuns aici îmi dă un sfat interesant:

Nu trebuie să îți propui ceva când spui Rugăciunea. Trebuie numai să o spui.

Îmi voi aminti acest sfat și îl voi folosi într-una din nopțile următoare. Nu știu cum alunecase discuția noastră spre asta, dar am impresia că sfatul a venit oarecum din senin.

A doua zi, dis-de-dimineată, plec spre Kareia, capitala peninsulei, cu gândul să-mi prelungesc viza până la treizeci de zile. Pe drum am surpriza unui smochin încărcat cu roade coapte, foarte dulci.

Deși trec foarte puține mașini, găsesc imediat o ocazie. Ocazia asta mă duce până la intersecția drumului care leagă Vatopedu cu Dafni cu drumul care coboară către Kareia, undeva în vârful dealului care se înalță deasupra capitalei peninsulei. Pe câțiva kilometri în jurul capitalei, drumurile sunt foarte bune, largi și asfaltate. În rest, sunt drumuri de pietriș, care se umplu de praf la trecerea mașinilor. Dar multă lume nu vede cu ochi buni modernizarea drumurilor de pe Muntele Athos. Părinții bătrâni se opun cu vehemență acesteia, pe când cei mai tineri se arată indulgenți față de ea, ba chiar doritori de schimbare. Inutil să mai spunem cine are dreptate. Mă opresc deasupra Kareiei cu gândul să fac o poză în care să apară această localitate, țărmul de Nord-Est al peninsulei și marea. Dar căpăcelul de la bateriile aparatului meu foto cade în tufișuri și, oricât l-aș căuta, nu îl mai găsesc. Iau aceasta ca pe un semn că nu am venit aici pentru „distracție”, nu trebuie să fac turism sau jurnalism cultural. Las căpăceleul acolo și merg mai departe, consolându-mă cu murele de pe marginea drumului.

La Kariyes (cum îi spun grecii acestei așezări), aflu că viza mea nu poate fi prelungită. Ea e pentru o singură mănăstire – pentru Schitul Prodromu.

Îmi propun să stau mai mult de patru zile, chiar dacă nu am aprobare pentru asta. Dar socoteala mea e una, iar ce va fi e alta...

Străbat micul târgușor al Kareiei, îi regălesc pe grecii de pe bac, apoi cobor către țarm, la Mănăstirea Iviru.

Cam o oră de mers. E ciudată o lume fără femei. Ciudată, dar foarte liniștită. În tot pelerinajul meu la Muntele Athos am văzut doar doi oameni care mi s-a părut că trebuie ocoliți.

Poate și din pricina situației mele familiale, mi se pare foarte ușor de trăit într-o lume fără femei. Sunt mult mai împăcat aici.

IVIRU – LA PRIMA VEDERE

La Iviru, în pridvorul bisericii, admir frumoasa pictură care trebuie să-l fi inspirat pe Părintele Arsenie în lucrarea sa de la Drăgănescu. Îmi dau seama de asta din felul în care sunt realizate și dispuse în cadrul benzilor pictate inscripțiile textuale.

Nu stau mult la Iviru. Voi reveni aici peste o zi, pentru hramul mănăstirii, marea sărbătoare a Adormirii Maicii Domnului. Atoniții urmează calendarul vechi, așa că voi mai sărbători o dată, împreună cu ei. Pornesc spre Prodromu.

Gălesc repede o ocazie care mă duce până la drumul către Mănăstirea Filoteu. Apoi, chiar în intersecția aceea, un Părinte îmi dă apă și smochine din grădina sa. După

care, foarte repede, prind o nouă ocazie, până aproape de Marea Lavră, șofer fiind un călugăr georgian.

După asta, mă ia un Părinte român de la Schitul Lacu, care merge chiar la Schitul Prodromu, la duhovnicul său.

Oprim să luăm apă din pârâul Sfântului Atanasie, inițiatorul vieții de obște la Athos, și aflăm istoria apariției acestui izvor: Sfântul Atanasie a lovit cu toiagul în piatră, iar aceasta s-a crăpat în forma Sfintei Cruci, lăsând cale liberă către mare unui izvor. Potrivit Părintelui care mă conduce, puritatea apei acesteia e atât de neobișnuită, încât cercetătorii care au făcut studii de laborator asupra ei au rămas uimiți.

Părintele îmi povestește și cum a devenit rasofoar, în urmă cu trei ani. A venit la Prodromu cu o problemă gravă, iar Părintele Iulian, care e acum duhovnicul său, i-a ieșit în cale, la poarta mănăstirii, și i-a răspuns la întrebările lui, fără ca el să apuce să întrebe ceva. Părintele Iulian i-a spus și că se va călugări – dar încă nu a făcut-o.

PRODROMU

La Prodromu fac cunoștință cu ospitalitatea atonită tipică. Mi se pun în față, de mai multe ori, pahărele cu uzo, pahare cu apă și bucăți mari de rahat, din care tot servesc.

În cele din urmă, sunt și cazat, într-o încăpăre de la etaj cu vedere spre munte, împreună cu mai mulți credincioși. Schitul Prodromu, de fapt o mănăstire în toată regula, este foarte aproape de Vârful Athos și de extremitatea întinsă în mare a peninsulei.

În toiul nopții aveam să aud niște „au”-ituri foarte ciudate ale unor păsări sau animale strânse lângă zidul mănăstirii. La început mi s-a părut că sunt pisici, pentru că

am văzut câteva pe peninsulă... Apoi – pescăruși... Apoi – coioți... Ca la sfârșit să mă gândesc că vor fi fiind, pur și simplu, niște demoni.

Până la urmă cineva, cred că un călugăr, a alungat acei „au-itori” care scârțâiau glasuri groaznice pe lângă ziduri, cu un singur strigăt.

Ulterior, aveam să mă dumiresc în privința acestor dihanii. Sunt șacali. Totuși, rămân la impresia că în anumite momente sunt dirijați de demoni.

Dar înainte de asta a mai fost un episod interesant, seara, vizita mea la Părintele Iulian.

Părintele de la Schitul Lacu, cel care m-a adus cu jeepul, Părintele Constantin, cum aveam să aflu ulterior, într-o altă călătorie, că îl cheamă, mi-a recomandat să mă duc și eu să îl vizitez. Iar după ce a ieșit de la spovedit, a venit la mine și mi-a spus că Părintele Iulian mă va primi după Vecernie.

Plec de la slujbă cu puțin înainte de sfârșitul acesteia, ca să am șansa să îl găsesc pe Părintele Iulian singur.

Părintele abia dacă întoarce un pic capul spre mine. E ocupat: corectează niște materiale decupate din diferite publicații. Le corectează, adică taie pasajele lumești și hașurează unele poze. În chilia sa, de o simplitate izbitoare, de celulă, sunt câteva cărți. Mă surprind două volume, două ediții diferite din poeziile lui Coșbuc, care e și poetul meu preferat.

Nu vă reproduc întreaga mea discuție cu Părintele Iulian. Vă spun doar că mi-a recomandat o carte – „Profeții și mărturia creștine pentru vremea de acum”, apărută, în mai multe ediții, la Editura Cartea Ortodoxă din Alexandria.

Ediția lui era din 2008. Mi-a recomandat să-mi procur această carte, sub cuvântul că în curând nu se va mai găsi.

În timpul discuției noastre am avut un gând de felul „Oare Părintele știe ce e cu mine? Știe că și eu fac redactări și scriu cărți?”, iar Părintele, ocupându-se în continuare de ziarele sale, fără să-l întreb ceva, a spus: „Știu!”

Am înghețat și n-am mai scos un „pâs”.

Ar mai fi de spus și că în curtea Schitului Prodromu am văzut un om care mi s-a părut a fi pustnic. Mic de statură, era îmbrăcat în veșmânt negru și avea o glugă foarte mare. Cineva s-a dus la el să îi ceară o binecuvântare, dar el a refuzat, spunând că nu e călugăr. Apoi m-a privit de parcă știa foarte bine ce e în mintea mea...

IVIRU

A doua zi, cu ajutorul unui microbuz condus de un Părinte basarabean, ajung, pe la vremea prânzului, la Iviru.

De la Arhondaric primesc un izopren pe care îl așez sub un tufiș. Îl întreb pe călugărul de la Arhondaric dacă îmi poate lăsa izoprenul mai mult, știind că la Vatopedu nu voi fi primit, dar el nu se învoiește să mi-l lase.

La Vatopedu au „felizoane”, mi-a spus el, jumătate în engleză, jumătate în greacă, dar eu simt că nu e așa.

La plecare voi mai insista o dată să capăt un izopren, dar unul dintre băieții care ajută la arhondaric, român, nu se va învoi nici el să îmi dea.

Dar Dumnezeu a îndreptat asta, veți vedea mai încolo cum.

Mă învărt un pic prin preajma mănăstirii. Și am ce vedea! La Iviru e celebra icoană a Maicii Domnului numită „Portărița”, cea mai faimoasă icoană din întreaga lume.

Această icoană a ajuns la mănăstire pe apă, neputând fi ridicată și dusă în mănăstire decât de fiul celui care o pictase, care era călugăr aici.

În locul în care icoana a atins țărnul, la vreo sută de metri de mănăstire, a apărut un izvor cu apă dulce, aflat, surprinzător, la nivelul mării. Apa de aici e considerată sfințită prin însăși minunea care a dus la apariția izvorului. Îmi iau și eu un bidon.

Dusă în biserica mănăstirii, icoana dispărea și reapărea la poartă. Așa că s-a construit lângă poartă un adăpost special pentru această icoană.

Explicația acestei fugi către poartă i se descoperă în vis unui călugăr. Maica Domnului îi spune acestuia că ea e păzitoarea mănăstirii, iar nu mănăstirea apăraătoarea ei.

Sunt mulți oameni la Iviru, așa că masa de seară se ia, în uriașa trapeză a mănăstirii, în două schimburi. Apoi începe slujba.

Îmi e greu să urmăresc slujirea într-o limbă străină și cu atâtea triluri și vocalize câte fac grecii. Mă împrietenesc cu un preot român, Părintele Dimitrie de la Ghelăiești, și aflu de la el că aceste triluri prelungite ore în șir sunt făcute anume pentru ca monahii să poată spune Rugăciunea Inimii: Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi, păcătoșii!

Combin somnul cu rugăciunea și, în cele din urmă, dimineața, mă împărtășesc. Am dezlegare de la Părintele Ioan de la Sihăstria Rarăului să mă împărtășesc cât de des pot și profit de această dezlegare.

CĂUTĂRILE UNUI PUSTNIC DE-O NOAPTE

La întoarcere mă iau niște călugări români care merg cu un microbuz către portul Dafni. Ei se opresc la Kareia și, deși aș putea să mă opresc și eu și să îi aștept, ca să mă ducă până în deal, ceva mă face să merg mai departe pe jos.

Când ajung la locul unde îmi pierdusem căpăcelul de la unitatea de baterii a aparatului foto, fără să fi fost atent la drum, Dumnezeu mă luminează că sunt exact în locul unde îl pierdusem. Mă opresc și zăresc căpăcelul, cel îndelung căutat cu trei zile în urmă, de la prima privire! Mare ești, Doamne!

În urma acestei întâmplări, aveam să rămân cu impresia că Dumnezeu a vrut să îmi descopere ceva tainic prin Părintele Iulian, cum s-a și întâmplat, și că această taină ar fi fost risipită de prezența unui aparat de filmat.

Când ajung la o sută de metri de drumul spre Vatopedu, mă ajunge din urmă și microbuzul condus de călugării români.

Aș fi putut să merg cu ei către Dafni, portul feribotului, și apoi către casă, dar planul meu e altul. Vreau să mai rămân la Muntele Athos, poate chiar să mă pustnicesc aici.

Mi-am adus tot ce ar fi necesar – haine, pături, scule și unelte de pescuit. „Doar un izopren mi-ar mai trebui”, mă gândesc eu...

Ajung la Vatopedu mai mult pe jos, de parcă bunătatea atonită nu ar mai funcționa. Pun totul pe seama unor presupuse interdicții la ospitalitate puse de Mănăstirea Vatopedu și știute de toți cei care se duc la ea.

Dar acum, retrospectiv, trebuie să recunosc că mă îndreptăteam, iar lipsa mașinilor arăta că Dumnezeu nu mă susținea pe calea aceasta, că nu are sens să mă îndrept spre Vatopedu ca să mă pustnicesc în acest moment al vieții mele...

Nu mă împac nici acum cu politica Mănăstirii Vatopedu în privința ospitalității.

Ospitalitatea e poruncă lăsată de Domnul Hristos și, așa cum mi-a spus și Părintele Iulian, citându-l pe Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, „cel mai mare poet creștin”, cum i-a spus el: „Domnul Hristos e în poruncile Sale!”. „Am fost străin și m-ai primit” e poruncă, chiar dacă Domnul Hristos, din smerenie, nu a formulat-o ca poruncă! Și măcar mănăstirile ar trebui să o facă...

Dar haideți să vedem cum mă îndreptăteam și cum judecam (și cum judecă mulți) sfintele mănăstiri atonite: Ce se întâmplă la Vatopedu nu-mi place, iar, după cuvântul grecilor cu care m-am întâlnit și la venire și la plecarea de la Sfântul Munte, „moda” pe care a lansat-o Vatopedu a început să se extindă și la celelalte mănăstiri. Iar de proverbiala ospitalitate atonită a început să se aleagă praful... Dar adevărul e că mănăstirile au nevoie de liniște și un mare aflux de turiști și pelerini numai liniște nu le poate asigura...

Ajung într-un târziu la mănăstire, însoțit, pe ultimele sute de metri, de un călugăr de la Catedrala Mitropolitană Iași. Aici, aceeași ispită. Niște tineri români pleacă, dezamăgiți că nu au fost primiți, iar călugării de acolo nu îmi pot da nici măcar un izopren. Unul dintre ei are o sticlire nebunească, demonică în privire și se învârte pe acolo dându-și o importanță vădit exagerată... Caut să-l ocolesc, dar tot peste el dau...

Dar eu știu unde vreau să merg. Mai jos de mănăstire sunt niște golfuri sălbatice, izolate de drumurile circulante și de pământurile cultivate, pe care le-am văzut pe internet, dar și pe când coboram de la Zografu. Îmi iau bagajele pe care le lăsasem în tufe și, trecând pe lângă o biserică în construcție așezată chiar pe țărnul stâncos, mă îndrept înspre „golfurile mele”.

Spre surprinderea mea, drumul care străbate culmile stâncoase ale celor două golfuri pare... marcat. Marcat cu zăpadă artificială așezată pe jos din loc în loc... Pe cărarea abia deslușită în mărăcinișul păduricii de pe stânci, ajung în cel de- al doilea golf.

Aici am două mari surprize. Prima e că descopăr o cruce care îmi dovedește că locul în care mă aflu e sau a fost loc de rugăciune. O cruce de lemn, mai mare decât mine, așezată pe o stâncă mângâiată de mare, orientată spre biserică în construcție dinspre Vatopedu. O cruce pe care nu o văzusem, pentru că, din pricina culorii închise a lemnului ei, e camuflată perfect în peisaj.

A doua surpriză – Dumnezeu a făcut ca valurile mării să aducă exact aici, pe țărnul celui de-al doilea golfuleț, o scândură groasă, foarte șlefuită, de dimensiunea unei plăci de surf. O scândură mai bună decât zece izoprene!

Acesta va fi patul meu pentru noaptea care va urma. După ce mă aranjez cumva în preajma stâncii pe care e Crucea, iau câteva bidoane de plastic, găsite și ele, în chip minunat, pe țărniș, și mă duc la Vatopedu după apă.

Iau apă de la o cișmea aflată în afara mănăstirii, unde trăiesc o altă întâmplare minunată: la început la cișmea curge apă rece, apoi, în vreme ce îmi spăl bidoanele, apa e fierbinte, apoi, după ce am terminat de spălat și vreau să le umplu, apa e din nou rece. Se poate căuta o posibilă

explicație fizică, dar înlănuțuirea perfectă a temperaturii apei cu gesturile mele nu se poate explica decât înlăuntru logicii Divine. Atâta vreme cât am avut nevoie de apă caldă, apa a fost fierbinte. Când am avut nevoie de apă rece, am avut apă rece.

Îi mulțumesc Lui Dumnezeu pentru purtarea de grijă pe care mi-o arată, iată, până și în cele mai mici amănunte.

Nu îl găsesc pe Părintele Chiril, cu care aș vrea să vorbesc, așa că mă întorc la Crucea mea de pe stâncile țărmlui. Nu înainte de a-mi umple o căciulă, adusă cu mine chiar în acest scop, cu smochine.

E foarte cald la Athos la sfârșitul lunii August, dar eu mi-am adus și haine mai groase, ba chiar și căciulă, cu gândul că mă voi pustnici.

Din golfulețul unde m-am stabilit urc pe valea unui fost pârâu, secat, probabil din pricina captărilor de apă și a lucrărilor agricole de la Mănăstirea Vatopedu.

Găsesc și aici un loc bun să îmi fac bordei. Și mai găsesc unul pe o buză abruptă, chiar deasupra micii plaje a golfulețului. În ambele cazuri, ar cam fi de săpat. Mă hotărâsc ca, pentru moment, să dorm pe plajă și, dacă va fi cazul, pe stâncile pe care e Crucea.

PUSTNIC PENTRU O NOAPTE

Placa pe care mi-a trimis-o Dumnezeu, cu valurile mării, e minunată. E exact ce-mi trebuie ca să dorm. Dar somnul întârzie să vină. Poate știți istoriile Muntelui Athos. Diavolul spumegă de furie când te vede gândindu-te să rămâi aici.

Iar Măicuța Domnului îi ține mai mult de trei nopți în această grădină a ei doar pe cei care au necazuri mari sau

merite deosebite. „După a treia noapte, vine diavolul și te scoate din Athos”, mi s-a spus... Eu sunt deja la a patra noapte, iar gândurile mă încolțesc... Totuși, aici, la Athos, mintea îmi e mult mai limpede decât în lume. Aproape că îmi dau seama de calitatea fiecărui gând și de locul de unde îmi vine.

Când seara se apropia de sfârșit, observasem într-o crăpătură din stâncile primului golf o altă persoană, un tânăr, mi s-a părut, deși distanța era cam mare, care își aranja ceva în rucsac. Oricum, m-a surprins prin faptul că purta slip și nu avea barbă. Apoi, după ce începuse să se întunece, auzisem clar o voce spunând, pe românește: „A, încă un bărbos! Tipic!”, de undeva din păduricea de deasupra golfului în care mă stabilisem.

De la un punct încolo valurile se întetesc și se izbesc de țărnul golfului și de stânci cu tot mai multă furie, ajungând până la locul unde îmi așezasem placa pe care încerc să adorm. Atunci, urc pe stâncile pe care e Crucea, cu placa la subsoară, și îmi așez patul ambulant acolo.

Apoi, mă duc lângă Cruce și încep să mă rog. Las la o parte orice tehnică de rugăciune și, după cum mă învățase călugărul care m-a condus la Chilia Sfântului Ipatie, spun Rugăciunea Inimii pur și simplu, cu voce tare, continuu.

Apăsarea diavolului asupra mea și asupra lumii îmi devine evidentă. Nori cu forme și închipuiri drăcești caută să cotopească văzduhul Peninsulei Athos, dar o forță nevăzută, pe care eu parcă o înțeleg și căreia caut să mă alătur cu rugăciunea mea, îi spulberă întruna.

Mă rog așa, parcă participând la acest război ascuns, până la o oră îndepărtată a nopții, când simt brusc că apăsarea diavolului s-a ridicat.

În clipa aceea am înțeles limpede dialogul Mântuitorului cu Sfântul Petru în Grădina Ghetsimani, atunci când le cerea acestuia și companionilor săi, fiii lui Zevedeu, Sfinții Apostoli Iacob și Ioan, să privegheze.

Ei bine, în acel moment îndepărtat al acestei nopți când am simțit că necuratul a fost, pentru a câta oară?, biruit, am putut să dorm. Dar a doua zi am revizuit complet puterea mea de a ajunge vreodată cu adevărat pustnic...

Pentru că a fi pustnic cred că înseamnă a purta această luptă cu necuratul în fiecare noapte.

Și mă mai întreb și dacă nu cumva punctul în care frica și apăsarea puse asupra mea s-au risipit nu a fost chiar ora trei noaptea – oră la care mă simțeam chemat la rugăciune aici. (În țară, dar și în alte locuri – în Suedia, de pildă – mi se întâmpla la Miezul Noptii... Aici la Athos, slujbele majorității mănăstirilor încep la ora trei.)

Cum ziceam, a doua zi s-a zis cu gândurile mele de pustnicie. Simt că dacă aș mai petrece alte câteva astfel de nopți pustnicești acum, aș cam lua-o razna. „Poate într-o bună zi voi fi mai pregătit pentru asta”, îmi spun.

Las pe acele stânci cam jumătate din bagajul pe care l-am adus, cu gândul că un altul chiar se va pustnici acolo și va avea nevoie de câte ceva, iar apoi o apuc pe drumul către Dafni.

Cum drumul trece pe lângă Mănăstirea Vatopedu, mă opresc un pic, cu gândul să vorbesc totuși cu Părintele Chiril. Dar nu îl găsesc nici acum. Sub cuvânt că e Liturghie, un călugăr așezat într-un scaun mă cam descumpănește. Mă hotărâsc să plec. Dintr-o icoană aflată în pridvorul bisericii centrale a mănăstirii, Maica Domnului parcă mă salută cu mâna cum făcea unul dintre șoferii de curse de microbuz care trecuse în urmă cu o zi pe lângă mine.

Lângă poarta Mănăstirii Vatopedu se lipește de mine un câine foarte prăpădit. Are o rană adâncă deasupra unei urechi, iar puricii îl mănâncă întruna. De felul lui, nu e un câine oarecare, ci un brac, un câine de vânătoare. Nu știu cum de a ajuns aici. Îl mângâi puțin și nu mai scap de el. Merge înaintea mea, iar când simte că am rămas în urmă, se întoarce să vadă ce e cu mine.

Amuzant și nu prea. E vineri. Dar Sfânta Vineri are o cățelușă, iar nu un câine. Amintindu-mi o istorie a Părintelui Cleopa, în care un cățel care îl lingea pe față era considerat necuratul, care era bucuros că și-a luat gândul de la mănăstire, încep să mă întreb dacă acest câine răpciugos nu e trimis tocmai de necuratul, bucuros că plec de la Athos, ca să mă conducă afară din Sfântul Munte... Dar compensez acest gând cu imaginea Măicuții Domnului care parcă îmi făcea cu mâna din icoana de la Vatopedu, în semn de bun rămas.

Nu am fost vrednic să stau la Athos mai mult, iar Măicuța Domnului m-a salutat la plecare... mă împac cumva cu gândul acesta.

În urma nopții de pustnicie, în urma luptei cu necuratul la care mi se pare că am participat, și amintindu-mi și dedicația pe care mi-a făcut-o pe o carte a sa Părintele Savatie (să am un cer senin deasupra capului), mi-a încolțit în minte un gând: omul este o ființă tainică, o ființă cu dimensiuni și puteri pe care el însuși nu le bănuiește.

Iar cea mai mare descoperire duhovnicească pe care am făcut-o la Athos, profitând de limpezimea minții mele de acolo, mai ales în cursul nopții petrecute în pustie, a fost că așa-zisele mele gânduri îmi sunt străine și că nu trebuie să mă las în voia lor. Exact contrariul a ce descoperă un drogat, care e convins să se lase în voia acestor gânduri.

Am realizat, așadar, că sunt un simplu receptor și că la mintea mea, în afară de ceea ce numim „glasul conștiinței” au acces felurite glasuri pe care trebuie să le înlătur. Am înțeles, deci, la nivelul imediat, practic, cam ce înseamnă „lupta cu gândurile”...

Și un gând cam rău mă cam bântuie și în această dimineață a plecării: „La Bogdănești, unde un preot susține o sută de nevoiași, e mai Athos decât la Athos, unde mănăstirile nu mai găzduiesc pelerini...” Dar pe undeva pot să le găsesc și lor scuze, poate că s-au săturat de vânzoleala de fiecare zi a turiștilor. Să fie acest gând o simplă scorneală pe care mi-a aruncat-o cel viclean în mintea mea cea mult prea necurată!

SALONIC

Dar tot mai rumeg dorința de a rămâne la Athos. Mă ajunge din urmă un tânăr călugăr român care merge la Colciu. Cum se grăbește (sau poate nu îi place compania mea?, sau vrea să se roage în pace?), mă lasă repede în urmă. Dar gândul izbucnește repede în mintea mea: oare să mai rămân o noapte la Colciu? Călugărașul acesta mi-a dat de înțeles că ar fi posibil...

- la vezi, mă, pe unde se duce călugărașul ăsta!, îi spun bracului care a ajuns iar lângă mine.

Și, culmea!, dracul de brac mă așteaptă chiar la bifurcația cu drumul spre Colciu și o apucă într-acolo. Pe drum descopăr o balebă mare, iar ceva îmi spune că e o balebă de urs. Mai ales că o ființă ascunsă de tufișurile de lângă drum emană un miros greu, de animal sălbatic. Ulterior am aflat că nu sunt urși la Athos și trebuie să fi fost o balebă de mular, cum e numit catârul locului.

Merg înainte, dar nu ajung la Chilia Colciu, pentru că drumul coboară, iar eu am îndoieli că voi rămâne acolo și nu mai am chef să cobor... Găsesc un indicator către o chilie numită Sfânta Ana și simt că într-acolo a mers și câinele, dar și într-acolo drumul și hotărârea mea coboară, iar după ce îl văd într-adevăr pe brac, mă întorc din drum. Când mă întorc în drumul principal, cam în dreptul locului unde e balega, mă izbește și mai clar mirosul ca de grădină zoologică venit din tufișuri. Eram convins că am trecut la câțiva pași de o fiară... Dar se poate să fi fost un mistreț.

Iar când ajung în drumul mare, bracul mă ajunge din urmă. Crezusem că am scăpat de el, dar... (Abia acum parcă înțeleg acest episod – bracul era dracul, bucuros că plec, iar călugărașul a fost trimis de Dumnezeu ca să mă ajute. Dacă mergeam la Colciu, aveam o șansă să mai rămân...)

Un jeep condus de un Părinte rus mă ia de lângă cățel și mă duce la Dafni, chiar la timp pentru al doilea, și ultimul, feribot al zilei.

Ajung repede la Uranopolis, iar acolo îl caut, pe plaja celui de-al doilea golf, unde se stabilise, pe Bogdan Rusescu. Dar Bogdan Rusescu nu mai e aici. M-aș bucura să știu că a ajuns la Sfântul Munte și că și-a găsit locul acolo.

Cu o succesiune de ocazii ajung la Ierissos, unde mă interesez cum aș putea primi bani din România. Apoi, cu ultimul autobuz al zilei, pornesc spre Salonic.

În autobuz îi întâlnesc pe cei doi greci pe care îi mai întâlnisem o dată la plecare, pe feribot, și, încă o dată, în capitala peninsulei. Dar acum nu mai sunt la fel de veseli ca atunci... S-au lovit și ei de lipsa de ospitalitate a unor atoniți. Ne împărtășim unii altora amarul acestor

descoperiri. Cei doi vor coborî repede, într-o stațiune de pe coastă, unde urmau să mai stea câteva zile.

Când ajung la Salonic e deja seară. Autobuzul cu care am venit mă lasă într-o autogară de la marginea orașului. De aici sunt sfătuit să iau un autobuz local, către centru. Mă codesc un pic, dar mă conformez. În autobuz îl conving pe un puști să caute pe telefonul-tabletă pe care îl ține în mână cursele către România. Așa aflu că e una chiar în această noapte, la ora 3. Iau adresa și numerele de telefon de pe acea pagină de internet. Strada 28 Octombrie numărul 16. Acum totul pare simplu, dar puștiul care mă asistă în căutările mele îmi zice, greșit, că strada 28 Octombrie e în altă direcție decât cea în care mergem noi. Va trebui să iau un alt autobuz, până la o anumită stație, apoi să cobor chiar pe acea stradă.

O apuc în direcția indicată de el. Cu toată febra căutării, nu pot să nu remarc o frumoasă biserică albă din centrul orașului. Când ajung pe strada spre care mă trimisese, observ o mică inadvertență. Strada se numește 26 Octombrie... Sun, apoi trimit SMS la numerele de telefon luate de pe site și mi se răspunde. Au, într-adevăr, un autobuz, la ora 3. Ajung la numărul 16 al străzii, care e în capătul ei, și văd chiar și un loc unde ar putea opri un autobuz. Dar nu văd nicio firmă românească. Vorbesc despre asta cu cei de la firmă, la telefon, iar ei mă corectează în privința numelui străzii – 28 Octombrie, nu 26, cum le zic eu...

„Ei, treburi de-ale noastre, balcanice”, îmi zic, „ăștia nu știu nici măcar pe ce stradă au sediul din Salonic...”

Aștept acolo ore în șir, dar nu se întâmplă nimic. Totuși, nu sunt prea stresat, pentru că oricum am o problemă legată de bani. Nu am bani de întoarcere. Când am ajuns la

Salonic mai aveam 15 Euro, iar biletul costă 50. Ar trebui să mă rog de șoferi să mă ia, în baza promisiunii că le voi returna restul de bani în țară. Dar ce știu eu dacă m-ar lua...

Pe la ora patru adorm pe o bancă de la capătul străzii 26 Octombrie, undeva în apropierea Institutului Goethe.

Am un vis ciudat: se face că noi, cei care dormim pe bănci prin Salonic (și, într-adevăr, mai doarme cineva așa, un pic mai încolo), suntem niște adevărați pustnici. Niște pustnici cu puteri și lucrări ascunse.

Mă trezesc dimineața și simt nevoia să mă îndrept către plajă. Simt, iar apoi descopăr că țărmul e foarte aproape, la o sută de metri de locul unde am înoptat. Ajung la malul mării chiar în dreptul unei frumoase biserici și acolo fac cunoștință cu faleza, cu marea faleză a Salonicului.

Totul a fost betonat, până în centrul orașului, pe o distanță de peste zece kilometri. Dar eu o apuc în direcția opusă. Ceva îmi spune că acolo voi găsi o plajă adevărată.

Și tot ceva îmi spune că Dumnezeu m-a adus intenționat aici, în dreptul acestei biserici, pentru că aici e un loc bun pentru înoptat – sunt spații verzi, parcuri, cișmele și o mulțime de bănci, toate întinse de-a lungul falezei. În plus, mai e și o toaletă care poate fi folosită la liber.

Dar acum îmi doresc să fac o baie, așa că las inspectarea zonei pe mai târziu. Trec pe lângă mai multe zone recreative, apoi pe lângă o parcare, și ajung în Kalamaria. Aici găsesc un supermarket numit AB, de la care îmi cumpăr bere și pâine. Îi iau o pâine și unui tânăr rus îmbrăcat în niște veșminte aproape călugărești, negre. O apariție de-a dreptul stranie. Dar nu îl cercetez chiar acum, ci mă îndrept mai departe, către o presupusă plajă. Și găsesc această plajă foarte aproape de acolo.

PIETRA

Am vorbit din vreme cu o prietenă de la Sibiu care îmi va trimite șaptezeci de euro. Cincizeci pentru autobuz și douăzeci pentru mâncare și pentru cheltuielile de transport din țară, pentru că mă gândesc că voi ajunge noaptea și voi avea nevoie de un taxi.

Dar acei bani vor veni abia luni, când am și autobuzul. E sâmbătă dimineața și mă aflu exact acolo unde am început această istorisire, pe o bancă de lângă plaja din Kalamaria.

Beau bere, mănânc pâine și apoi mă îndrept spre Salonic. Voi face multe în aceste două zile. Voi găsi Tribunalul și adevărata stradă 28 Octombrie, care trece pe lângă acesta, foarte aproape de centrul orașului și de port, și la vreo zece kilometri de locul unde m-am stabilit eu. Firmele românești sunt foarte vizibile, iar locul în care opresc autocarele e evident. Voi merge la Sfânta Liturghie, duminică dimineața, la o biserică nouă aflată aproape de Kalamaria și de plajă, cam în dreptul clădirii enorme în fața căreia se termină faleză Salonicului. Rețin ceva din slujba grecească: „Aghios Athanatos”, care înseamnă „Sfinte fără de moarte”. La greci, Sfânta Liturghie începe la opt dimineața (cum se întâmplase și la Nea Roda), iar la zece totul ia sfârșit.

Noaptea de dinainte, fiind foarte obosit, am ațipit pe un grind de piatră luminat de dedesubt. Pe la două-trei noaptea, m-au trezit glasurile unor adolescenți veniți în zonă cu cine știe ce planuri și idei. Nici nu vreau să știu!

M-am rugat un pic, iar apoi m-am îndreptat spre Kalamaria, pe faleză, până la niște bănci mai umbrite.

Dar e foarte ușor să-ți găsești un loc de dormit pe faleza Salonicului. Singura problemă e că faleza e foarte luminată, așa că găsești greu un loc mai umbrat.

Văd, la câteva bănci distanță de banca mea, straietele cernite ale rusului, care doarme și el, întins pe o bancă.

Dis-de-dimineată, am vrut să mă duc la rus să-i vorbesc, dar el nu mai era acolo.

După Liturghie, mă așez pe o bancă de pe faleză și observ un fenomen ciudat: deși oamenii care trec pe lângă mine vorbesc în greacă, eu aud prima propoziție pe care o spun în română. Asta se întâmplă în majoritatea cazurilor celor care trec pe lângă mine, dar nu în toate. Foarte ciudat.

De fapt, observasem asta încă din seara precedentă, când, foarte obosit fiind, urmăream plimbarea de seară a salonicenilor pe faleză. Dar atunci pusesem asta pe seama oboselii...

Cu toată așa-zisa lor criză, grecii au o tihnă de care noi, românii, ducem mare lipsă. Câteva zeci de mii de oameni, vreun sfert din oraș, s-au plimbat sâmbătă seara de-a lungul țărmului într-un du-te-vino permanent, care a ținut până după Miezul Noptii.

După ce stau un pic pe o bancă de pe faleză și în dimineața Zilei Domnului, mă duc la Kalamaria să mai fac o baie. Apoi, mânat de gândul de a vedea ce e dincolo de Kalamaria, îl găsesc pe rus.

El vorbește rusește, eu – englezește și ne înțelegem mai mult prin gesturi. Îl cheamă Pietra.

- Pietra și mai cum?, îl întreb. „Kakaia Pietra?”

- Pietra „Turist”, îmi răspunde, zâmbind. Probabil că ar fi trebuit „kakoi”...

Cred că are o problemă cu pașaportul, problemă de înțeles, pentru că și la ei au apărut pașapoartele biometrice. De fapt, chiar l-am întrebat asta, când am aflat cum a ajuns aici. Dacă am înțeles eu bine, Pietra a venit din Rusia... cu un vapor. Iar în Rusia cred că stătea la o mănăstire.

Tot dacă am înțeles eu bine, Pietra vrea să ajungă la Athos. Încerc să îl ajut – îi compun un text explicativ în engleză și rog un puști grec să îl traducă în greacă. Apoi îi explic lui Pietra că de acum trebuie să întindă foaia cu acel text fiecărui om cu care vrea să vorbească, așa încât acela să înțeleagă ce e cu el. Mie mi-a trebuit ceva vreme ca să o fac... Îi dau și niște bănuți, cam puțini, pentru că nici eu nu am. În plus, Pietra are neșansa să-mi semene cu un prieten basarabean, pe nume Dumitru, cu care m-am cam fript. În adâncul sufletului nutresc teama că Pietra ar fi un profitor.

Dar Pietra e credincios. Îmi spune că știe și câteva cuvinte în grecește: „Kyrie eleyson! Hrist eleyson!” Îmi e milă de sârmanul Pietra. Cu barba și pletele sale blonzii și cu fața sa rotundă, seamănă cu un personaj dostoevskian, total rupt de realitate și de lume, sucombat aici în urma unei neînțelegeri. Dar acum știu că totul e ținut în mână de Dumnezeu!

Sper să nu fie un cerșetor de oraș care să-și fi luat aparența călugărească drept un simplu rol, iar acesta să fie un simplu gând al neputinței mele de a iubi cu adevărat, scornit de necuratul. Și sper ca Dumnezeu să-l ajute să ajungă la Athos!

Îmi voi petrece mai multe ceasuri cu Pietra, luni, și îi voi lăsa câteva din lucrurile mele.

Duminică spre luni dorm într-un loc și mai interesant, la capătul falezei, în fața clădirii impunătoare despre care am

mai vorbit. Aici nu e lumină și văd întreaga panoramă a Salonicului luminată și deschisă înaintea mea. Dorm direct pe cimentul cald, cu rucsacul sub cap. La o anumită oră, cred că era – din nou – ora trei, mă trezesc, mă rog un pic și mă mut pe o bancă din zona mai umbrită a falezei, cea cu copaci mai mari.

Din nou, mi se pare că-l văd pe Pietra pe o bancă, dormind.

Mai sunt doi-trei oameni care dorm afară, în niște îngrădituri acoperite prevăzute cu bănci mari, asemănătoare celor de pe faleză.

Luni seara mă despart destul de greu de Pietra.

Cum i-am mai lăsat din lucrurile mele, la întoarcere mai am un singur bagaj. Rucsacul.

Aștept cam o oră și jumătate lângă tribunal. Pe la ora trei apare acolo o arătare foarte stranie. O fată foarte despuiată, înaltă, vag acoperită într-o minirochie imitație de tigru, sulemenită, plină de brățări, cu spatele gol, care merge singură pe stradă, căutând parcă o ființă pe care să o devore...

La ora trei și jumătate vine autocarul și mă imbarc pentru România.

P.S.: La câteva zile după întoarcere încep corespondența cu Paul Wilms, belgianul pe care l-am întâlnit pe bac. Paul a făcut un fel de semitur al peninsulei, pornind de la Mănăstirea Pantelimon, trecând pe la Zografu, Vatopedu, Iviru, Marea Lavră, Prodromu, apoi a urcat pe Vârful Athos, la două mii de metri! (nu l-aș fi crezut în stare, văzând cât de slăbuț e...), a coborât pe la Sfânta Ana și s-a dus la Dafni. Un traseu dur, al unui om învățat cu pelerinajele

lungi. Poate voi face și eu într-o zi un semitur al Athosului de felul acesta...

Până atunci mă consolez cu una din pozele apărute pe blogul său, o poză în care sunt și eu, văzut din spate, cu chelia și bagajele mele, gata să cobor de pe punte și să o apuc pe drumul spre Zografu.

Doamne ajută!

O SUTĂ DE ZILE LA ATHOS

1. CALEA PELERINULUI

Ca și calea monahului, calea pelerinului își are inspirația în viața și cuvintele Domnului Hristos. Ce au fost anii de lucrare văzută a Domnului nostru dacă nu un lung și continuu pelerinaj?

Liber de orice ascultare punctuală, definită, pelerinul urmează totuși un plan și se supune anumitor reguli clare. Căci de unde vine și încotro se duce calea lui? Vine dintr-o dorință care i-a aprins imaginația și merge către o căutare sufletească a celor cerești.

Da, la un anumit nivel al înțelegerii umane, dincolo de convenții și titlaturi, calea pelerinului poate fi privită vocațional, apostolic, ca un drum asemănător celui monahal, întru mântuire. Un drum în care se oglindește oarecum destinul pământesc al omului, drumul lui trecător prin această viață înșelătoare, către Împărăția Lui Dumnezeu.

Dar nu-s eu omul care să scrie mai mult de trei paragrafe de vorbe mari...

2. SURPRIZE DE ÎNCEPUT DE DRUM

Plec din nou la Athos, în căutarea unei primăveri îndepărtate, în plină iarnă românească.

Prima surpriză vine la Uranopolis, în fața casei de bilete a portului. Îl întâlnesc aici pe scriitorul Dan-Cristian Iordache, pe care îl mai întâlnisem o dată, la fel de

„întâmplător”, în plin centrul Sucevei, oraș prin care în ultima vreme trec foarte-foarte rar. Atunci l-am dus cu mașina la întâlnirea cu șeful său, care îl însoțește în călătoria la Athos. Iar întâlnirea lor a avut loc lângă Biserica din Burdujeni, al cărei preot e și el cu ei, în acest pelerinaj. Ca să vezi! Sigur că o asemenea „coincidență” înseamnă, de fapt, o atenționare pe care o dă Dumnezeu anumitor persoane de a se apropia măcar în rugăciune unele de altele.

Sunt în grupul lui Dan Cristian șase suceveni și mă voi mai întâlni o dată cu ei, în a doua zi petrecută la Prodromu. Dar și în prima zi mă întâlnesc cu cunoscuți, pentru că la Prodromu e o trupă de zece credincioși, între care și doi preoți. Unul dintre acești preoți mă interpelează în Biserică:

- Peste tot dau de tine!

Nu știu de unde să-l iau, dar mă va lămuri chiar el, mai încolo. Ne-am întâlnit la Suceava, la o conferință a Monahului Teodot. Cu un asemenea aflax de suceveni în jurul meu, mă gândesc că, urmare a anilor petrecuți la Gura Humorului, și eu sunt văzut de acum de Dumnezeu ca sucevean. Poate și pentru că acolo e rugăciune mai multă și mai mare decât în împrejurimile Brașovului, unde locuiesc acum, când scriu aceste rânduri, iar rugăciunile celor din jurul meu mă vor fi susținut și pe mine.

La Părintele Iulian, care e bine păzit, intru aproape pe furiș. Dar am cerut binecuvântare, prin rugăciune, iar Părintele mi-a răspuns, prin rugăciune. Am simțit răspunsul în inima mea.

Părintele Iulian îmi dă binecuvântare „să îmi caut un loc unde să mă retrag”, dar și să scriu mai departe literatură. Dar îmi cere cu fermitate să renunț definitiv la presă. Știe tot ce e cu mine, firește...

„Doar știi ce trebuie să faci”, îmi spune, „să iei Crucea Domnului și să-i urmezi!” Asta era de pus în „Gânduri de pe Drumul Crucii mele”, carte pe care el o primește abia acum...

Tot la Prodromu m-am reîntâlnit cu Părintele „Constantin, Păcătosul”, cum mi se prezintă, călugărul care m-a adus cu mașina la Prodromu la prima mea vizită aici și mi-a povestit o minune pe care a făcut-o cu el Părintele Iulian, întâmplare pe care o găsiți într-una din povestirile precedente ale acestei cărți. Vrea să se mute de la „Lacu” la Prodromu...

„Păcătosul Constantin” are un fel foarte duhovnicesc de a vedea lucrurile.

- E mai bine aici decât la „Lacu”?, îl întreb.

- Pentru mine – e mai bine. Pentru alții, nu știu... Nu se potrivește același medicament la toate bolile.

3. SFATURI DUHOVNICEȘTI

La Vatopedu am stat trei nopți. De acolo vă pot reda, în acest punct al povestirii mele, frumoasa poveste de dragoste pe care mi-a spus-o un călugăr.

„Un cunoscut al lui” și iubita sa, după ce au trăit o vreme împreună în lume, au hotărât să se dedice Lui Dumnezeu, călugărindu-se. „Așa, vom fi împreună și în viața cealaltă, în viața cea nesfârșită”, și-au spus ei. Mai întâi s-a călugărit ea. Apoi el a fost prins de niște patimi trupești și a mai stat o vreme în lume, dar, nu la multă vreme, a reușit să se rupă și el de omenesc, luând chipul cel îngeresc al călugărului. Nu vă pot arăta acum și subtextul acestei povești.

Dacă ar fi să rezum învățătura pe care am primit-o la Sfântul Munte, pentru voi, dragii mei cititori, ea ar suna cam așa: dacă ținem post negru miercurea și vinerea, dacă ne spovedim săptămânal și ne ținem mintea continuu către Dumnezeu, avem porțile Raiului deschise. Pentru mai multă putere duhovnicească, se poate ține post negru și luni, în numele Sfinților Arhangheli. Cei care, din rațiuni întemeiate (cum ar fi bolile grave) nu pot posti, pot compensa fiecare zi de post negru prin o sută de metanii în plus față de canon. Și asta e foarte important: să avem în canon și să facem metanii. Apoi, să ascultăm orbește de duhovnic. Pentru că ascultarea nu greșește. Și să nu ne lăsăm biruiți de patima judecării aproapelui, patima cel mai insistent adusă de diavol asupra monahilor.

În privința luptei împotriva masonilor și ereticilor, mi s-a spus că nu trebuie să ne focalizăm asupra acesteia. Trebuie să înțelegem ce se întâmplă și să refuzăm actele biometrice și controlul dement, pușcăria electronică ce ni se pregătește, dar mintea noastră nu trebuie să fie la acestea. Aceasta ar trebui să fie pentru noi o preocupare secundară, dacă nu chiar terțiară. Pe primul loc să fie rugăciunea, trezia, spovedania și faptele bune. Apoi să fie bucuria de a fi cu aproapele, comuniunea cu acesta, iubirea frățească. Iar abia apoi grijile și nebunia acestei lumi. Pentru că Dumnezeu și sfinții Săi sunt incomparabil mai puternici decât necuratul și slujitorii săi pământenii sau ascunși.

Am auzit aceste lucruri în special la Mănăstirea Vatopedu, unde cuvântul de ordine e ascultarea desăvârșită. Interpretările personale sau o privire mai atentă asupra dimensiunii politice a lumii nu e permisă aici. Dar în Sfântul Munte sunt prezente ambele viziuni, cea

apocaliptică, al cărei principal exponent e Părintele Paisie și aceasta, pozitivistă, ilustrată de Părintele Porfirie.

Faptul că Părintele Iulian mi-a cerut să nu mai scriu articole polemice și jurnalistice, fără să aibă internet și să fi știut dinainte cu ce mă ocup eu, firește, e strâns legat de gândurile negative pe care acestea le induc cititorilor. Protestul meu împotriva însemnării numerice și electronice a oamenilor, animalelor și lucrurilor va ține de acum doar de caseta din cărțile editate de mine și de o acțiune personală de refuz și de solicitare a unei alternative.

Îi sfătuiesc și pe ceilalți jurnaliști ortodocși să caute să compenseze articolele deprimante pe care le postează, prin alte articole, ziditoare, orientate către Lucrarea Lui Dumnezeu. Lucrare continuă și omniprezentă. Deoarece, chiar dacă au dreptate în cele pe care le susțin și chiar dacă e bine să informeze oamenii, gândurile și stările pe care le induc cititorilor nu sunt folositoare.

Pe undeva, cred că ar fi bine să se împărtășească și ei din „canonul” pe care l-am primit eu de la Părintele Iulian. Iar în privința actelor cu cip, cea mai mare amenințare de azi, în perspectiva implantării acestor cipuri, trebuie să facem exact ce ne-au spus marii duhovnici – în frunte cu Părintele Justin. Cei care au puterea asta, să se ducă să trăiască în mănăstiri care refuză cipurile. Cei care nu au puterea asta, să se retragă la țară, în apropierea unor astfel de mănăstiri.

Cred că e bine ca tinerii să-și organizeze viața și să-și întemeieze familiile plecând de la ideea asta: că trebuie să caute astfel de mănăstiri.

Ideea mea de a-i pune la Psaltire pe conducătorii țării, ai județelor și ai localităților a fost foarte bine primită la

Athos, ba chiar cred că de acum vor fi puși la Psaltire și acolo.

Vă mai spun un gând bun, pe care l-am primit la Vatopedu: un om spune zece lucruri, opt sunt folositoare, iar două îndoielnice. Și noi ce facem? Luăm cele două lucruri îndoielnice pe care le-a spus acela și le vânturăm deasupra capului, iar pe cele opt lucruri bune nici nu le băgăm în seamă. Aici Părintele care mi-a spus asta m-a cam atins. Și cred că ar mai trebui să se simtă atinși și alții, dintre ai noștri. De la Vatopedu plec spre Kareia, unde voi înnopta la Schitul Sfântului Andrei. La Sfântul Andrei obștea e mică, formată din aproximativ patruzeci de călugări. Mică, în raport cu întinderea mănăstirii. Cum poate știți, mănăstirile athonite sunt cam ca lavrele rusești, schiturile de la Athos sunt ca mănăstirile noastre mai răsărite, iar chilliile de la Sfântul Munte... sunt cam ca schiturile noastre. La Sfântul Andrei, în holul arhondaricului, mă izbește vechimea lucrurilor de aici. Până și becul care arde la intrare are chipul unui opaiț. Pentru că vecinul meu de cameră miroase foarte tare a tutun, fiind, poate, vreun muncitor din Kareia, dar și pentru că am chef să mă rog puțin, voi dormi pe niște bănci, chiar lângă acest „opaiț”.

Și la Vatopedu există corpuri de clădire foarte vechi, care își păstrează această vechime, dar și corpuri modernizate, cu interioare de hotel de trei stele. Dar la Sfântul Andrei, mănăstire înființată mai recent decât Vatopedu, totul pare mai vechi. În faptul nopții, pe când îmi fac rugăciunea pe holul de la intrare, un liliac străbate holul, chemat poate de zbaterea prin aer a unei molii.

Faptul că pot să dorm pe hol, în niște haine de noapte, foarte subțiri, arată cât de blând e sfârșitul lunii ianuarie în partea de jos, dacă pot spune așa, a Sfântului Munte.

Să mai spun doar că Părintele Arhondar de aici, Părintele Iosif, e din... Finlanda.

Și că la Sfântul Andrei îmi dau târcoale ispitele legate de fete. Încep să mă gândesc... că Irina e așa și pe dincolo, că Sorinei nu i-am dat atenția pe care o merita și tot așa. Povestea cu fetele ține de o anumită replică din spovedania pe care am făcut-o la Vatopedu. I-am spus duhovnicului de acolo că toți călugării mai bătrâni cu care am vorbit m-au îndemnat să mă călugăresc sau să trăiesc singur, iar toți cei mai tineri – să mă recăsătoresc. „Ce să fac?”, l-am întrebat pe el, care e tânăr, sperând să îmi spună clar ce să fac. Cum și el a lăsat o portiță deschisă gândului căsătoriei, acesta a intrat iar în mintea mea... „Pentru călugărie îți trebuie o chemare clară, trebuie să simți că nu mai poți să faci nimic altceva...”, îmi spusese duhovnicul de la Vatopedu. Când plec de la Kareia, de pe drum, din munte, le trimit mesaje de pe telefon celor două fete la care mă gândeam. Și aici e rețea de telefonie mobilă acum, din păcate. Și asta e parte a sistemului de identificare și control electronic în care vom fi închiși.

Dar am tot sărit de la una la alta până le-am amețit...

O să pun un pic de ordine în aceste rânduri.

Am stat două nopți la Prodromu, unde am primit binecuvântarea Părintelui Iulian, trei nopți la Vatopedu, de unde mi s-a cerut să nu povestesc prea multe, și unde am simțit ce înseamnă o împărtășanie adevărată, pentru că imediat după ce am luat Sfintele Taine am simțit Pacea Domnului așezându-se în sufletul meu.

Am trecut și pe la Părintele Gherasim de la Colciu, un călugăr bătrân și foarte simplu, care mi-a vorbit cu lacrimi în ochi despre post și rugăciune.

La Vatopedu l-am reîntâlnit pe Bogdan, un tânăr sucevean stabilit la Cluj, cu care am călătorit pe autocar. Stătea în față și a fost foarte deranjat de șoferii care fumau în autocar și făceau glume deocheate ca să impresioneze niște domnișoare așezate lângă ei. Spre norocul meu, eu am stat în ultimul rând, iar fumul și discuțiile lor ajungeau doar vag până la mine...

Bogdan are o încercare mare, pe care refuză să o conștientizeze. Pentru că în Ardeal s-a răspândit ideea că nu e chiar așa de grav ce se întâmplă cu cipurile, cei de acolo participă la crearea sistemului satanist, în care „nimeni nu va mai putea cumpăra sau vinde” fără o anumită marcă, aproape fără strângere de inimă. Dar cred că în adâncul sufletului fiecare creștin își dă seama de grozăvia lucrurilor care se petrec, iar diavolul chiar caută să accentueze lupta și tulburarea iscate de asta. Și chiar dacă aceasta nu ar fi pecetluirea de la finalul veacurilor, ci o preînchipuire a ei, perspectiva pierderii libertății umane e, în sine, înfiorătoare.

Ei bine... Bogdan lucrează sau a lucrat tocmai la o firmă de sisteme de securitate și, în această calitate, a vândut o mulțime de obiecte dubioase, între care și brățări cu cip pentru copii. Mai știu un tânăr credincios care are această încercare, într-o formă mai suportabilă, poate, pe Mircea, consilier la Biserica Sfinților Arhangheli din Satulung, Săcele. Acesta lucrează sau a lucrat la o firmă care vinde case și sisteme de marcaj...

Astea nu prea sunt meserii pentru creștini, azi... Dar haideți mai bine să ne întoarcem la istoria noastră și să vă povestesc...

4. O ÎNTÂMLARE MINUNATĂ

De la Sfântul Andrei plec, cu noaptea în cap, cu intenția de a ajunge la Mănăstirea Simon Petras și de a rămâne peste noapte acolo. Am ceva „indicații” ca să mă duc într-acolo. Una dintre indicații e bazată, totuși, pe o eroare a minții mele. M-a atras, la Prodromu, o pictură din pridvorul Bisericii, pictură care îl înfățișa pe Sfântul Petru, urmat de o mulțime de credincioși, la Porțile Raiului, cu Cheia în mână.

De aici a venit primul gând că ar trebui să mă duc la Mănăstirea Simon Petras. Dar Simon(os) Petras nu înseamnă Simon Petru, cum credeam eu, ci „Piatra lui Simon”, iar Simon e un alt sfânt, un sfânt al locului. Aflu aceasta de la Părintele Chiril de la Vatopedu. Dar tot de la Sfinția Sa capăt a doua îndrumare către „Simonos Petras”: acolo viețuiește un scriitor de cântări bisericești, Părintele Imnograf Atanasiou. Mă duc spre Piatra lui Simon și cu gândul că-l voi întâlni. A mai fost și cartea unui mărturisitor pe care am răsfoit-o la pangarul de la Vatopedu, în engleză, „The Gurus, the Young Man, and Elder Paisios”, tradusă și la noi sub titlul „De la marii inițiați din India la Părintele Paisie”, în care autorul, Dyonisios Farasiotis, pusese o poză frumoasă cu marea văzută de la mănăstirea spre care mă îndrept.

După ce urc pe coama dealului dintre Kareia și Dafni, găsesc un indicator care îmi arată un drum prin pădure tocmai către Simonos Petra. Aleg acest drum. Asfaltat pe alocuri și foarte lat, e un drum forestier care urcă până la

vârful Antiathos, aproape de suișul cel mare către vârful Athosului. Îmi dau seama de asta după indicatoarele Schitului Lacu. Dar pentru Simon Petra, nu acesta e cel mai rapid drum, ci acela prin Dafni. Aveam să-mi dau seama de asta în cele aproape șase ore pe care le-am petrecut pe serpentinele muntelui, mai mult prin ploaie. Nu foarte înalt, înălțimea sa maximă fiind de nouă sute de metri, iar înălțimea maximă pe la care trece drumul undeva la șapte-opt sute de metri, dar foarte abrupt, acest munte dintre Kareia și mănăstirea spre care mă îndrept e despărțit de celelalte culmi din jur prin prăpăstii și văi impresionante.

Totuși, pe drum am avut o bucurie. M-a urmărit îndeaproape, prin pădure, o bucată bună de drum... o căprioară.

Când mă apropiu de mănăstire, ceva îmi spune că la Simonos Petra nu mă vor primi. Și presimțirea mea se adevărește.

Nu mă primesc și mă trimit către următoarea mănăstire, Mănăstirea Grigoriu, aflată la o oră de mers de ei, pe o potecă de coastă.

Mănăstirea „Piatra lui Simon” e o adevărată cazemată mănăstirească. Așezată pe o stâncă semeață, la mare înălțime, deasupra mării, parcă zămislită din acea stâncă, e imposibil de cucerit prin luptă. Din păcate, pare imposibil de cucerit și prin iubire... Sau nu le știu eu pe toate.

Dar aici, în arhondaricul acestei mănăstiri, s-a pus începutul unei minuni cum puține am trăit, poate niciuna. Am văzut o pictură mare a Sfântului Voievod Mihai Viteazul, ctitorul acestei mănăstiri, m-am trecut în caietul de oaspeți, în pofida îndoielilor mele, și m-am așezat sub această pictură a Sfântului nostru Voievod. Apoi am privit icoanele din încăpere, între care una, foarte frumoasă, a

Măicuții Domnului. Și, pe neașteptate, am simțit o sărutare pe gură. Ce putea să fie? O ființă nevăzută mă sărutase, eram foarte sigur de asta. Apoi, sărutarea s-a repetat.

M-am uitat la icoana Măicuții Domnului. Asta să fie? Să mă fi sărutat pe mine, acest mare păcătos, tocmai Măicuța Domnului? Sau vreun înger al ei? Sau dinspre Sfântul Mihai Viteazul să-mi fi venit această mângâiere? Poate de la mama lui? Am alungat acest gând, căutând să mă reazem de ceva mai plauzibil. Să fi fost vreuna din cele două fete cărora le-am trimis mesaje de pe drum, într-un moment pe care acum l-aș numi de cădere? Să aibă vreuna dintre le puterea să trimită un înger care să ducă o sărutare?

Totuși, un gând parcă mai luminos, mai adevărat, dă târcoale minții mele: poate am primit această sărutare ca întărire pentru că nu voi fi primit aici, fapt pe cale să se adeverească, sau ca răsplată pentru lungul și obositorul pelerinaj al acestei zile... Și îmi amintesc cum mai primisem cândva o binecuvântare puternică la vremea nopții, la Humor, după un pelerinaj și o priveghere de Adormirea Maicii Domnului. Dar nu în acest fel, atât de... neobișnuit.

Arhondarul îmi spusese că „ei nu primesc pelerini, ci doar oameni care și-au făcut rezervare telefonică”, exact așa s-a exprimat, dar s-a dus totuși să întrebe dacă se poate face o excepție în cazul meu. Când se întoarce, cu refuzul, mă cam supăr. „Știți”, îi spun, „mănăstirea asta s-a făcut cu bani donați de un domnitor român...” El înțelege nemulțumirea mea, dar nu are ce face. E sub ascultare.

Poate nu înțeleg eu acest principiu al ascultării mănăstirești în astfel de cazuri, când mi se pare că se încalcă porunca iubirii aproapelui...

Ascultarea se face doar până la păcat. Iar îndemnul Mântuitorului de primire a străinilor e, evident, o poruncă. În plus, mănăstirile de la Athos au destule spații de cazare, mai ales iarna, iar vara au suficiente posibilități de a le oferi oamenilor măcar câte un izopren și o pătură, cum face Mănăstirea Iviru când are hram.

Supărat, plec pe serpentinele drumeagului care coboară prin curtea Mănăstirii Simon Petras către Mănăstirea Grigoriu. Am văzut Mănăstirea Grigoriu când coboram de pe munte. E chiar la malul mării, iar asta mă bucură, pentru că înseamnă că nu mai am de urcat.

Dar înainte să nimeresc drumul cel bun către Grigoriu, mă trezesc lângă o căsuță care e osuarul Mănăstirii Simon Petras. Intru în ea să întreb de drum. Văd craniile așezate ordonat pe rafturi, iar dinspre ele mă izbește un foarte plăcut parfum. Cred că Dumnezeu mi-a îndreptat pașii aici anume ca să înțeleg că la „Piatra lui Simon” au fost – și probabil că mai sunt – monahi care au lucrat și lucrează în Duhul Domnului nostru Iisus Hristos.

Monahul de la osuar îmi arată pe unde e drumul. Trebuie să ajung la o capelă, unde e o icoană a Măicuții Domnului, iar apoi să o apuc la stânga.

Cobor prin grădina Mănăstirii Simonos Petra, care se prăbușește în trepte abrupte către mare, pe serpentinele drumeagului, gândindu-mă la toate acestea.

Drum și iar drum, după ce mersesem deja șase ore... Din urmă mă ajunge un băiat care merge foarte repede. Îl cheamă Costel, e din Constanța și locuiește la Darabani. Îmi va spune mai multe despre el la Mănăstirea Grigoriu.

Când ajungem la capela unde e icoana Măicuții Domnului, ne închinăm. Mai întâi el, apoi eu. După ce mă închin și după ce sărut geamul dincolo de care e icoana,

simt din nou sărutarea cea ascunsă. Apoi o simt încă o dată, așa cum stau acolo înmărmurit. Exact ce simțisem și în arhondaricul de la Simonos Petra: o sărutare, o apăsare mai ales asupra buzei de sus.

„Stai puțin!”, îi spun lui Costel și mai sărut de două ori geamul icoanei. Acum am înțeles despre ce e vorba, deși îmi vine destul de greu să cred așa ceva. Dar aveam să gădesc mai apoi, tocmai în cartea credinciosului grec despre care am vorbit mai sus, venită de la Părintele Paisie Aghioritul, o posibilă explicație: „Ți se arată asemenea minuni”, îi zice Părintele Paisie aceluia, „pentru că în copilăria și tinerețea ta nu ai avut parte de o îndrumare care să te ducă pe drumul cel bun.” S-ar putea ca acesta să fie și cazul meu.

Și pornesc spre Grigoriu spunând rugăciunea Născătoarei de Dumnezeu, „Bogorodicinaia”, cum e cunoscută ea în lumea ortodoxă. Eu o spun în traducerea așa-zis catolică, „Bucură-te, Marie, cea plină de har...!”

Începe iar să plouă, acum mai alene, iar Costel o ia înainte. Îl găsesc pe balconul arhondaricului de la portul/docul mănăstirii.

Părintele arhondar e de negăsit, dar, mulțumită faptului că „domnul Costel”, cum aveam să-i spun, oarecum în glumă, știe greaca foarte bine, vom reuși să fim găzduiți.

Costel vine și el din afara Credinței. Orfan de mic, a crescut în mediul șmecheresc al Constanței. Cu această mentalitate a venit la Athos, pe la șaptisprezece ani, iar Sfântul Munte l-a schimbat. A lucrat aici un deceniu și jumătate. Acum are treizeci și patru de ani. S-a căsătorit cu o fată credincioasă de lângă Botoșani și au împreună un copil. Merge să facă o tură a muntelui și să se spovedească la una din mănăstirile de pe țarm, la Dyonissu.

Din păcate, Costel e cam prins de lucrurile materiale. La Muntele Athos, lucrând pe lângă mănăstiri, se câștigă bine, cam o mie de euro pe lună. Cu banii strânși în cei cincisprezece ani de muncă, „domnul Costel” și-a făcut o casă cu două etaje și și-a cumpărat un BMW X3, o mașină mare, scumpă și urâtă. Dar foarte confortabilă, da. Dar, după cincisprezece ani de muncă grea, un orfan poate că merită și o astfel de mângâiere. Iar el pare să înțeleagă că nu e bine să exagereze în direcția asta, materialistă.

În faptul serii, fiind singuri într-o cameră de patru persoane, voi afla toate planurile lui de afaceri și de viitor, deocamdată îngemănate.

Încerc să-i sugerez că, totuși, tot mai multe afaceri, investiții și bani înseamnă, de fapt, tot mai multe griji. Și am impresia că înțelege asta.

Dar Costel e un caz fericit. Eu am văzut și reversul medaliei: am venit pe autocar cu un român care lucrează la lviru de șapte ani, mi-a zis el. Acela fuma ca un turc, înjura ca un birjar și era îmbrăcat ca un papițoi. Cine știe ce bunic sau străbunic s-o fi rugând în cer pentru acest exemplar uman, de a ajuns la Athos... Sau o fi lucrarea necuratului, care caută să surpe lucrarea atonită? Sau amândouă? Doar Dumnezeu și sfinții Săi ne-ar putea spune.

E frumos la Grigoriu, valurile mării ajung până sub clădirea în care suntem găzduiți, clădire care constituie, în fapt, unul dintre docurile de aici. A doua zi voi fi mutat în mănăstirea propriu-zisă, care e la o sută de metri de port. Costel m-a asigurat că pot rămâne încă o noapte, iar eu chiar îmi doresc asta.

5. GRIGORIU

În a doua zi petrecută la Grigoriu, Părintele Arhondaric Pavlou mă întrebă dacă sunt ortodox.

„Da”, îi răspund. „Sută la sută ortodox?”, mă întrebă iar, cercetător, în engleză.

Ce s-o fi întâmplat? M-o fi auzit cineva spunând „Rozariul” pe drum sau pe stânci, în această dimineață în care am mai mers o dată la icoana la care am primit al doilea rând de sărutări de confirmare și încredințare de ieri? Sau m-o fi auzit și văzut careva în duh rugându-mă așa? Sau am o figură de ortodox prefăcut, de fariseu?

„Da”, îi răspund și la această întrebare, deși e greu să dai așa un răspuns.

Și iar mă întreb din ce s-o fi ivit întrebarea. Când am coborât din mașina care m-a adus la Uranopolis, mașină a celor de la Lilian Expres, și mi-am curățat cizmele cu un șervețel, am auzit o voce – sau gândul cuiva? – spunând: „Ăsta nu-i român!”

Același gest, curățarea cizmelor cu șervețelul, l-am făcut și cu o seară înainte de a primi această întrebare, în curtea Mănăstirii Grigoriu.

Poate, cum ortodocșii nu se prea îngrijesc de lucrurile materiale, și cum există anumite gesturi care în contexte culturale diferite nu sunt la fel de obișnuite cum sunt în contextul tău cultural, un astfel de gest te poate face să treci în ochii grecilor drept „străin”, apusean.

Sau Părintele Pavlou m-o fi întrebat asta pentru că m-a găsit în arhondaric scriind la aceste impresii? Sau a depistat o urmă de mândrie în ochii mei?

Sau o fi plecat de la ideea că noi, românii, având o limbă și o scriere latinești, nu am fi cu totul ortodocși?

Sper să nu fie ceva grav.

Mănăstirea Grigoriu... zborul pescărușilor prin ploaie, văzut de sus. Pâcla norilor deasupra mării și deasupra muntelui, spuma albă a pârâului de pe stânci și mirosul de lemn de pin din clădirea unde dorm și din Biserică.

Dacă aș ști grecește, m-aș gândi să rămân aici. La Grigoriu am surpriza de a-l întâlni iar pe „Constantin, Păcătosul”, Părintele de la „Lakkou”. Acum aflu că e doar rasofoar, deși a mers la mănăstire din 1992, la Sihăstria Secului, pe vremea Părintelui Cleopa. Ca și Costel, și Părintele Constantin și-a ales drumul de tânăr, de la douăzeci de ani.

Acum își caută loc într-o mănăstire, dar la Prodromu nu l-au primit, chiar dacă are binecuvântare de la duhovnicul său, Părintele Iulian, și de la conducerea Schitului Lacu. Îi recomand să meargă la Vatopedu. Dacă Părintele Chiril părea dispus să mă primească pe mine, după ce aș sta o lună-două la Mănăstirea Oașa, cum nu l-ar primi pe el, care are douăzeci de ani de mănăstire? Și iată că deja trădez câte ceva din ce mi se spusese să nu spun.

De altfel, mie Părintele „Constantin, Păcătosul” mi se pare foarte potrivit pentru a fi călugăr, din câte îl cunosc eu, pentru că îmi pare un om blând și săritor, care caută să alunge din mintea sa orice părere de sine.

Mi se pare interesant și că iar întâlnesc mai mulți Constantinii în drumul meu. Ca și în pelerinajul povestit în „Gânduri de pe Drumul Crucii mele”. Și profesorul de care m-am atașat cel mai mult în liceu e tot Constantin. Iar între străbunicii mei se află și un Constantin. I-am cerut tatălui meu să-mi spună numele tuturor bunicilor mei, ca să-i pun

în rugăciunile mele. Constantin și Susana, Ștefan și Monica, Petru și Profira. Mai am și doi necunoscuți, din partea mamei.

Cum interesant e și că în camera mea, în care stau singur, am văzut un papuc de casă cu inscripția ALX, iar perechea lui, marcată și ea, am văzut-o în camera Fratelui „Constantin, Păcătosul”, cu un etaj mai jos.

Dar așa e mintea mea, fuge uneori după astfel de „semne”, care se poate să nu fie neapărat de la Dumnezeu. În camera în care dorm, pe lângă o icoană a Sfântului Nicolae, e și o frumoasă icoană africană a Măicuții Domnului. De aici îmi va veni un gând de a strânge bani și a mă duce să-i ajut pe creștinii din Africa. Acolo o sapă de 20 de lei e aur curat, iar un puț de apă e la fel de important ca un spital. „Poate asta e menirea mea...”, îmi spun.

Și încep să mă gândesc să mă mai duc o dată la Vatopedu, la Părintele Chiril, ca să mă spovedesc și să-l întreb ce crede despre asta. „Poate mi-a da și ceva bani pentru Africa”, îmi spun eu, în mintea mea zăpăcită.

Am mare luptă cu gândurile desfrânate. Am deschis oleacă mintea gândului unei noi căsătorii și m-am trezit cu o întreagă hoardă de gânduri războinice, care m-au muncit cu orele. Pentru un om care a gustat din „plăcerea trupească” și care și-a umplut cândva mintea cu lucruri legate de aceasta, gândul căsătoriei, mai ales în absența unei femei care să-l îplinească, e o capcană din care e nu e ușor de scăpat.

Din pricina ploii care s-a întezit, rămân pentru încă o noapte la Grigoriu. Voi strânge, așadar, trei nopți petrecute aici.

Îmi place mult această mănăstire ascunsă la umbra semeței ctitorii a Sfântului Mihai Viteazu, pe acest țarm

rupt de lume. Deși nu e situată departe de Dafni și e ușor accesibilă pe mare, pe uscat cel mai scurt drum de la Dafni la Grigoriu înseamnă două ore și jumătate de mers pe jos, între care ultima oră se face pe un drum care nu e accesibil mașinilor. Celălalt drum, de pe creastă, din care am parcurs și eu o parte, trebuie să însemne aproximativ șapte ore de mers.

Am învățat aici și câteva cântări din Liturghia grecească: „Aghios Otheos, Aghios Ischiros, Aghios Athanathos, eleison imas!” (Sfinte Dumnezeule), „Pelaghia Teodoche, soston imas” (Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne) și „Doxa Și, O Theos, Doxa Și!” (Slavă Ție, Dumnezeule, Slavă Ție!)

La Athos slujbele se țin de la ora 15.30 sau 16 – Vecernia, apoi, la ora 17 urmează masa de seară, după masă se încheie Vecernia, iar de la ora 2 sau 3 noaptea începe Utrenia, urmată de Liturghie, care începe pe la ora 4. Se mănâncă fie îndată după Liturghie, la ora 6, ca la Prodromu, fie la ora 8, ca la Mănăstirea Sfântului Pantelimon, despre care voi povesti mai încolo.

În ultima seară petrecută la Mănăstirea Grigoriu am o surpriză. Se citește un acatist și acesta... ARE RIMĂ! Sigur, are versuri lungi, venite poate din tradiția alexandrinilor, dar... rimate! Cum n-am fost noi în stare, în atâtea secole de Ortodoxie, să traducem măcar acatistele importante cum se cuvine?! Nu poți echivala o poezie rimată printr-una fără rimă. Gândiți-vă doar la cum ar suna o poezie de Eminescu tradusă fără rimă într-o limbă străină pe care o cunoașteți...

De fapt, nu traduceri exacte ar trebui făcute, ci tot niște adaptări, dar altfel, niște adaptări care să țină seama de tradiția noastră poetică, cu versuri scurte, pentru că noi

avem o literatură populară mult mai poetică, zic eu, decât a grecilor. Am putea, deci, să refacem noi toate acatistele pe stil românesc, ba chiar să le reinventăm, cu un verset care să cuprindă două versuri scurte rimate. Ce frumoase ar fi acatistele noastre atunci!

Și cât de frumos ar fi și să îndreptăm multe din traduceri textelor din Proloage și Minee! Aceste traduceri s-au făcut prin calchiere, împrumutând retorica întortocheată a limbii grecești, în detrimentul limpezimii, orientării spre sens, proprie limbii române.

De ce să stâlcim limba română ca să traducem aceste rugăciuni cuvânt cu cuvânt, ba să mai și respectăm exact ordinea în care aceste cuvinte sunt așezate în frazarea grecească? Majoritatea troparelor și paginilor de învățătură conțin formulări de-a dreptul bizare, cumplit de străine limbii – și, deci, sufletelor! – românești.

Dar și în Psaltire apar astfel de zvârcoliri nefirești ale limbii române :

„Dumnezeul puterilor, întoarce-Te, dar, caută din cer și vezi și cercetează via aceasta și o desăvârșește pe ea, pe care a sădit-o dreapta Ta, și pe fiul omului, pe care l-ai întărit Ție.” (Psalmul 79, 15-16)

Trăiește cineva vreun sentiment special dacă îi vorbește Măicuții Domnului în exprimări cacofonice: „ca ceea ce ai”? Nu e mai bine „fiind ceea ce ai” sau „ca una ce ai”? Sau e frumos să-l vorbim Domnului Hristos în repetiții supărătoare? („Cela ce în toată vremea și în tot ceasul / în Cer și pe pământ”, în loc de „Cel ce în toată vremea și în tot locul / în Cer și pe pământ”, cum ar trebui.) Sunt câțiva oameni în Biserică – dar nu mulți! – care pot îndrepta aceste texte. Părintele Savatie Baștovoii și Părintele Ignatie Grecu, de pildă. Dar ar trebui să se gândească și

persoanele sus-puse, ierarhii noștri, la problema asta, stringentă...

Până și în răspunsurile sfințelor slujbe sunt exprimări nefericite. Repetiția din „miluiește-ne pe noi” are sens doar dacă în frază mai apare un element care să o justifice: „miluiește-ne pe noi, păcătoșii!” Altfel, e o tautologie. Când te duci la frizer nu-i spui „Tunde-mă pe mine!”, ci „Tunde-mă!”

Eu unul m-am străduit să dau un exemplu de cum ar trebui scris un acatist românesc prin „Acatistul Căii Părintelui Arsenie Boca”. Poate mai scriu.²

6. „LIBER CA PASĂREA CERULUI”

„Încotro să mă îndrept?”, îl întreb pe Părintele Pavlou, arhondarul de la Mănăstirea Grigoriu. Acesta are niște ochi foarte luminoși, de om care se roagă mult, foarte bine puși în valoare de chipul său blând, de călugăr bătrân, cu părul și barba albe. Deși el nu pare chiar așa un bătrân. Iar ochii aceștia ai lui par gata oricând a râde, chiar dacă el nu râde mai niciodată.

„Să mă duc spre Sfântul Pavel sau spre Dafni?” Plouă mocnit, așa că planul meu de a urca din nou pe culme, ca să mă îndrept spre „Lacu”, s-a cam dus. (Dacă tot veni vorba de traduceri, „Lakkos” înseamnă „Vale” pe grecește, iar acest toponim ar trebui ori scris și pronunțat ca în original, ori tradus exact.)

„Eu nu am program, spuneți-mi dumneavoastră încotro să mă duc.”, îl ispitesc iar pe Avva Pavlou.

2 Între timp am mai scris unul, intitulat „Acatistul Florilor de Lumină”, dedicat sfinților români prigoșiți de sioniști și comuniști.

„You`re free,” îmi zice bătrânul, „Ești liber”, „free like a Bird in the Sky!” Apoi, după o pauză care ascunde un zâmbet, continuă: „Dacă vrei să mergi la Dafni, iei feribotul de la ora unsprezece, dacă vrei să mergi la Sfântul Pavel, îl iei pe cel de la ora unu.”

Are dreptate, liber... Dar nu liber de patimile mele...

7. ÎNAPOI LA VATOPEDU

Mă duc din nou la Vatopedu și cam un sfert din drum îl fac pe jos. La fel va fi și la întoarcere. Îmi devine limpede că lumea nemecanizată din vechime le e mai plăcută Domnului și Măicuței Sale. La Vatopedu, arhondarul nu mă primește, ci mă trimite la „Ipatios”.

La Sfântul Ipatie găsesc deschis, deși au ore de somn înainte de privegherea pentru sărbătoarea Sfântului Antonie cel Mare. E bine de știut cum se ajunge acolo. De la poarta Vatopedului se urmează drumul de mașini, care urcă spre deal, vreo douăzeci de metri, până cam în dreptul unei fântâni cu roată. Apoi se face un drum pietruit la dreapta, un drum destul de îngust, mai mult o alee. Se urmează acest drum care duce la un pârau destul de serios. Din acest drum se desprinde, în dreapta, o alee, parcă mai nepietruită, care trebuie ignorată.

Se urmează, deci, aleea principală, care trece pe lângă o mică livadă și se transformă încet într-o potecă. În stânga e livada, în dreapta – pâraul. La capătul livezii se trece peste un pâraiaș mai mic, un afluent al pâraului din dreapta. Se urmează acest drum, de-a lungul pâraului principal, până ce drumul se înfundă. Acolo unde drumul se înfundă este un urcuș de cinci metri, printre copaci, care te scoate la un drum mai mare. La prima răscruce se apucă pe drumul din

stânga. Pe partea dreaptă a acestui drum e o cruce. La următoarea răscruce drumul din stânga, marcat cu un indicator, se ignoră și se merge înainte/la dreapta... n-aș putea spune acum exact cum merge drumul. Acest drum trece de două ori peste pârâul pe care l-am avut ceva vreme în dreapta noastră, apoi, după doar câțiva metri, ne găsim la poarta grădinii Chilie Sfântului Ipatie.

O a doua cale, mai simplă, e să se urce de la Vatopedu până în drumul principal. Chiar în intersecția drumului care coboară la poarta Mănăstirii Vatopedu cu drumul principal se face și drumul spre Sfântul Ipatie, care e marcat.

La priveghere Părintele Stareț citește câteva tropare închinare Sfântului Antonie. Acestea sunt foarte greoaie, foarte întortocheate, așa că, deși e evident că Părintele Ignatie e un om cult, le citește căznit, poticnit, fără cursivitate. Dar nu e prima dată când ascult astfel de texte stâlcite în Biserică... Cum de n-am fost noi în stare, în atâtea sute de ani, să traducem cum se cuvine textele bisericesti? Sigur, Ortodoxia cultivă simplitatea, dar simplitate nu înseamnă lipsă de înțeles, prostie... Știu că Preafericitul Teoctist l-a chemat cândva pe Părintele Savatie Baștovoii la Patriarhie, ca să lucreze la niște texte de cult. Asta ar trebui să fie ceva permanent, scriitorii ortodocși ar trebui să fie arondați episcopiiilor și să traducă, să îndrepte și să redacteze miile de pagini de rugăciuni, acatiste, tropare și cântări care au nevoie de această operație. Acatistele ar trebui retraduse aproape toate, pentru că, așa cum deja am spus, majoritatea au fost traduse fără rimă, când ele, în original, au rimă. Și sunt și cam xerografiate, încât de multe ori par adresate unui singur sfânt...

Iertați-mă, dar, după un sfert de oră de astfel de tropare încâlcite, neinspirate și poticnite, îți trece orice chef de rugăciune. Îți vine să te duci la cel care citește și să-i spui: „Opriți-vă, nu mai schingiuiți limba română! Despre Părintele Antonie cel Mare putem vorbi și altfel...”

8. PĂRINTELE CHIRIL

Deși m-a rugat să nu scriu despre el, ca să nu dobândească vreo notorietate supărătoare, de felul celei de care se bucură Părintele Daniel Cotescu, „rivalul său”, cum mi l-a prezentat, fără el povestirea mea nu și-ar găsi pe deplin sensul. Așa că mă văd nevoit să îl așez și pe Părintele Chiril în aceste rânduri.

El e călugărul care mi-a spus acea poveste de dragoste eliberată de patimă despre care am vorbit la începutul acestei istorii. Cred că e chiar povestea lui. La el m-am spovedit și de la el am căpătat sfat să mă duc o lună – două la Mănăstirea Oașa, ca să mă întăresc duhovnicește, iar apoi să revin la Sfinția Sa. Îmi dă și niște bani de drum, un gest emoționant și binevenit, la care consimte și Starețul Vatopedului, Părintele Efrem, ba chiar egumenul dublează suma pe care intenționa să mi-o dea Părintele Chiril.

Părintele Chiril e un călugăr înăltuț, brunet, atins de umbra unei abia ivite pleșuvii, ușor adus de spate, a cărei întreagă ființă pare concentrată în ochii mari, de un negru intens. Are mare trecere la Vatopedu, atât printre călugării români, cât și printre cei greci, care nu ezită să se spovedească la el. În plus, mai sunt și mulți tineri care vin la Vatopedu din România, în special de prin părțile Ardealului, anume pentru el, îndrumătorul lor duhovnicesc.

Mie avea să mi se pară prea tânăr pentru a-mi fi duhovnic, deși aveam să-mi fie, pentru câteva luni. În plus, vorbește și încet, obligându-mă să mă concentrez foarte tare ca să îi receptez spusele, ceea ce mă împiedică să le înțeleg corect, uneori.

9. „RUMÂNSKI NIE PAKUPAIET”

De la Vatopedu plec spre Dafni. Știu că, dacă vreau să mă țin de cuvântul Părintelui Chiril, a cam venit vremea să plec. Mă îndrept spre Dafni.

Pe drum, aflu de la un om care mă ia cu mașina că, din cauza mării agitate, vapoarele nu circulă, iar singura cale de a ieși din Sfântul Munte e pe un drum forestier, pe la Hilandaru. Vestea asta nu mă tulbură prea tare. Parcă aș mai sta câteva zile la Athos. Așa ajung... la ruși.

La Sfântul Pantelimon, mănăstirea rusească. După vecernie trec pe la pangarul mănăstirii.

Deși mă salutase ceremonios, mă întrebase câte ceva în engleză și chiar îmi zâmbise, bătrânul călugăr care vinde acolo le spune celor doi călugări mai tineri care stau în fața tejghelei sale să nu-și facă griji în privința mea, pentru că... „Rumânski nie pakupaiet.” Adică... „românii nu cumpără”.

La asta mi-a cam sărit muștarul. Așa că i-am explicat, într-o rus-gleză croită pe loc: „In Rumenia – no denghi, for this nie pakupaiet!” Adică: nu cumpărăm pentru că nu-s bani, nu că am fi noi zgârșiți.

Nu i-am mai spus că au fost mulți bani în România înainte să treacă rușii pe la noi. M-am muncit mult, în camera în care stăteam, cu gândul de a mă întoarce la acel călugăr bătrân pentru a-i spune și asta.

Până la urmă, chiar m-am dus, dar nu l-am găsit acolo, așa că i-am împuiat capul cu cât de bogați am fost noi până să treacă rușii prin țara noastră vecinului meu de cameră, om sporit duhovnicește, care a ascultat ce aveam de spus fără să crâcnească.

Dar a doua zi dimineață i-am trântit această remarcă și Părintelui de la pangar, care a devenit brusc foarte agitat. Au și rușii patriotismul lor.

La ruși totul e imens și îndepărtat. Ca să ajungi la toaletă faci între șaptezeci și o sută de metri, dintre care vreo cincizeci pe afară, pentru că toaletele sunt la capătul clădirii arhondaricului, cu intrarea dinspre balcon.

Deși au doar vreo patruzeci de călugări, ca și Schitul Prodromu, doar sala de mese a rușilor pare mai mare decât întreg schitul nostru. Călugării și vizitatorii, oricât de răsfirate ar fi mesele, nu reușesc să ocupe nici măcar o zecime din sală. Din cauza dimensiunilor ei și a pereților groși, în această sală de mese e mereu răcoare, o răcoare de peșteră.

Cum trebuie să fie la Moscova și la Sankt Petersburg.

Aflu inițial că vapoarele nu circulă până luni, apoi se adeverește că nu vor circula până marți. Așa că nu mă grăbesc nicăieri. Dacă auzi de o mănăstire că nu prea primește, e bine să nici nu calci pe acolo. De asta am ocolit în zilele anterioare Cutlumușul și de asta intru doar vag, fără speranța de a fi primit, la Hiropotamu, de unde sunt alungat, împreună cu un macedonean, pe motiv de diamonitirioane expirate, după ce suntem totuși serviți cu câte o ciocolată delicioasă. Macedoneanul s-a dus spre Sfântul Pantelimon, pe un drum foarte frumos, pictural, care începe de lângă un chioșc de lemn aflat la aproape un kilometru mai sus de Dafni, iar eu am apucat-o la deal,

spre Kareia, de unde îmi voi cumpăra, cu un euro și jumătate, o sticlă de vin alb foarte bun, numit Retsina, pe care îl beau pe îndelete, la o frumoasă băncuță adăpostită sub niște copaci, la intersecția drumului spre Iviru cu al doilea drum spre Stavronikita. Mă adăpostesc aici un pic de ploaie și scriu aceste rânduri. Mă îndrept spre Iviru și sper ca acolo Măicuța Domnului să închidă ochii în fața păcatelor mele și să mă primească.

Am fost adus cu o mașină de teren mai modestă, de un domn care era însoțit de copilul lui de șapte-opt ani, căruia i-am dat cu mare drag o monedă. Dar nu știu ce înțelege el din ce vede aici... Cândva avatonul, interdicția de intrare, se întindea și asupra copiilor și a tuturor celor care nu aveau barbă. Dar să ne întoarcem la istoria noastră.

Aici, unde sunt, gust iar din binefacerea pe care mi-a trimis-o Dumnezeu prin Dan-Cristian lordache. Am primit de la el, la Prodromu, vreo zece conserve de pește, cu îndemnul de a le mânca sau a le da unui călugăr. M-am bucurat primindu-le, gândindu-mă că asta înseamnă că voi sta mult pe aici.

Călugărilor nu puteam să le dau, pentru că ei sunt sub ascultare și la acest nivel, al alimentației. Le-aș fi putut doar lăsa la vreo trapeză, unde oricum au de toate, ceea ce ar fi putut face și Dan, sau le-aș fi putut dărui vreunui pustnic, dacă aș fi întâlnit vreunul, lucru puțin probabil. Așa că, destul de evident, conservele erau pentru mine.

Și chiar mi-au fost de folos, pentru că felul meu de a ține posturile și dezlegările diferă olecuță de programul atonit. Și cu această ocazie mi-am dat seama că postul meu nici nu prea e post. Țin eu post câteva ore, dar, după aceea, mă cam îmbuib..

La Iviru stau cu un grec pe nume Elefterios, un om pornit spre vârsta înțelepciunii, care îmi dă geaca lui de piele pentru câteva ore. În grabă, mi-am spălat și cele două bluze cu mânecă lungă, și haina. Cu această ocazie, îmi dau seama cât de câștigat aș fi aici dacă aș ști grecește...

După masă mergem în paraclisul celei mai celebre icoane ortodoxe din lume, Maica Domnului – Portărița. Suntem aici câțiva dintre cei douăzeci de monahi ai mănăstirii, eu, Elefterios, câțiva monahi ruși și vreo zece credincioși veniți cu ei. Se face un acatist al Măicuții Domnului, chiar la această icoană. Acatistul, firește, are rimă. Sper să găsesc într-o bună zi un ierarh care să îmi dea binecuvântare să refac o parte din cele mai citite acatiste. Dar, pentru moment, sunt liber. Liber ca pasărea cerului... Unde voi fi mâine? La Filotheu? La Caracalu? La Prodromu? La Lakkos? Unde mă vor duce gândurile sau aripile vântului?

La Iviru gândurile desfrânate îmi dau iar târcoa-le. Poate unde am băut un pic cam mult vin. O rog pe Măicuța Domnului să mi le ierte și să le șteargă din fața Fiului ei.

10. IAR LA PRODROMU

La Prodromu îl găsesc pe Viorel, un bărbat cu cinci ani mai în vârstă decât mine, dinspre Cheia Brașovului, care vrea să se călugărească.

Are părul și barba scurte, e brunet, și are doi ochi mari, căprui spre negru.

Îl duc la Duhovnicul Iulian, să vadă dacă e bun de călugăr, iar acesta îi urează să ajungă până la schima mare.

- În câți ani?, se repede Viorel.

- Prooroc încă nu-s, îi răspunde Părintele. Trebuie răbdare, multă răbdare.

Și, într-adevăr, tocmai răbdarea îi cam lipsește lui Viorel. În timpii „morți” mă tot întrebă: „Acum ce facem?” Apoi se întrebă pe sine însuși: „Oare când îmi vor da chilia mea?”

A doua zi, din curiozitate, mă voi duce cu el la secretariat, să depună cererea de intrare la mănăstire. Acolo ne primește chiar Starețul Atanasie, într-o modestă haină cenușie, o haină care pare mai degrabă a unui frate zugrav. Îi povestesc și lui ce „ascultare” mi-a dat Părintele Chiril de la Vatopedu. Apoi îi las să completeze cererea.

Dar Viorel nu se mută numaidecât singur. Cu noi în cameră vine și un grec, Kostandin, Kostas, căruia îi place foarte mult ospitalitatea românească. E un om cu suflet foarte bun, din Creta, care vine în fiecare an la Sfântul Munte. Aveam să-l regășesc și un pic mai jos de Prodromu, la Coliba Peșterii Sfântului Atanasie. Călugărul grec de acolo a citit un acatist în urma căruia am simțit, în fața unei frumoase icoane a Măicuții Domnului, o foarte mare binecuvântare. În Grădina dintre Simonos Petras și Grigoriu, în această peșteră și la Iviru au fost locurile în care am simțit cel mai puternic prezența Sfintei Fecioare.

Întors la Prodromu, văd două lucruri interesante: un om care iese cu o roabă din mănăstire are exact trăsăturile feței Părintelui Chiril, iar un muncitor care conduce un utilaj are exact trăsăturile feței lui Viorel.

11. ÎNAPOI „ÎN LUME”

Mă aduc în România doi oameni de la București, Andrei și Sorin. Sorin are un magazin de haine scumpe, iar Andrei

e, dacă am înțeles eu bine, ofițer în Poliție. Venim cu un Audi foarte performant. Gonim pe șoselele Greciei și ale Bulgariei cu peste o sută cincizeci de kilometri pe oră.

Lumea... Sorin, care nu e atât de înaintat duhovnicește ca și Andrei, deși e nepot de preot („poate chiar de asta”, mi se confesează el), pune muzică. După mai multe melodii banale vine una care îmi atrage atenția de la primele sunete. Pe ritmul unui tango argentinian lent cântăreața, care aflu acum că se numește Chiara Galiazzo, ne prezintă chiar „drama lumii”, nebunia lumii contemporane... „Credo negli angeli, ma frequento l`inferno” își începe Chiara mărturia. „Cred în cele cerești, dar îmi duc viața în iad...” Și, mai departe: „nu îmi mai cunosc adevărata identitate”. Și: „citesc drăcoveniile din horoscoape, dar visez la Dumnezeu”... Și sunt înșirate multe alte rătăcirii ale lumii de azi. Și nu neapărat pe tonul adolescenților „emo” care ajung să se bălăcească masochist în păcatele lor, să se laude cu ele, parcă, dar nici cu totul diferit de atitudinea acestora...

Îți dai seama cu adevărat ce e Atosul abia atunci când îl părăsești.

Imediat după ce trecem granița bulgară intrăm în tărâmul ploii, iar în chiar prima vale de după graniță ne întâmpină un foarte frumos curcubeu, care începe chiar de acolo. Niciodată nu am mai văzut un curcubeu atât de aproape. Și îmi amintesc acum de curcubeul pe care l-am văzut la granița dintre Austria și Ungaria, când mă întorceam dintr-o altă călătorie a mea în Occident. Să fie aceste curcubeie niște semne care arată că noi aparținem acestui spațiu trac și e bine să rămânem aici? Sau însemne pe care le pune Domnul în amintirea unui mic efort pozitiv al nostru?

De fapt, curcubeul e un semn al Milei Lui Dumnezeu și a pogorământului pe care îl face Creatorul nostru cu noi. Am mai văzut de două ori curcubeul, în momente importante dar și critice ale vieții mele, o dată pe Valea Târlungului și altădată, la Mănăstirea Râșca, unde am admirat, împreună cu Părintele David, un curcubeu dublu.

Homosexualii folosesc acest simbol la îndemnul diavolului, pentru ca Dumnezeu să nu îi distrugă imediat.

Uimirea și bucuria trec parcă prea repede și ne repezim cu viteză în noaptea bulgară.

În căminul Teologiei bucureștene deziluzia e și mai mare. Discut cu câțiva tineri studenți și masteranzi, viitori preoți, care se gândesc doar la bani și la împreunare. Foarte greu reușesc să strecor în mintea unuia dintre ei ideea că nu e bine ce face, căutând să fie hirotonit prin încălcarea canoanelor. E la a treia „prietenă” și vorbește în termeni cam golănești. Banii sunt, la el, „cașcaval”... Săracul...

12. ÎNSEMNĂRI DE LA OAȘA

Mă țin de sfatul Părintelui Chiril și mă duc la Mănăstirea Oașa. Vorbesc mai întâi cu Părintele Stareț, îi spun de Părintele Chiril și de neliniștile și nehotărârile mele, iar el îmi spune că eu nu știu încă să-mi ascult glasul conștiinței, glasul inimii. Mă bazez doar pe rațiune, de aici toată neliniștea mea.

La Oașa se ține rânduiala Sfântului Munte, ba încă mi se pare că aici slujbele sunt și mai lungi. Se poate însă să fie vorba de tipicul Postului Mare, diferit de cel din restul anului. Tinerii veniți la mănăstire mi se par bine înduhovniciți. Un băiat pe nume Tudor, care seamănă

foarte bine cu Sfântul Oprea Miclăuș, așa cum e zugrăvit el pe peretele Bisericii, chiar în spatele scaunului pe care voi sta eu, îmi servește o lecție de duhovnicie încă de la sosire, în vreme ce parcurgem împreună drumul dintre baraj și mănăstire.

Îi vorbesc despre neliniștile mele, despre faptul că nu prea știu ce să fac, iar el îmi răspunde: „Stai liniștit, că ești pe drumul cel bun. Ce? Te duci la crâșmă să bei? Nu, a venit postul și te duci la mănăstire. Faci exact ceea ce trebuie să faci.”

Mai e un băiat, Mircea Radu, un tânăr absolvent al Facultății de Arte de la Timișoara, secția de Design Grafic. Tot timpul e la rugăciune sau cu o carte duhovnicească în mână. Din păcate, nu e deloc comunicativ. Poate pentru că e întors de puțină vreme către Dumnezeu și vrea să urce muntele duhovnicesc deodată, într-un singur hop.

Părintele Stareț m-a binecuvântat să stau o săptămână „cu vizitatorii”, iar apoi să mă mut într-o chilie separată. După ce prima săptămână, cea în care am statut de simplu vizitator, trece, am o ispită destul de grea. Înainte să plec, văzusem un filmuleț pe youtube despre „crucea lui Baphomet” un simbol mason asemănător crucii noastre, format dintr-un braț vertical, străbătut la distanțe aproximativ egale de trei brațe orizontale. Ei, bine... îmi ridic la un moment dat ochii și văd că pe noua biserică a mănăstirii, aflată în construcție, sunt două astfel de cruci! Îl întreb pe unul dintre monahii pe care îi văd în apropiere ce e cu asta. Apoi le spun colegilor de cameră. Am o foarte mare neliniște, o foarte mare spaimă. Așa de mare, încât mă duc la Părintele Stareț și îl întreb. Nu îi spun chiar „Voi sunteți masoni cu toții, nu?!”, dar nici departe nu sunt. Ceea ce îmi spune el mă convinge de faptul că acea cruce,

dacă este un semn masonic și nu a fost folosită în Ortodoxie înainte de masoni (adică înainte de 1717), a apărut acolo din neștiință.

- Noi nu suntem hoți. O să-ți explice un părinte care se pricepe mai bine, își încheie vorba Părintele Iustin.

Sunt mai liniștit, dar nu pe de-a-ntregul. Dacă e totuși un semn masonic, pus acolo cu bună-știință, de cineva de la Episcopie, de pildă, cineva care a făcut niște sugestii și niște asocieri, de felul „Iată ce cruce frumoasă am pus noi pe catedrala din Alba Iulia, nu vreți și voi una la fel?”

Unul dintre argumentele celor de la Oașa e că această cruce e folosită și la bisericile unor mănăstiri vechi, cum e cea de la Cozia, așa că e destul de clar de unde și-au luat masonii „simbolul”. Și așa e, dacă acea cruce de la Cozia e dinaintea de secolul XVIII.

Gândul că nu e așa face ca tulburarea mea să continue. Maica Ecaterina Fermo, la care am fost însoțit de un grup de tineri, ne spusese că ortodocșii din Ardeal îs cam pe nicăieri, că fac masonii ce vor din ei...

Și văzusem asta eu însumi, la Brașov. Procesiunea cu Icoana Maicii Domnului, de la Biserica Sfânta Treime din Schei până la Biserica Adormirea Maicii Domnului din Piața Sfatului este organizată de Protopopiatul Ortodox din Brașov în colaborare cu... „Ordinul Maria”. Ce se ascunde în spatele „Ordinului Maria” nu e greu de deslușit, chiar după aparențe. Niște oameni lumești, evident neduși la Biserică, suspect de bine îmbrăcați, în costume scumpe, care, zic eu, o privesc pe Sfânta Fecioară Născătoare de Dumnezeu ca fiind... un „simbol matricial” (!), cum am citit nu mai știu unde. Doamne ferește!

Aceste gânduri se adaugă bulgărului de tulburare care îmi cuprinsese mintea și alcătuiesc o adevărată stâncă

amenințătoare de gheață, aflată parcă exact deasupra capului meu.

Încep să mă întreb: de ce m-a trimis Părintele Chiril AICI? Doar știe și el că în Ardeal Credința e cam pe ducă. A spus-o și Sfântul Părinte Arsenie. De ce nu m-a trimis la o mănăstire serioasă, din Moldova? Oare nu cumva îi trimite pe toți care se duc la el aici? Nu cumva a lucrat după un sistem? Oare nu cumva nu făceam mai bine dacă îmi ascultam „glasul inimii” și nu veneam aici? Mai venisem cândva și mi s-a părut că nu mă bagă nimeni în seamă, așa că am dormit în mașină câteva ore, am participat la slujba de noapte și am plecat. Iar Părintele Iulian părea să mă îndemne mai degrabă să rămân la Sfântul Munte decât să mă întorc în țară, parcă răspunzând „inimii mele”. Oare de ce nu l-am ascultat? Și tot răsucesc aceste gânduri pe toate părțile.

Îmi doresc tot mai tare să plec. Duminică seara și luni dimineața îi cerusem Părintelui Mihai, oarecum nerăbdător, să îmi arate viitoarea mea cameră, dar mă amână, sub diverse motive. Și ăsta mi se pare un îndemn să plec.

În acest cadru, apare o surpriză de proporții. E luni și în cameră am mai rămas doar doi oameni, eu și Mircea Radu, așa că sunt aduși alți doi din camera de lângă, ca să se poată face acolo curat. Cei doi sunt Doru, un zdrahon de bărbat de la Deva, fost practicant al luptelor libere, care, deși cam împlinit acum, la vreo cincizeci de ani, încă mai crapă butuci groși dintr-o singură lovitură de topor, și... Horațiu, un tânăr... obișnuit.

Horațiu mă interpelează, după-amiaza:

- Când plecați?

- Vroiam să mai stau vreo trei săptămâni, dar, la ce gânduri am, îi răspund, aş pleca şi mâine.

- Pot să vă duc eu până la Sebeş, dacă vreţi, se oferă, binevoitor.

- Încotro mergeţi?

- La Braşov.

Apoi, aflând că aş merge la Tărlungeni, se oferă să mă ducă până acasă. Are şi el o căsuţă la Tărlungeni, tocmai pe strada pe care locuieşte şi sărăcuţa mea prietenă Ramona Fărăian. El nu ştie ce e cu ea, deşi a văzut-o de mai multe ori pe stradă. Îi povestesc eu, pe scurt, marea dramă a acestei fete, o poetă chinată de duhuri necurate, dar care scrie o poezie foarte curată.

- Dumnezeu a rânduit așa!, îi spun eu lui Horațiu, convins.

Dar pe undeva, prin adâncul minții mele, se zbate gândul că taxiul ăsta așa de direct către casă mi-a venit, totuși, de la necuratul. Nu dau importanță prea mare acestui gând, îmi fac bagajul și mă culc liniștit. Urmează să plecăm când se crapă de ziuă.

- Ați spus (la mănăstire) că plecați?, mă întreabă Horațiu.

Aici am o vagă îndoială. Părintele Stareț nu e. Dar cunoaște neliniștea mea, așa că va ști ce s-a întâmplat. Seara, când Părintele Mihai vine zâmbitor propunându-mi să mă ducă „la chilie”, îl refuz. „A intervenit ceva și trebuie să plec”, îi spun, sigur pe mine.

Mă culc liniștit. Undeva pe la ceasurile trei din noapte mă trezesc și mă învârt în patul suspendat, căutându-mi somnul. Îmi vin câteva gânduri și brusc, de undeva „de sub” aceste gânduri, dinăuntru meu, se aude o voce, foarte

slabă, o voce dulce, feminină: „Marius, diavolul vrea să pleci!” Și imediat, din stânga capului meu, dinafara mea, aud o voce aspră care spune apăsător: „Taci din gură!”

„CE A FOST ASTA?!” Mă dezmeticesc destul de greu. Ce s-a întâmplat?! Tocmai auzisem „vocea conștiinței” sau „a inimii” despre care îmi vorbise Părintele Stareț Iustin? Sau a fost vocea îngerului meu? Dar parcă mai auzisem vocea îngerului, mai apăsătoare, atunci când aveam de făcut ceva important, spunându-mi să mă trezesc, de pildă. Sau atunci să fi fost vocea vreunui sfânt sau a altui înger?

Cât despre vocea cea hârâită, venită din partea stângă a capului meu, n-am niciun dubiu cui aparține.

Dar de ce era vocea cea blândă atât de slabă, iar vocea cea aspră atât de puternică? Și cum de îndrăznește necuratul să îi poruncească conștiinței sau îngerului meu?

La ora patru mă duc la slujbă, apoi, pe la șase, mă întorc în cameră, arzând de nerăbdare să îi spun lui Horațiu că nu mai plec. Reușesc eu cumva să îl trezesc și îi spun asta, iar apoi fug înapoi în Biserică.

Diavolul vrea să plec!!! Și acum îmi aduc aminte de a doua lecție pe care mi-a servit-o Tudor, când i-am spus despre neliniștile legate de crucile de pe biserica nouă și de gândul meu de a pleca din pricina asta. El mi-a dat exemplul unui om care căuta orice pretext ca să scape dintr-o situație care nu îi place, nerăbdător să facă după placul lui. Cam așa și cu mine... Cred că greutatea muncii de luni, cele trei ore petrecute la lemne au apăsător și ele asupra mea. De asta era să fac eu voia necuratului, din pricina unei sminteli și a câtorva greutăți!...

Când se întoarce Părintele Stareț, prind prima ocazie și îi mărturisesc toate astea.

Dar după asta mai vine o ispită. Patru tineri, străini, trei băieți și o fată, așteaptă la intrarea în biserica mănăstirii să îi bage cineva în seamă, dar nu îi bagă nimeni. Întreaga obște a fugit la masă.

Rămas singur cu ei, încerc să văd în ce ape se scaldă. Unul singur dintre ei mărturisește o formă organizată de credință și se declară catolic. Restul, nici ei nu știu ce sunt. Ar avea mare nevoie de un medicament sufletesc, dar, cum spuneam, obștea a trecut pe lângă ei ca pe lângă niște pietre... Încerc să le aduc pe vreunul din străinii călugăriți la mănăstire, dar toți sunt la masă. Îi întreb dacă nu vor să stea la masă și ei sau dacă nu intenționează să înopteze aici și, cum se codesc, și cum nu știu dacă îmi pot permite să fac eu așa o invitație, îi las să plece, spunându-le să mai treacă neapărat pe aici, când se vor întoarce de la ski. Le mai spun și că au mare nevoie să vorbească cu un călugăr, lucru mai mult decât evident.

Cuvântul de ordine la Mănăstirea Oașa pare să fie: „Să mai lucreze și Dumnezeu (cu mirenii ăștia, că noi le avem pe ale noastre)!” Dar poate sunt eu pripit și nedrept și nu înțeleg rânduiala mănăstirească așa cum se cuvine...

Și ar fi păcat, pentru că la Oașa monahii par dăruiți vieții călugărești, iar mănăstirea e bine și duhovnicește organizată, cu șapte ore de slujbă bisericească pe zi.

Totuși, nu aș putea sta aici pentru totdeauna, pentru că între mine și Mănăstirea Oașa e o nepotrivire semnificativă: eu îmi doresc să merg pe un drum fără compromisuri lumești, drumul pe care au mers Părintele Arsenie Boca, Părintele Paisie Aghioritul și Părintele Justin Pârvu, drum care celor de la Oașa cred că li se pare „extremist”, iar ei vor să meargă pe o „cale de mijloc”, în opinia mea rău înțeleasă, deoarece „calea de mijloc” a Sfinților Părinți se

referă la a ocoli atât ispitele de stânga, cât și pe cele de dreapta, iar nu la a căuta o coabitare cu lumea și „sistemul” ei. Dar poate nici aici nu am dreptate, iar cei de la Mănăstirea Oașa merg pe un drum bine trasat de Părintele Teofil Părăianu, drum pe care se înfierează mai degrabă păcatul decât sistemele necurate ale lumii...

Și am mai avut o poticnire la Oașa, chiar în primele zile de post, legată de statul în picioare la slujbe și de hainele largi ale preoților și arhierilor. Dar poate că vorbele Mântuitorului despre felul de a ne ruga și despre îmbrăcămintea fariseilor nu se adresează și monahilor... Ce știi eu?!

La biblioteca mănăstirii găsesc o carte foarte interesantă, dar neduhovnicească, a Abatelui Neyrat – „Athosul”. E siderant cât de lumește vede abatele catolic Sfântul Munte. Chiliile sunt, pentru el, „de nelocuit”, pustnicii sunt „nespălați, neîngrijiți” și – Doamne ferește! – „inutili”, bibliotecarii sunt „inculți” și nu știu să se poarte cu comorile pe care le au în mâini, iar pauza de după prânz e... „siestă”!

Atras doar de vestigiile culturale, apuseanul nostru pare totuși să descopere, printre picături, că dedesubtul lucrurilor pe care le vede e CEVA ce nu înțelege. Contemplație? Visare? Dar nu își bate capul prea mult cu asta și merge înainte, mai sec și mai practic decât inima lui Stalin.

Inima lui Stalin? Lucram la lemne cu Părintele Vasian și cu „Doru, luptătoru`”, când trece pe acolo un muncitor tanțoș, chiar dacă foarte mărunț, cu ochelari de soare și o lopată uriașă în spinare.

- Ce faci, Gheorghe?, îl întreabă Părintele.

- Defilez!, răspunde Gheorghe, potrivit-și ochelarii subțiri și negri, și parcă tocmai asta face.

- A, defilezi cu inima lui Stalin!, îi întoarce gluma Părintele Vasian.

Cam așa și cu abatele francez.

La Oașa ninge și e frig, iar inima mea a rămas la Athos...

În plus, nu mă prea împac cu munca asta fizică susținută de la lemne, întinsă pe trei-patru ore. Am mai lucrat eu așa, în liceu, dar mi se pare ceva fără niciun folos duhovnicesc.

Am și niște gânduri cam neortodoxe legate de următorul pasaj din Sfânta Evanghelie: „Atunci a vorbit Iisus mulțimilor și ucenicilor Săi zicând: Cărturarii și fariseii au șezut în scaunul lui Moise, deci toate câte vor zice vouă faceți-le și păziți-le, dar după faptele lor să nu faceți, că ei zic, dar nu fac. Că leagă sarcini grele și cu anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, iar ei nici cu degetul nu voiesc să le miște. Toate faptele lor le fac ca să fie priviți de oameni, căci își lățesc filacteriile și își măresc ciucurii de pe poale și le place să stea în capul mesei la ospete și în primele bănci în sinagogi și să li se plece lumea în piețe și să fie numiți de oameni „rabbi”. Voi însă să nu vă numiți „rabbi”, că unul este Învățătorul vostru: Hristos, iar voi toți sunteți frați. Și tată al vostru să nu numiți pe pământ, că Tatăl vostru unul este, Cel din ceruri.” (Matei 23, 1-9)

Și atunci noi de ce îi tot dăm cu „Părinte” în sus și în jos? Și de ce își tot lărgesc episcopii noștri potcapurile, ciucurii, cârjele și... filacteriile? Sectarii sunt mult mai departe decât noi de Adevăr, dar să recunoaștem că și noi avem poticnelile noastre. Îmi propun de acum să nu mai folosesc „Părinte”, pe care îl voi înlocui în adresarea directă cu „Dumneavoastră” sau „Sfinția Voastră”, iar în scrieri cu

„Ieromonah”, „Stareț” sau „Monah”. Pentru că nu mă văd încă ducându-mă la un zdrahon de stareț de felul Preotului monah Iustin de la Oașa ca să-i spun: „Frate Justine, mai cu iubire!” Oare așa ar trebui să fac?...

Dar, în ultima noapte petrecută la Oașa, găsesc două lămuriri ale neliniștilor mele la Părintele Arsenie Papacioc. Monahii se numesc Părinți și Maici, spune acesta, pentru că ei se nasc din nou pe ei înșiși, prin călugărire.

Ei sunt, deci, proprii lor părinți. Interesant. Și tot Părintele Arsenie Papacioc – bine că pot iar să scriu/spun „Părintele” – vorbește și despre lupta furibundă a diavolului împotriva celor care se duc la mănăstire, pentru a-i scoate de acolo. Iată că am devenit un exemplu al acestei lupte, iar necuratul a câștigat, ca să anticipez puțin, dacă nu prima, atunci a doua luptă pe care a dat-o cu mine...

Nu mă prea împac cu munca fizică, așa că în primele zile am niște gânduri mai aiurite legate de Părintele Vasian și de atitudinea lui față de muncă.

Dar apoi îmi dau seama că e un om deosebit, pentru că el muncește cel mai mult și mai ia asupra sa și din munca altora. A fost călugărit de Sfântul Justin Pârnu, la Petru Vodă. Totuși, munca asta fizică mi se pare că mă împiedică atât în rugăciune, cât și în lucrarea mea. Dar poate că nu e așa, iar Dumnezeu mi-a rânduit anume o cură de aer curat.

Dar cine sunt eu să îmi tot bat capul cu ceilalți și să nu mi le văd pe ale mele? De fapt, Starețul Justin m-a și întrebat, pe jumătate în glumă, dacă știu eu să mă spovedesc cu adevărat. Și, asta e drept, nu știu... Nu am puterea de a-mi plânge cu adevărat păcatele... Ce o să fie cu mine, cu nebunul de mine, cronicar așa grăbit al scăpărilor celorlalți, deloc atent la căderile mele?

Cât de ușor intră o ispită în inima omului... O tânără ochioasă și foarte zâmbăreață vine să ia lemne, parcă intenționat, atunci când am rămas singur lângă chioșcul unde adăpostim buștenii tăiați. Vine de două ori și își stăpânește cu greu un zâmbet poznaș. O ajut să-și ia lemne uscate și chiar mă ofer să-i duc și eu un braț până în cameră. Apoi, mai târziu, gândesc și continuarea ofertei mele:

„...sau să vă pun niște lemne pe foc”...

Și toată pacea mea s-a spulberat! Ca unul care a cunoscut „plăcerea trupească”, sunt foarte sensibil la astfel de lucruri. De asta mă simt atât de bine la Athos – acolo nu sunt femei! Cât de bine mi se potrivesc vorbele Ecclesiastului (7,26) : „Și am găsit femeia mai amară decât moartea, pentru că ea este o cursă, inima ei este un laț și mâinile ei sunt cătușe. Cel ce este bun înaintea lui Dumnezeu scapă, iar păcătosul este prins...”

Și tocmai ziceam că mi-am scos din minte gândul căsătoriei și, dacă nu cumva nu se eliberează soția mea din mrejele celui întunecat, voi mai alege de acum doar între călugărie, singurătate și pustnicie...

Dar, pipăindu-mi dinții sfărmași sau locurile goale din dantură, gândindu-mă la vârsta și la pleșuvia mea, reușesc să înving ispita. Pe unii dintre noi doar cu din astea ne poate ține Dumnezeu în drumul cel bun, din păcate... Nu știu cum se descurcă tinerii călugări ai Mănăstirii Oașa cu toate fetișcanele care vin pe aici și nu vreau să știu ce e în mințile și în sufletele lor.

Postul Mare merge înainte, Oașa e cuprinsă de zăpezi înfrigurate, care m-au și gripat, pentru o noapte, iar inima mea zburdă pe la Muntele Sfânt. Cât de cald e acolo!

Într-una dintre discuțiile cu Părintele Stareț, acesta îmi spune, luându-mă prin surprindere, „frate începător”. Abia atunci mă trezesc eu cine sunt, de fapt...

Dar ce este fratele începător într-o mănăstire? Cea mai de jos treaptă monahală.

Cândva, când mă mai uitam la televizor, am văzut un film italian pentru copii în care, jucându-se de-a războiul, cu două armate potrivnice, copiii din două cartiere alăturate ajunseseră la rafinatele de organizare, de spionaj și de luptă care te făceau să crezi că asști la un război real.

Toți copiii își luaseră diferite grade, mai mari sau mai mici, în funcție de sonoritățile numelor acestor grade, de ambițiile lor și de îngăduința „comandantului”, doar unul singur, din armata protagonistă în film, își luase cel mai umil rol militar, acela de simplu soldat. De fapt, pe el chiar așa îl strigau: „Soldatul simplu Luca”.

Printr-o posibilă logică dumnezeiască, prin conjunctură, care ține de așteptările tainice ale sufletului privitorului, intuite de scenarist, și prin voia scenaristului, soldatul simplu Luca dovedește atâtea calități încât ajunge să fie decorat de „comandantul” său. Dar el își dovedise calitatea umană de la început, de atunci când alesese acest rol, cel mai umil dintre toate.

„Iar cei care vor să fie conducătorii voștri”, ne-a spus Domnul Hristos, „să fie slujitorii tuturor.”

Din acest punct de vedere, fratele începător, soldatul simplu al războiului nevăzut, e un răsfățat al sorții. Mai mult decât un arhieru, el ilustrează condiția mântuitoare a vieții spre care ne-a îndemnat Domnul Hristos.

Se spune că treapta cea mai de jos a monahismului este și cea mai fericită treaptă a lui. Cei care ajung pe această

treaptă se simt, deodată, lipsiți de grijile lumii și așezați într-un loc în care sunt apărați și împinși pe drumul cel bun.

Dar aceasta este și clipa în care apar cu intensitate necazurile și ispitirile necuratului, pentru că, odată înrolat în armata mântuirii, orice suflet este un inamic redutabil al celui viclean.

Îmi fac curaj, cum ar veni... Doamne ajută!

Citesc cartea lui Ioan Ianolide – „Deținutul profet”. Aceasta îmi prilejuiește câteva gânduri asupra mântuirii.

Din câte înțeleg, există trei tipuri de mântuire: prin jertfă de sine (calea mucenicilor și mărturisitorilor), prin pocăință și ispășire (calea monahilor) și prin iertare și îndreptare (calea lumească). Aceste căi nu trebuie văzute antagonic, în contradicție unele cu altele, pentru că ele sunt trei expresii ale iubirii pe care ne-o poartă Domnul Hristos. Iar la baza tuturor celor trei trebuie să fie Credința, iubirea de Dumnezeu și iubirea aproapelui. Altfel, căutarea sufletului nostru e stearpă, iar reușita... îndoielnică.

Sigur că a treia cale, cea a mirenilor, e cea mai riscantă. Poporul nostru are o vorbă, foarte potrivită în această situație: „Nu se poate și cu țâța în gură și cu sufletul în Rai”. Dar atunci când se păstrează buna măsură, când plăcerile trupești și materiale nu prind sufletul omului în mrejele lor, mântuirea e posibilă și în lume. Ne-o dovedesc atâția și atâția oameni care L-au întâlnit pe Domnul Hristos: de la vameșul Zaheu, samarineanca Fotini și Maria Magdalena, până la tâlharul de pe cruce. Condiția minimă a mântuirii lumești, cred, e ca sufletul mireanului să își dorească această salvare, această întâlnire cu Domnul Hristos. Sfinții Evangheliști nu ne-au prezentat, și poate că nici nu ar fi putut să o facă, ce era în sufletul celor mângâiați și iertați de Domnul. Dar în unele cazuri, cum e

cel al lui Zaheu, care „s-a suit într-un sicomor ca să-L vadă, căci pe acolo avea să treacă”, vedem din aceste gesturi dorința de a se împărtăși din Sfințenia Lui Dumnezeu, dorința mântuirii. Iar în urma pogorământului pe care îl face Domnul cu Zaheu, „Astăzi s-a mântuit casa acestuia, că și el este fiu al lui Avraam, iar Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut”, Zaheu urcă pe următoarea treaptă a mântuirii, cea a pocăinței și a ispășirii: „Jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și dacă am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc împătrit.”

„Dar mai poate fi salvată lumea în ansamblul ei? De ce creștinii nu mai au nicio putere asupra acesteia?” se întreabă Mărturisitorul Ioan Ianolide și mă întreb și eu cu el.

Fraților, dar ce m-a apucat, ce e cu gândurile astea teologice în capul meu?! A doua zi după ce scriu aceste rânduri, pe 9 martie 2015, deschid telefonul, merg mai jos de mănăstire, unde e semnal, și găsesc aproximativ douăzeci de apeluri nepreluat. Taică-miu a făcut un accident vascular și e în spitalul de neurologie, cu paralizie parțială. Și așa s-a terminat perioada petrecută de mine la Oașa, perioadă care, după cuvântul Părintelui Chiril, ar fi trebuit să fie de o lună-două și va fi, iată, de doar două săptămâni...

La Brașov, taică-miu, care abia poate să deschidă gura, îmi spune o vorbă mare: „După ce mă fac bine, vin și eu cu tine la o mănăstire să mă rog o zi întreagă!” Bine ar fi fost să fie așa, dar cum se-nzdrăvește puțin, cum începe să facă glume proaste cu... „popi”...

Și la Athos? Când voi putea să plec din nou la Athos?
Cine începe să cunoască Grădina Măicuții Domnului nu mai găsește mângâiere în lume...

13. ISTORIA UNUI EPITAF

Atacul vascular-cerebral al tatălui meu pământesc m-a obligat să mă întorc la Târlungeni. Dar, cum taică-miu mai avea o boală gravă, o hepatită, și cum maică-mea nu mi-a urmat sfatul de a-l lăsa să postească măcar în Săptămâna Mare, a încetat să mai elimine lichidele, i s-a umflat burta și a murit.

A murit, așadar, în noaptea dinaintea nopții de Înviere.

Am stat acasă până în dimineața îngropării, în marțea din Săptămâna Luminată, iar în acea dimineață am plecat la biserica din Satulung (Săcele) cu tot cu bagaj, hotărât să rămân pentru multă vreme, poate pentru totdeauna, la Sfântul Munte. Am plecat înainte de înmormântare ca să fac cuvântul Domnului: „Vino după mine și lasă morții să-și îngroape pe morții lor”. Și se cam pregătea o înmormântare între morți...

Mi se ceruse să fac o „compunere frumoasă” despre „cât de bun a fost” taică-miu, ca să aibă din ce se inspira preotul satului. Iată ce i-am lăsat maică-mii:

„EPITAF SĂPÂNȚIAN

Și iată „cât de bun a fost”:

Umplea burtoaie fără rost

Și alerga în cerc mereu

Fără a ști de Dumnezeu...

Dar iartă-l, Doamne,

Că-i de-al meu...”

Taică-miu a fost bucătar...

Am primit binecuvântarea Părintelui Raul chiar în vreme ce mă împărtășea și am plecat la Sfântul Munte Athos.

Un autocar Atlassib parcă mă aștepta lângă benzinăria Mall de la Dâmbu Morii. Iar în autocar parcă mă aștepta toată nebunia acestei lumi: două prostituate care se întorceau din Austria și doi tineri care le făceau avansuri se adunaseră în spatele autocarului, unde m-au trimis șoferii și pe mine.

Nu vă mai povestesc tot ce mi-a fost dat să aud și să simt acolo. Prostituatele aveau draci puternici, care au tăbărit îndată asupra mea. Dumnezeu a îngăduit să simt acțiunea acestui fel de duhuri, duhurile necurate ale curviei, ba chiar să le și văd o dată, cu ochiul minții, un fel de pisici negre care tăbărâseră asupra organelor mele genitale...

Una dintre tinere, săraca, avea o oarecare dimensiune creștină a inimii, arăta o oarecare iubire, dar sub câte falduri mizere de păcat!... Cum va scăpa de duhurile pe care faptele ei i le-au adus în preajmă? Dar Dumnezeu are puterea și dragostea prin care să-i îndrepte și pe unii ca aceștia... Dovada vie sunt eu. Să sperăm că așa o să fie și cu ei!

În București, în camera de cămin a redactorului Augustin Păunoiu, am o noapte în care mintea îmi e foarte clară și reușesc să-mi limpezesc gândurile.

Iar a doua zi, miercurea din Săptămâna Luminată a anului 2015, plec.

14. EPISODUL CU DANIEL

La plecare sunt, în Gara Filaret, cu George, un puști bucureștean care a venit în tabăra de creație pe care am organizat-o la Mănăstirea Paltin.

Am întâlnit „un călugăr” de la „un schit din Neamț” și stăm împreună cu el și cu un om care îl însoțește. Abia din ultimele vorbe pe care i le spune lui George înainte de a ne despărți de însoțitori realizez ce e cu el. E... stilist.

Adică, nu e niciun fel de cleric, așa cum se pretinde. Îi spusese lui George că strânge bani în Piața Unirii și să îl caute pe acolo.

Acest fel de cerșetorie publică noi ortodocșii nu îl practicăm. Iar cei care îl practică, stilistii, lasă să se înțeleagă că ar fi de-ai noștri. Adică, de fapt, înșeală oamenii.

Sunt foarte supărat pe acest pretins cleric și din „Domnul Daniel” nu-l mai scot. Dumnezeu a îngăduit să-i aud numele în biroul firmei de transport cu al cărei autocar călătorim. Îi spun că până nu va înapoia Bisericii noastre toți banii pe care i-a strâns de la aparținătorii noștri, prin înșelăciune, sub flamura „unui schit din Neamț” sau sub cea a veșmintelor sale pretins clericale, nu îi va fi bine.

Și l-am legat, cu puterea pe care am primit-o prin Sfântul Botez, ca, până nu întoarce banii Bisericii sau până nu se întoarce el în Biserică, să nu mai poată intra în nicio mănăstire în care e Harul Sfântului Duh. Nu mă îndoiesc că a avut de furcă din pricina acestei legături la Athos.

Dar, din groaza cu care m-a privit când am făcut cruce asupra lui și i-am spus că îl leg, am realizat că, înăuntrul său, e și el conștient că nu face bine ce face...

Dar apoi am simțit nevoia să-l liniștesc și să-i arăt că nu am nimic cu el ca om, ci doar cu secta din care face parte, acești adevărați sâmbătări ai calendarului vechi, care nu au înțeles nimic din acest cuvânt al Domnului: „Nu a fost făcut omul pentru Sabat, ci Sabatul pentru om”... Așa că la oprirea din Bulgaria i-am luat o bere și o plăcintă.

Dumnezeu să-i arate și acestuia drumul cel bun! Din păcate, în cazul lui am văzut iar cum își face cuib minciuna în acești oameni. Între multe alte bârfe fără fundament, mă anunțase ferm că Părintele Iulian Prodromitul a murit, lucru care s-a dovedit fals, pentru că Părintele Iulian era bine-mersi, sprinten și voios ca la o a șaptea tinerețe. Dar câte nu vorbesc sectarii aceștia!... Să-i lumineze Măicuța Domnului și pe ei.

15. IAR LA GREGORIU...

Frumoasa mănăstire în care, dacă aș ști grecește, cred că mi-aș petrece restul zilelor. Dar nu e niciun român la Gregoriu, nu am nimic de care să mă leg...

Cam asta îmi spune și Avva Pavlou când îi spun cam ce am în minte.

De la Dafni am luat vaporul care merge spre Sfânta Ana și am ajuns aici. Sunt hotărât ca la Athos să nu mai folosesc deloc mașinile. Ori merg pe jos, ori cu ambarcațiuni.

Și un gând rumegat multă vreme îmi mai spune și că ar fi cazul să fac și eu un tur, măcar un tur al vârfului muntelui, la pas.

Sunt cazat împreună cu toți cei de pe vapor în arhondaricul de la debarcader, aflat în afara porților mănăstirii.

Dimineața, un om care stă cu mine în cameră îmi spune că slujba începe abia la cinci. E patru. Înțeleg ce îmi spune, dar mă prefac a nu o face, pentru că oricum vreau să mă rog. Poarta mănăstirii e închisă, după cum îmi spusese acel grec, așa că mă rog afară.

Mă așez pe o bancă, într-un scuar amenajat pe stânci, care oferă o priveliște impresionantă asupra mării, acum închipuită din umbre și sticliri. Brusc, în spatele meu simt o prezență.

Ceva foșgăie, parcă anume ca să mă sperie. Îmi e clar că e necuratul. Mă ridic și stau în picioare într-un loc luminat de un bec.

Apoi se întâmplă ceva uluitor. Pe cer se arată o lumină mare. În prima fază am crezut că lumina va crește și mai mult și va veni Domnul Hristos, pe norii Slavei Sale. Apoi mi-am dat seama că e doar o stea căzătoare mai mare sau, poate, o cometă. Nu știu prea bine care e diferența. Nu știu exact ce a fost.

„Și foc de s-ar coborî din cer...”, mi-a venit în minte. Ca răspuns la o întrebare pe care încă nu o pusesem – dacă are necuratul putere de a face semne atât de mari.

Poate că are sau poate că Domnul mă avertizase astfel că se apropiase de mine cel care a căzut ca o stea din cer.

Mă rog mai departe, sub lumina vagă a becului. Iar la sfârșitul rugăciunii o mătă neagră trece pe lângă mine, ocolindu-mă la oarecare distanță.

Și mă întreb dacă nu o fi necuratul, care vrea să mă facă să cred că l-am învins...

16. PUTEREA EXEMPLULUI

De la Gregoriu urc coama muntoasă la pas, ca să cobor de cealaltă parte a ei, la Schitul Lakkos („Valea”, iar nu „Lacu”, cum eronat e numit de români). Pe la jumătatea muntelui mă ajunge din urmă un jeep, condus de un călugăr. Ne salutăm. Peste vreo sută de metri jeepul oprește. Ce s-o fi întâmplat? Călugărul se dă jos și urcă pe o prăvălitură de pietre și pământ, pe care se oprește și parcă mă așteaptă. Ajungând mai aproape, înțeleg. S-a prăvălit povârnișul unui versant al muntelui, iar drumul e astupat pe o distanță de aproape cincizeci de metri. De partea cealaltă a movilei de pietre pe călugărul meu îl așteaptă alt jeep. Trebuie că are o funcție importantă la o mănăstire importantă, dacă își permite să folosească două mașini... Îmi spune ceva pe grecește, ceva ce trebuie să fie o invitație. Îi fac semnul mersului pe jos din degetele mâinii stângi și îi mulțumesc, în engleză. Călugărul pleacă. Observ foarte clar marca jeepului – Mitshubishi – și numărul său, AO16etc.

Două curbe mai încolo găesc jeepul parcat pe marginea drumului, iar călugărul nu mai e nicăieri. În jur nu e nicio potecă pe care să o fi apucat către o chilie... Nici nu ar fi pe unde – în dreapta e povârnișul foarte abrupt și sălbatic al muntelui, în stânga e stâncă.

Acest călugăr fie mi-a urmat exemplul, fie venise anume pentru mine. Și eu tocmai mă întrebam dacă am făcut bine refuzând un ajutor care părea a fi de la Dumnezeu...

Trec pe lângă vârful Antihohas, unde parcă sunt îndrumat de o căprioară, și, pe la ora 16, după șapte ore de mers, între care una de rătăcirii în preajma Schitului Lakkos, din cauza absenței marcajelor, cred, ajung la schit.

17. VIPERA DE SUB PIATRĂ

Episodul acesta e greu de povestit. Greu de povestit, așa încât înțelegerea lui să fie clară. Merg de la Schitul Lakkos spre Morfonu, fosta mănăstire a călugărilor de limbă latină, și, undeva pe drum, la trecerea peste un pârau, încerc să fac un foc.

Am strâns niște urzici și aş face, ca să zic așa, o simulare a unei zile de pustnicie. Am din nou gândul acesta și am din nou un burlan de un metru în spate.

Cum necum, focul se aprinde și pun pe el, ca să îl întetesc, și punga în care strânsesem urzici. Dar punga asta nu prea arde, așa că nu știu cum să scap de ea. Până la urmă, o pun sub o piatră.

Din cauza pungii, focul s-a cam stins, iar eu am sentimentul neclar că am greșit cu ceva – e și Duminică – și că ar trebui să o las baltă.

Așa și fac, dar, înainte să plec, cuprins de remușcări în privința pungii mele, care va distruge frumusețea și sălbăticia Sfântului Munte, mă duc să o iau.

Iau punga, iar sub ea descopăr o viperă de aproape o jumătate de metru, încolăcită, privindu-mă întrebător. Aflând că la Athos sunt vipere, am cercetat atent cum arată, ba chiar și cum li se recoltează veninul, pe internet. Ca să nu am surprize. Așa că știu clar că e o viperă cu corn.

Când întind un băț spre șarpe, ca să îi văd reacția, acesta pleacă.

Am greșit cu ceva, dar nu îmi e clar cu ce. Cu punga nedegradabilă, aş zice. Sau chiar gândul de a deveni pustnic a fost greșeala?... În aceeași zi, după mai multe ore de mers, ajung la Prodromu.

18. PRODROMU

În prima zi de stat la Prodromu, luni 20 aprilie 2015, umplu cutiuțe cu tămâie.

E frig și am răcit, dar Dumnezeu a rădăit în așa fel încât să muncesc la căldură, într-o încăpere de sub arhondaric, unde e centrala.

A doua zi sunt trimis la grădină. Plivesc ceapa. Ziua de lucru, de șase ore, mi se pare foarte lungă și la început nu mă gândesc decât ce bine era la Oașa și cum să fac ca să plec cât mai repede. Dar, după ce trec de un anumit punct critic, nu mai văd lucrurile așa și, chiar dacă programul de muncă fizică e cam lung, îl primesc cu un început de bunăvoință. „Trebuie să mă încerc și în asta, măcar două săptămâni”, îmi spun. Vreau să împlinesc ascultarea pe care mi-a dat-o Părintele Chiril, de a sta „o lună – două” la o mănăstire, înainte de a mă întoarce la el. Din pricina morții tatălui meu, eu voi sta, iată, la două mănăstiri.

Am scăpat de răceală în noaptea precedentă, cu ceaiuri fierbinți și făcând un foc zdravăn în soba din cameră.

Seara, când mă întorc în cameră, se întâmplă ceva ciudat. Stau singur într-o cameră cu trei paturi situată lângă holul pe care sunt chiliile călugărilor. Când deschid ușa camerei, se aude un zgomot bizar. Apoi, văd un lemn căzut într-un loc unde nu prea avea cum și de unde să cadă. Mi se pare ceva necurat și pun lemnul pe sobă. Dar nu mai știu dacă am aprins focul imediat sau nu...

Noaptea aud niște zgomote ciudate la ușița sobei. Parcă cineva se zbate să iasă pe acolo.

Apoi, în faptul nopții, lângă pat cade un obiect. Nu caut să văd ce e.

Visez. Sunt într-un bloc de locuințe care e, de fapt, un tren și călătoresc dinspre Constanța spre Ardeal (parcă spre Arad)... Pe la Buzău(?) mă trezesc. Ceva se furișează lângă mine, în pat, mă imobilizează, dar ar fi mai bine să spun că mă paralizează, și își înfige colții sau acul în ceafa mea. Parcă ar fi un scorpion de mărimea unui câine, care mă strânge tare în cängile sale.

Rămânem așa destul de mult, eu paralizat și acest slujitor diavolesc înfipt în ceafa mea și paralizându-mă. Destul de mult ca să mă întreb când îmi va da drumul. Îmi dă drumul și pleacă, iar eu încep, întins în pat, să spun „Doamne, iisuse...”

Cu câteva luni înainte de această întâmplare, o măicuță care e pustnică pe Rarău îmi povestise ceva asemănător. O arătare diavolească, „o pisică”, mi-a spus ea, o mușcase de ceafă în timp ce dormea, iar pe locul mușcăturii i se formaseră niște bube care dovedeau realitatea întâmplării.

Ca să nu îmi rămână și mie urme, mă dau cu aghiazmă și cu mir. Înainte de mușcătură auzisem un zgomot pe podea și acum văd despre ce e vorba. Îmi căzuse pe jos telefonul, pe care îl pusesem să sune la Miezul Noptii, dar nu îl auzisem.

Se poate să îl fi închis eu, să-l fi pus lângă mine în pat și să-l fi dat jos, dar se poate și să nu fie așa, pentru că există și în somn un instinct al lucrurilor pe care le-ai așezat lângă tine... Să fi căutat necuratul să nu mă lase la rugăciune?

Episodul cu mușcătura s-a petrecut între orele trei și patru dimineța și trebuie că vine de la multele mele păcate. Poate din aceea că nu m-am ridicat din pat la ora două, când a trecut monahul care a dat deșteptarea?

Eu m-am gândit ca, fiind obosit, să mă duc la biserică la ora 5, la Sfânta Liturhie... În ziua care începuse cu această

mușcătură a slujitorului necuratului, ascultarea mi se pare și mai grea și renunț.

Mă duc la Părintele Stareț Atanasie și îi spun că nu îmi merge prea bine. Un diavol s-a înfipt, ca un scorpion uriaș, în ceafa mea, iar ascultarea, plivitul cepei, mi se pare groaznic de grea. Trebuie să mă duc la Părintele Chiril de la Vatopedu, să mă sfătuiesc cu el. Mi-aș dori să-mi recomande o mănăstire athonită cu program ca la Oașa. Chiar la Vatopedu s-ar putea să fie așa...

Noaptea mi se pare că acel slujitor al potrivnicului forțează ușița sobei iar. Dar rugăciunea și puțină aghiazmă fac ca aceasta să treacă.

A doua zi, dis-de-dimineață, plec spre Vatopedu. Sfântul Munte e plin de plante și fructe comestibile. Primăvara, și asta mi se arată chiar acum, se găsește, de-a lungul drumurilor, mult nap porcesc. Vara și toamna sunt murele, smochinele, castanele și pâinișoarele pustnicești – niște fructe mici și roșii pe care le voi descoperi altcândva, iar iarna – mandarinele și portocalele, acestea cultivate pe lângă mănăstiri. Și se mai găsește și pește, chiar din belșug. Totuși, e foarte greu de viețuit aici în singurătate. Trebuie să fii foarte întărit duhovnicește, pentru că vei avea de-a face cu necuratul, chiar și în lupte trupești.

Când calculați distanțele din Sfântul Munte să nu vă luați după hărți. În zona mai abruptă, drumul urmează toate curbele fiecărei ridicături de pământ, se înfășoară în jurul ei cu îngrijorare, până în vârf, iar apoi o coboară tacticos, în serpentine foarte largi, de parcă toate grijile sale s-ar fi spulberat, iar acum își poate purta călătorii în tihna contemplării mării albastre, presărată cu insule pierdute în zări. Mă abat un pic din drumul mare și intru pentru găzduire la Schitul Lakkos.

La Chilia Nașterii Maicii Domnului, prima care îmi iese în cale, nu găsesc găzduire, dar sunt poftit să mănânc, iar în vreme ce fac asta primesc de la Fratele Relu, un tânăr care mi se pare foarte înduhovnicit, deși e cam ciudățel, un sfat deosebit.

- Ce îți propui să faci aici? Ce virtuți vrei să cultivi?, mă întreabă el.

- Păi... un înger care mi-a vorbit în vis, la Roma – și îi povestesc pe scurt întâmplarea, care e în „O noapte și o dimineață” – dar și Părintele Iulian de la Prodromu mi-au spus același lucru: mila și dragostea.

(Da, dragi cititori, iertați-mă, am uitat să vă povestesc discuția cu Părintele Iulian...)

- Atunci asta să faci, îmi spune Fratele Relu, să nu îți uiți scopul, să îți aduci mereu aminte de el.

Mulțumesc, Frate Relu.

Apoi trec pe la Părintele Ștefan, care îmi vorbește de sus. La propriu, de pe balcon, dar și la figurat. Discuția noastră decurge cam așa:

EL: Ce știi să faci?

EU: Am lucrat ca redactor și ca paginator.

EL: Plagiator?! Din ăștia avem destui!

EU: Aș vrea să rămân peste noapte.

EL: Nu avem loc, vine mâine un grup de douăzeci de persoane.

EU: Dar...

EL: Du-te mai la deal, că găsești tu ceva. La Părintele Econom.

Și mă duc mai la deal, fără supărare, știind că Părintele Ștefan, cam prea șugubăț în această seară, a făcut o

lucrare literară foarte bună, traducând cărțile de învățături ale Sfântului Paisie Aghioritul. Sunt găzduit la o chilie unde mă întrețin cu alt frate care îmi pare sporit, Fratele Cristian. Iar a doua zi plec spre Iviru.

19. DISCUȚIA CU PĂRINTELE IULIAN

De la Iviru nu am reținut mare lucru. Poate pentru că până la scrierea acestui capitol a trecut ceva timp? Țin minte că l-am întâlnit iar pe „Constantin, păcătosul”, care culegea urzici pe o râpă, apoi m-am întors de la Lakkos în drumul mare, cel întins de-a lungul țărnelui, și am tot mers, vreme de multe ore... Și mai țin minte că arhondarul de la Iviru mi-a spus că mă primește peste noapte... „dacă am și eu niște acte normale”. Probabil că barba mea prăfuită, înfățișarea obosită și bagajul și-au făcut efectul...

Să vă povestesc mai bine discuțiile cu Părintele Iulian. În prima mi-a spus, cum ziceam, că trebuie să cultiv mila și iubirea. Exact ce mi-a spus în vis, la Roma, într-o noapte în care dormeam în mașină, un înger. În a doua discuție, după ce urma să plec, Părintele Iulian m-a luat mai tare. Mi-a vorbit despre cei care se tot plimbă de la o mănăstire la alta fără să se așeze într-un loc, despre răbdare, care e principala armă a călugărului, iar apoi m-a întrebat, pe șleau: „Tu ai fost căsătorit, nu?” Chiliașul său, Părintele Hariton, crezând că știe mai bine, a intervenit: „Nu, Părinte, să vedeți, el a mai fost pe la Sfînția Voastră, vrea să intre la o mănăstire.” Dar Părintele Iulian i-a tăiat-o scurt: „Lasă-l pe el să spună! Ai avut femeie, nu?” Firește că am avut și că Părintele Iulian o știa foarte bine și pe asta.

De fapt, Părintele Iulian și-a ascuns harismele în scena asta, cum mai făcea punându-și câte două căciuli pe cap.

20. VATOPEDU

Pe un drum de coastă ajung, destul de ușor, la Vatopedu. Cu această ocazie vizitez frumoasele mănăstiri Stavronikita și Pantocrator.

La Vatopedu îi povestesc duhovnicului român ce mi s-a întâmplat la Oașa, iar el obține îngăduința starețului să mă nevoiesc o vreme aici.

Primesc o ascultare relativ ușoară și pe care știu să o fac. Îl ajut pe Părintele Antonie, un bătrân sportiv, la spălat vase. Muncim între o oră și două ore după fiecare din cele două mese ale zilei, în funcție de cât de încărcat e meniul. Așa că îmi rămâne destul timp pentru ale mele.

Dar nu aș putea spune că mă simt bine aici. Ceva lipsește. Și identific imediat ce, poate nedreptățind această Sfântă Mănăstire: iubirea dintre frați.

Vatopedu e o mănăstire foarte riguroasă, întemeiată pe principiile Sfântului Iosif Isihastul, dar are și această slăbiciune, poate: o aparență de cazarmă, dar fără solidaritatea dintr-o cazarmă. Sau poate că asta e bătălia care se dă aici, după cum îmi spune și Părintele Chiril: războiul gândurilor.

Mi se face observație din orice: că nu port șosete, că nu mănânc dimineața în zilele de post (și sunt obligat de duhovnic să merg la masă, chiar dacă nu mănânc, și „să gust ceva”), că beau un pahar de vin și ar trebui să beau doar două degete, apoi sunt luat din pat și întors în Biserică, într-o noapte în care eram foarte obosit, până mă satur de aceste observații și interdicții. Oricum, pe acestea toate le știam deja, din liceul militar...

21. LUCRURI BUNE

Dar au fost acolo și lucruri bune. Pot să certific că la Vatopedu împărtășania e împărtășanie. După cuminecare, simți cum se așează o putere în inima ta. Am simțit asta și la Oașa, o dată, dar la Vatopedu mi s-a întâmplat foarte des. Era ca și cum aș fi avut confirmarea fizică a faptului că l-am primit pe Domnul Hristos în inima mea. Fie că, departe de a fi cum o vedeam eu atunci, Mănăstirea Vatopedu e o mănăstire adevărată, fie că primeam aceste confirmări duhovnicești în urma necazurilor și răbdării lor.

Apoi, la Vatopedu am avut mângâierea de a descoperi câțiva oameni minunați. A fost, în primul rând, Părintele Filaret. Un Părinte tânăr, slăbuț, cu trăsături fine și părul de culoare deschisă, foarte sportiv, român. Măicuța Domnului mi l-a scos în cale, în vremea unei procesiuni cu icoana ei, și am simțit în inimă că are rugăciune adevărată. Iar mai apoi, cum veți vedea mai departe, mi s-a descoperit și că are darul înainte-vederii.

Apoi, minunatul meu prieten Andrew Hermiz. Andreas, cum îi spuneau grecii, un irakian din Australia venit la Vatopedu ca să se boteze. Andreas avea experiență cu botezatul, nu glumă, pentru că fusese înainte catolic, apoi copt...

Cu pielea foarte albă, ochii, părul și barba foarte negre și trăsături ale feței asemănătoare celor ale Sfântului Ioan Maximovici, îmbrăcat mereu cu o bluză albă, cea în care fusese botezat, Andrew ieșea în evidență foarte tare, așa că era foarte popular în mănăstire. În plus, dacă era pe afară îl recunoșteai de la o poștă.

A mai fost și Ștefan, un student arădean care a stat la Vatopedu vreo două săptămâni, dar, în acest timp, foarte scurt, mi-a devenit foarte drag. Un băiat cu un suflet foarte bun și o înfățișare îngerească.

Dar cel mai puternic susținător al meu cred că a fost Părintele Gherasim, de la Colciu, care m-a binecuvântat de multe ori cu sfaturile lui.

Cred că și Părintele Chiril mi-a fost de ajutor, dar eu nu prea înțelegeam ce spune când mă spovedeam, pentru că vorbește foarte încet.

A mai fost bine și că am învățat principiile sistemului monahal atonit, cu totul diferit de cel românesc. Chiar și ceea ce înțeleg monahii atoniți prin ascultare diferă de ce se înțelege la noi. Ei nu vorbesc despre activitatea făcută în folosul mănăstirii ca fiind „ascultare” sau fiind mântuitoare, cum se întâmplă la noi.

Pentru ei ascultarea înseamnă încrederea absolută în cuvântul starețului tău și îndeplinirea lui întocmai: „Dacă starețul tău îți spune că e noapte, deși tu vezi soarele pe cer, trebuie să crezi că e noapte, că ochii te înșeală!” și „Vai de monahul care nu-l iubește pe starețul său!”, sunt poruncile Sfântului Munte.

Sigur că de aici se ajunge și la lucrarea de fiecare zi a fiecărui călugăr, la munca sa. Și aceasta trebuie făcută cu dedicație, pentru că vine de la stareț.

Dar să ne întoarcem la ispite.

Nu pot să le povestesc decât, iată, la multă vreme după ce s-au întâmplat, pentru că abia acum sensul lor mi s-a lămurit pe deplin. Ele se datorează, în bună măsură, lipsei mele de practică duhovnicească.

Dar și bolilor cu care mi-am „împodobit” sufletul în lume.

21. PĂRINTELE CONSTANTIN

Primul călugăr cu care am vorbit la Vatopedu a fost Părintele Constantin. L-am întrebat ceva pe un mirean grec, în engleză, iar acesta, parcă bucuros, s-a dus la un părinte bătrân, cu figură acră și cu nas coroiat spunându-i, parcă cu bucurie, că am întrebat ceva în engleză.

Părintele Constantin a venit spre mine, făcând cu mâna semnul satanist al masonilor și mi-a vorbit.

Am căutat să scap cât mai repede de el.

În prima fază, m-am gândit că ar trebui să plec cât mai repede de aici, apoi mi-am zis că o fi o nouă încercare a necuratului de a mă îndepărta de mănăstire, cum mi se mai întâmplase la Oașa...

Apoi aflu ce e cu el. E francez și urăște românii.

Consideră că noi românii le-am dus în Franța o spiritualitate îndoielnică, din care s-or născut doar sinucigași. O să îl văd de multe ori foarte iritat în prezența românilor, făcându-le felurite observații sau chiar strigând la ei. Dar poate acesta e felul în care răspunde el, un om oarecum nepregătit, venit la mănăstire la bătrânețe, presiunii locului.

22. FĂRĂ CHILIE

La Vatopedu stau, mai mult de o lună, în dormitoarele vizitatorilor. Nu mă prea ajută situația asta... Iar necuratul speculează tulburarea pe care mi-o aduce fiecare val nou de vizitatori.

Mai e și presiunea noului stil de viață... În fine, clachez. Vin doi ruși înalți și solizi, își aduc și bătele cu ei în

dormitor, mai fac și figură de oameni care dictează, eu am și două pahare de vin la bord, plus niscaiva mici nemulțumiri și explodez. Cât pe ce să le dau peste cap cu una dintre bâtele lor.

Dar, ca să fiu sincer, eu i-am provocat, tot făcând zgomot prin încăpere, deși unul dintre ei mă amenințase că dacă mai fac vreun zgomot văd eu... Să te ții atunci zgomote peste zgomote. Și totul culminează cu trântitul ușii, iar cel care mă amenințase sare în picioare și pune mâna pe una dintre bâte. Îi iau bâta din mână și îi explic, cu mult calm, că n-are voie cu ea înăuntru. Ar fi trebuit lăsată la poartă. Rusul ăsta știe oleacă de engleză, așa că își dă seama, în cele din urmă, că nu o va scoate la capăt cu mine și mă lasă în pace.

Dar necuratul deja îmi găsisese un punct slab, mânia, așa că de-acum va ști unde să mă lovească.

23. PAPA ZORAS

Mă înțeleg minunat cu Părintele Antonie... Vom avea la un moment dat, pe baza frânturilor de greacă vorbite de mine, propria noastră formulă de salut: „I Panaghia mazi su!”, adică „Măicuța Domnului să fie cu tine!”

La ascultare, pe lângă Părintele Antonie, mai muncește cu mine și un părinte sârb, mic, zburlit și repezit - Papa Zoras. I-ai da 70 de ani, dar are doar 64, iar la o privire atentă îți dai seama că e încă vânjos.

Papa Zoras lucrează într-un ritm halucinant. Și cu zgomot mare. Răstoarnă ceaunele sau ibricele în plonjele de apă caldă din chivete, făcând un tăraș cumplit, apoi i le așează Părintelui Antonie la mașină, cu mare atenție, să nu cumva să-l calce pe bătățuri pe grec.

Papa Zoras părea să vorbească grecește binișor și o rupea și pe românește și rusește.

- *Munca multa!*, îmi spunea el de fiecare dată.

Ce s-ar fi făcut la Prodromu, unde chiar se muncește mult? Dar spunea așa mai mult de formă, ca să schimbăm și noi o vorbă. Sau poate că răspundea gândurilor mele.

Volubil și bine dispus, Papa Zoras era foarte îndrăgit de călugării Vatopedului. Aveam să-l îndrăgesc și eu, după o întâmplare bizară.

Într-o zi, supărat de „munca multa”, Papa Zoras m-a împins de vreo două ori, mai și mormâindu-mi câte un „sluga proasta!” Asta m-a enervat și l-am împins și eu. Dar apoi mi-a părut foarte rău. Și mi-am tot cerut iertare, vreo două zile după această întâmplare. Dar Papa Zoras nu mi-a zis nimic. Ba chiar a părut să nu pună de loc la suflet că eu, un începător, l-am împins. Și încă destul de zdravăn... Și tot timpul, în ziua aceea și în ziua următoare și până când a plecat înapoi în Serbia, Papa Zoras s-a comportat de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat... Papa Zoras e de la o mănăstire de lângă Niș și vine la Vatopedu o dată sau de două ori pe an, pentru câteva săptămâni, mai mult ca să stea la mare.

Și am trăit o întâmplare stranie cu el și într-una din escapadele mele la mare.

24. MAREA

Cum povestesc aceste episoade retrospectiv, nu mă voi mai ține exact de istoricul evenimentelor, ci mă voi lăsa ghidat de logica lor.

La un moment dat, sătul de observațiile care mă năpădeau din toate părțile și de „lipsa de iubire” pe care mi

se părea că o observ peste tot în jur, m-a apucat un chef nebun să mă scald în mare.

Așa au început escapadele mele la scăldat, cu totul interzise la Vatopedu. Mă scăldam îmbrăcat, ca să nu încalc vreo regulă a Sfântului Munte. Și mă duceam cât mai departe de mănăstire, acolo unde speram să nu mă vadă nimeni. Așa am ajuns la stâncile pe care mi-am petrecut „noaptea de pustnicie” din povestirea care deschide acest volum.

La al doilea drum către aceste stânci, mă trezesc, pe cărarea greu de dibuit ascunsă în păduricea de pe stânci, urmat de cineva. Cine să fie? Papa Zoras! Da, Papa Zoras, cu o teșcherea în care are tot ce-i trebuie pentru plajă. Monahii bătrâni, din motive de sănătate, au voie la plajă. Dar cum de a apărut tocmai aici?

Nu reușesc să mă dumiresc, pentru că nu putem comunica pe deplin în nicio limbă.

Ajungem la locul „pustniciei” mele și acolo Papa Zoras începe să caute ceva prin tufișuri, parcă tainic, apoi rămâne în costum de baie și așa seamănă cu un adevărat pustnic.

Eu fac o baie îmbrăcat și apoi dau să plec, în timp ce mă întreb dacă Papa Zoras le va spune sau nu celor din mănăstire de escapada mea.

Dar Papa Zoras mă îndeamnă să mai stau și să mă dezbrac. Îl ascult, rămân doar în niște pantaloni scurți pe care îi luasem pe mine tocmai în ideea că poate că voi face o baie ca lumea, dar în apă dau peste unul din călugării mănăstirii, în costum de scafandru. Acesta mă îndeamnă să mă îmbrac. La Vatopedu totul se raportează mai sus, așa că starețul, Gheronda Efrem, îmi transmite prin cineva : „Dacă te mai duci o dată la apă, pleci!”

25. PLECAREA

E greu să povestești o înfrângere... Iar istoria șederii mele la Vatopedu s-a sfârșit cu o înfrângere. Când nu îți convine lucrarea ta, necuratul îți tot dă târcoale, până îți găsește punctele slabe. Apoi te lovește în ele cu toată forța sa. Dacă te ridici și o iei de la capăt, e nevoit să te lase în pace. Măcar „până la o vreme”, cum zice Cartea.

Pe mine m-a lovit din pricina a trei patimi: judecarea aproapelui, beția și mânia.

Judecându-mi duhovnicul, care tot mă îndemna să mai tai din băutură, considerându-l „un fariseu”, am pus mâna pe o sticlă de vin și am băut-o.

Apoi m-am întors în camera în care mai stăteau doi români. Unul dintre ei, Bogdan, cel care apare și în capitolul trei al acestei povești, revenit și el la Athos, era întins în pat. Am intrat grăbit și poate că am închis ușa cu zgomot. Bogdan mi-a spus că „dacă mai trântesc o dată ușa, o să văd eu...” Parcă în continuarea episodului cu acel rus, despre care v-am vorbit!... Atunci m-am dus și am trântit-o cu adevărat. A ieșit furios, ducându-se nu se știe unde. Peste vreo jumate de oră s-a întors și a început să-și strângă lucrurile, tot trântind și bufnind.

Nu mai vorbea cu mine, dar colegului nostru de cameră i-a spus că se mută, pentru că nu mai e de stat cu mine.

M-am enervat la culme, dar nu i-am spus nimic.

I-am luat i-phone-ul de pe noptieră și am ieșit cu el. Am intrat într-o magazie nefolosită și l-am izbit într-un maldăr de mobilă veche. Aveam și o mică justificare: viețuitorii de la Vatopedu nu au voie cu telefoane mobile.

În aceeași zi s-a petrecut un lucru care mi-a arătat că Părintele Filaret are daruri neobișnuite.

Ne-am întâlnit pe holul de la etajul unde locuia el și unde era o bucătărioară pentru cei care vroiau ceai, pe care o frecventam adesea.

A venit la mine supărat și m-a întrebat:

- Unde arunci tu gunoiul?!

- La coș, i-am răspuns.

- Haide cu mine să-mi arăți unde îl arunci!

Și am intrat amândoi în bucătărioară, unde eu i-am arătat coșul de gunoi. Dar el deja se liniștise și privea în altă parte, parcă atras de cu totul altceva.

Foarte straniu!

Și abia apoi mi-am dat seama că vorbea, de fapt, de telefonul lui Bogdan, pe care eu îl aruncasem în acel maldăr de mobilă veche.

M-am dus și am scos telefonul de acolo, din acea magazie, i-am pus capacul, care îi sărise și l-am lăsat în cameră, pe noptieră.

Deja fusesem înștiințat că trebuie să plec. Bogdan vorbise cu Părintele Gheorghe, șeful arhondaricului, iar acesta luase această decizie, fără să mă întrebe ceva...

Părintele Chiril mi-a spus că pot să rămân, că nu mă dă nimeni afară, Părintele Gheorghe nu e stareț etc, dar eu eram deja hotărât să plec.

O poveste tristă, în care mi-au ieșit la iveală multe din patimi...

Dar rămân cu multe amintiri frumoase de la această mănăstire. Cu frumoasele pâraie și cascade din pădurea din spatele ei, prin care m-am plimbat adesea... Și cu o

înțelegere a călugăriei mai apropiată de adevăr decât cea cu care plecasem. Nu e lucru puțin.

În ultimele zile petrecute la Vatopedu aveam regretul că nu îmi terminasem pelerinajul în jurul muntelui. Așa că evenimentele cu Bogdan și Părintele Gheorghe, care mă fac să plec, îmi dau prilejul să îmi duc planul la bun sfârșit.

Îmi iau bagajul în spate și plec.

Supărat, dar cu o învățătură importantă: modelul monahismului atonit, care este modelul hristic. Starețul e Hristos, iar viețuitorii sunt apostolii. Harul ucenicilor vine numai prin stareț. Și mai ales după moartea lui, cum s-a întâmplat cu trecerea puterii lui Ilie către Enoh. Aceștia sunt cei mai mari sfinți ai Vechiului Testament. Ei nu au gust din moarte, au fost răpiți la cer și se vor întoarce ca să îl înfrunte pe Antihrist. Iar Enoh a fost ucenicul lui Ilie.

26. SPRE EFSGHIMENU

Plecarea de la Vatopedu e o adevărată eliberare. Nu îmi doresc să fac baie sau altceva interzis. Pur și simplu, mă simt eliberat de o povară.

Cu rucsacul în spate și tolba, în care acum sunt haine, pe umeri, o apuc spre Efsghimenu.

Planul e simplu, voi continua ce am început – sau poate ar trebui să iau turul de la început?, încep să mă întreb – pelerinajul pe jos în jurul peninsulei Muntelui Athos.

Trec printr-o pădurice de arbuști, cu aer tainic, apoi ies pe niște coline aride, țepoase, alungite în mare.

La Efsghimenu sunt zeloți. Aceștia nu au comuniune cu noi. La Muntele Sfânt, din câte spunea Părintele Stareț Efrem, ei nu salută pe nimeni.

Colinele pe care merg capătă încetul cu încetul un aer de Vestul Sălbatic, așa că momentul în care ajung la o poartă unde e o inscripție, în trei limbi, potrivit căreia poarta trebuie să rămână închisă, ca să nu iasă caii, nu mă surprinde. Cai sălbatici sau semidomesticiți. Frumos.

Și merg mai departe pe dealurile aride de pe malul mării, presărate ici-colo cu câte un pâlc de copaci somnolenți.

Și peisajul de la Efsghimenu e deosebit de frumos. Această mănăstire se află între trei stânci mari și e apărută din toate părțile.

Văd zona mănăstirii de pe una dintre stânci, pe care rătăcesc pentru puțină vreme drumul, apoi cobor și trec pe la poarta ei.

Nu intru, pentru că nu ne recunosc de creștini. Cum să stai la povești cu ei? Dar să știți că eu am vrut să-i cercetez cândva.

Întreb unde e drumul spre Mănăstirea Hilandar, „Apo pu Hilandaru?”, și o apuc într-acolo.

În cele două luni și jumătate cât am stat la Vatopedu am prins câteva expresii grecești: „Evloghite.” „Evloghison.” „Na ine evloghimene.” „la sas.” și alte câteva.

27. HILANDARU

Ce frumos e drumul de la Efsghimenu la Hilandar! Dar frumos e puțin spus... Superb!

Durează doar o jumătate de oră, dar înainte de mănăstirea sârbilor e un parc de pini atât de frumos încât pare desprins dintr-o poveste. Un parc foarte mare, cu pini

meridionali ridicați urieșește spre cer, în care e o singură bancă. Impresia e copleșitoare.

Și sunt primitori sârbii, nici nu se gândesc să nu mă lase să dorm la ei. Au un dormitor mare, un fel de hală cu vreo optzeci de paturi așezate unele lângă altele. Foarte bună idee pentru condițiile de la Sfântul Munte. Așa, îi pot primi pe toți cei care vin la ei.

La Hilandaru văd slujind (sau asta a fost la Zografu?) un preot care pare suferind de cancer sau SIDA. Are părul căzut și o figură pală, morbidă. Dar ochii lui ard ca două lumânări.

28. ZOGRAFU

A doua zi plec spre Zografu. Drumul „pietonal” dintre cele două mănăstiri e minunat și trece pe lângă peștera Sfântului Cosma, pustnicul.

Nu urc la peșteră de cum ajung, pentru că sunt cam obosit. Mă duc mai întâi să-mi las bagajele la Zografu. Și cei de aici mă primesc fără comentarii. Credincioșii bulgari au o mare dramă: nu mai au călugări. În toată Bulgaria, dacă mai sunt două sute de monahi, îmi spune fratele cu care vorbesc.

Mă duc la Peștera Sfântului Cosma, unde mi-aș fi dorit să rămân peste noapte, atât era de liniștit și frumos în acea peșteră din apropierea vârfului unei stânci. În mijlocul peșterii e o adâncitură cimentată, în care mai că mi-aș face culcuș. La întoarcere mă întâlnesc cu doi ucrainieni roșcovani, care locuiesc în Israel (!) și trăiesc împreună cu ei o întâmplare ciudată. O mică minune, care ne întărește tuturor Credința în Dumnezeu. Cum aș vrea să anunț în țară

că s-ar putea să mă întorc, îi rog pe ucrainieni să mă lase să intru pe net de pe telefoanele lor.

Zis și făcut: mergem la o chilie aflată pe o stâncă opusă celei pe care e zidită mănăstirea și ne cocoțăm pe streășina porții acelei chilii.

Acolo avem oleacă de semnal.

Cu semnalul ăsta slab, reușesc, cât de cât, să îmi verific emailul, dar nu și să trimit vreun mesaj.

Îi las acolo pe ucrainieni și mă îndrept spre mănăstire. Ajuns la mănăstire, îmi dau seama că mi-am pierdut briceagul și nu voi mai avea cu ce să mănânc prin pustie. Dar unde să-l fi pierdut? Mă duc spre chilia unde am fost cu ucrainieii, dar deja se întunecă și până acolo sunt vreo două sute de metri, iar cărarea e năpădită de ierburi.

Când mă apropiu de chilie, ei se întorc. Ne oprim și schimbăm câteva vorbe. Le spun că mi-am pierdut ceva și caut acel ceva prin iarbă.

Unul dintre ucrainieni îmi spune:

- Fii atent că aici sunt șerpi! Ce e acolo?!

Și îmi arată un lucru roșu care strălucește în iarbă. Ce credeți că era? Briceagul meu!

Mare ești, Doamne! Ne minunăm toți trei și dăm slavă Lui Dumnezeu. Practic, era imposibil să gădesc briceagul. Dacă nu mi-l-ar fi arătat roșcovanul mai plinuț, aș fi trecut pe lângă el fără nicio problemă. Dumnezeu a rânduit să ne întâlnim exact în acel loc și, fără să ne înțelegem prea bine în engleză, l-a făcut pe acel ucrainean să-mi arate briceagul! Mare ești Doamne! Și dacă într-un lucru atât de mic a făcut Dumnezeu ca totul să se potrivească la milimetru, vă dați seama câtă grijă are de noi în lucrurile mari!

Îmi plac toate la Zografu, și slujba, și mâncarea, și mai că aş rămâne acolo...

29. COSTAMONITU

Dar a doua zi plec spre Costamonitu. Și mai și rătăcesc drumul. Îmi scapă indicatorul, îngropat într-un tufiș, și mă tot duc, spre ceva ce ar putea fi Arsanaua Mănăstirii Zografu. Cel puțin atunci eram convins că merg fie spre Mănăstirea Costamonitu, fie spre Debarcaderul Mănăstirii Zografu. Acum, privind harta, aş zice că mergeam mai degrabă în direcția Kareiei.

Drumul e larg, a fost folosit pentru mașini, dar acum pare abandonat. Nu de multă vreme, dar abandonat.

Sau poate că această senzație vine din faptul că nu întâlnesc, vreme de două ore, pe nimeni.

Găsesc multe tufe de mușețel și gălbenele, cu flori foarte mari, din care mai culeg.

E foarte cald, suntem în plină vară, iar eu sunt îmbrăcat în haine negre și nu am sub ce să mă adăpostesc. Drumul cel rătăcit merge pe o coastă cu arbuști mărunți.

Trec mai apoi printr-un loc cu pini înalți, care înconjoară ceva ce pare să fi fost cândva un schit destul de mare. Locul e năpădit de tufe de scaieți și măracini.

Drumul cel larg a devenit o potecă, iar poteca devine o urmă de cărauie îndărătnică, șerpuind printre tufele de scaieți, într-un loc pe unde pare să nu mai fi trecut de multă vreme nimeni. Iar când urma asta se povârnește pe niște stânci, mă decid să mă întorc.

Dar nu fără a mă lăsa ușor bântuit de gândul că aş putea într-o zi să pustnicesc pe aici.

Mă întorc în drumul cel larg, până la un podeț unde e o captare de apă. Întâlnesc, până acolo, încă un drum abandonat. Mi-e sete, am stat câteva ore în soarele torid de pe coasta aridă a peninsulei. Captarea de apă constă într-o cușcă zidită, care are o portiță. Deschid portița și ce văd mă uimește.

Lângă un mic bazin de apă e o broască de baltă imensă. Grasă și expandată, are dimensiunile unei mici broaște țestoase. Nu am mai văzut în viața mea o asemenea broască.

Beau apă de altundeva, de pe firul aceluși pârâu firav și mă gândesc ce să fie cu broasca asta.

Mi-a arătat Dumnezeu ce zonă sănătoasă e aici și cât de minunate sunt lucrurile Sale în afara „civilizației” omenești?

Sau să fie această broscuță dolofană un semn că Gheronda Efrem de la Vatopedu, mai plinuț și el, mă ține sub observație duhovnicească?

Mă întorc până la intersecția cu un drum mai mare și o apuc pe el, chiar dacă pare evident că merge în partea cealaltă a peninsulei.

Și găesc, într-adevăr, indicatoare cu numele Mănăstirii Vatopedu. Așa că mă întorc spre Zografu.

Approape de Zografu găesc indicatorul și adevărata potecă. Au trecut deja ore bune, e după-amiază, dar mă decid, totuși, să mă duc la Costamonitu. Indicatorul spune că am de făcut doar o oră și jumătate sau două ore.

Un nou drum frumos, prin pădurici și păduri. Am coborât în valea unui pârâu, apoi am urcat o culme împădurită, apoi cobor iar într-o vale, urc iar și iată-mă la Costamonitu.

Aceasta este una dintre mănăstirile cele mai tradiționaliste ale Athosului. Nu acceptă fonduri europene, iar în chilii nu au lumină electrică.

Știind acestea, mă așteptam să dau aici peste niște călugări foarte riguroși, asemănători celor de la Vatopedu. Nici pe departe!

Câțiva frați din obște joacă baschet în fața porții cu niște puști.

La cazare nu am probleme, deși trebuie să aștept vreme îndelungată un monah care îmi dă o cheie.

Camera e deosebit de frumoasă, cu felinar cu ulei, sobă și geamuri clasice, fără termopan.

Mănăstirea e mică, pare tare înghesuită.

Dar e bine ascunsă între dealuri, așa că nu a avut soarta mănăstirilor de pe țarm, prădate de mai multe ori de pirați.

E frumoasă slujba la Costamonitu. Micuța mănăstire are un aer intimist, fermecător.

Iar puștii, care la început îmi păreau foarte zgomotoși, se dovedesc niște băieței liniștiți.

30. DOCHIARIU

A doua zi ajung, relativ ușor, la Dochiariu. Mănăstirea aceasta e așezată chiar pe țarm. Aici e un călugăr român de care am auzit, Părintele Mina.

Sunt primit foarte bine și cazat într-o încăpere frumoasă, cu vedere superbă. Văd biserica frumoasei mănăstiri de piatră, dar și marea. Biserica roșiatică, o bijuterie împurpurată.

Îl găsesc pe Părintele Mina și am o scurtă discuție cu el. Nu are binecuvântare să-mi dea sfaturi, dar îmi spune două vorbe. Are ochi luminoși, de om care se roagă mult.

Mănăstirea Dochiariu e o frumusețe. Un ansamblu de trepte de piatră, strânse și răsucite, te poartă prin toate cotloanele unei mici cetăți frumos colorată, în roz și albastru.

Iar biserica de un roșu intens din centrul ei e bomboana de pe acest tort pictural.

Un adevărat spectacol de nuanțe și culori...

Și mai sunt și mandarinii și portocalii care strălucesc zidurile și aduc peisajului un aer sărbătoresc.

Totuși, această mănăstire nu are o faimă bună la Vătopedu. Se consideră că monahii de aici muncesc prea mult. „Nu știu ce fac ei acolo... terapie prin muncă...”, îmi spunea Părintele Chiril. Poate are dreptate, dar eu nu ajung să cunosc prea bine această parte a lucrurilor.

Din discuția cu Părintele Mina, lucrurile mi se arată altfel, calme și bine așezate.

După ce a colindat prin mai multe locuri, și-a găsit aici împăcarea. Și îmi spune și alte vorbe frumoase și de folos, fără să caute să facă pe înțeleptul.

Mai sunt prin mănăstire niște cățelandri mici și flocoși, niște „zdreanță” care se tot încurcă în picioarele bătrânului stareț al acestui loc.

Dar din ținuta călugărilor, uzată și decolorată, se vede că vătopedinii s-ar putea să cam aibă dreptate în privința felului în care se lucrează aici.

Într-o firidă a mănăstirii e și Icoana Maicii Domnului Grabnic Ajutătoare, o reprezentare a Măicuții Domnului care îi atrage pe mulți.

31. XENOFONTOS, PANTELIMON, IZVORUL MEU

A doua zi plec mai departe. Mănăstirea Xenofontos e prea aproape de Dochiariu ca să mă mai opresc.

Cum trec pe lângă zidurile de fortăreață ale mănăstirii, găsesc în drumul meu niște vinete. Au căzut din grădina suspendată întinsă deasupra zidului.

Omul și roadele muncii lui... Eu am în cap noi păsărele care mă cheamă la pustnicie, așa că iau aceste vinete crude cu mine. Poate ca să am ocazia să-mi testez amnarul...

Îmi las bagajul pe o placă de beton de la poartă și vizitez și această mănăstire, mare, impresionantă. Apoi pornesc spre mănăstirea rușilor, Sfântul Pantelimon, admirând vârful Athosului, profilat frumos, undeva în zare, pe cer.

Între Xenofontos și Sfântul Pantelimon descopăr câteva peșteri care îmi înfierbântă imaginația.

Una dintre ele e în stâncă, deasupra țărmului, alta pare scobită de mare, într-un picior de stâncă pe care e un ponton și o chilie, adică o casă.

La Pantelimon am o surpriză. Rușii nu mă primesc. Mă așteptam să mă primească cu brațele deschise, pentru că și ei au mulți pelerini care fac turul peninsulei și au locuri de cazare berechet, dar nu se întâmplă așa.

- You have reservation? (Ai rezervare?), mă întreabă, destul de agasat, unul dintre părinții ruși de la arhondaric.

- Niet, îi răspund.

- No reservation, no room!, urmează el. (Fără rezervare nu te cazăm.) Și îmi întinde o carte de vizită cu un număr de telefon, repetându-mi, apăsător: Re-zer-vei-șan.

Ideea de a fi într-o mănăstire și de a suna la un număr din aceeași mănăstire, pentru rezervare, mi se pare de-a dreptul absurdă, mai ales pentru un străin. De altfel, eu nici n-am cartelă de telefon, ci doar un mobil gol. De pe ce aş putea să sun? Ar trebui să vorbesc cu vreun grec să mă lase să sun de la el...

Iau cartea de vizită și o arunc la coșul de gunoi, cu un gest triumfător. Apoi îl privesc pe părintele care îi tot dădea cu reservation-ul și îi zic, arătând coșul de gunoi:

- Reservation!

În aceeași clipă văd cum un fel de dublu al lui din aer se desprinde de el, sărind în sus. Dar el rămâne așezat, tăcând.

„Să vezi că a ieșit un drac din el...”, îmi spune un gând, deși ce știu eu ce o fi fost zvâcnirea asta a unui trup de aer suprapus trupului aceluia părinte?

Acum așa aş zice - că acel părinte a învis dracul mâniei.

Plec mai departe. După ceas, aş putea ajunge până la Grigoriu înainte să se întunece. Minunat!

O să mă duc până la Grigoriu și o să dorm lângă icoana aceea a Măicuții Domnului în fața căreia am fost sărutat de o ființă nevăzută. Icoana de pe stânca dintre Simonos Petras și Grigoriu...

Trec prin Dafni unde prind vânzoleala creată de venirea și plecarea bacurilor.

Găsesc pe drum câteva smochine făcute, primele pe care le văd anul acesta la Athos, o mare mângâiere pentru mine...

Apoi ajung la Simonos Petras, unde mă duc la arhondaric și mă aprovizionez cu rahat. Întrebarea legată de cazare ar fi inutilă aici, deja știu lecția.

Ghetele mi s-au scorojit și întărit. M-ar mai putea ține până la finalul călătoriei sau chiar și până în România, dar mi-ar prinde bine niște încălțări noi...

Trec pe lângă câțiva măgăruși care pasc între niște îngrădituri, chiar în drumul meu.

Sunt măgăruți micuți, nu seamănă cu mularii solizi, cei atât de răspândiți la Athos. Sau or fi mânji de-ai lor? Ajuns la icoană, îmi ascund bagajul în spatele chioșcului în care e aceasta. Apoi plec spre Grigoriu. Am ajuns la bună vreme pentru masa de seară!

32. ADIDAȘII

După masă mă întorc la „locul meu”. Mă culc pe banca de lângă icoana Măicuții Domnului.

Aprind candela în fața icoanei, cu flacără mare, mă învelesc în sacul de dormit și încep să spun rugăciunea minții. Iată că a fost bun și sacul de dormit la ceva. Îl luasem cu mine în vântul gândurilor pustnicești.

În timpul nopții simt o prezență și mă întreb dacă o fi vreunul din măgărușii de mai sus sau o fi necuratul. Spun rugăciunea mai departe, cu nădejde.

A doua zi dis-de-dimineată, când plec de aici, simt că acea cercetare a mea din vremea nopții o să capete cumva o explicație. Dacă o fi fost un sfânt? Sau un pustnic? Ce era acea prezență ascunsă, dar atât de ușor de simțit?

Cobor în valea care desparte Mănăstirea Simonos Petras de Grigoriu. Traversez pârâul și ajung la o cișmea din care cineva captează apă. În spatele cișmelei mă așteaptă o frumoasă pereche de adidași albi, nou-nouți! Și sunt numărul 43, exact numărul meu!

Să-i iau sau nu? Un gând îmi spune că-s pentru mine, poate chiar de la vizitatorul nocturn al locului meu de dormit. Alt gând îmi spune că un călugăr nu ia un lucru găsit, ci doar unul dăruit explicit. Chiar dacă încălțările mele lasă mult de dorit, iar acești adidași mi-ar pica tocmai bine, al doilea gând învinge. Îi așez exact cum îi găsisem și plec mai departe.

S-ar putea să fi fost cu totul altceva, dar cine tratează lucrurile cu smerenie nu greșește.

Părintele David de la Mănăstirea Râșca mi-a dat un sfat foarte bun pe când îmi era duhovnic. Uimit de anumite lucruri care mi se arătau și neștiind exact de unde vin ele, mi-a spus să mă rog la Dumnezeu să nu mă încerce cu astfel de descoperiri.

Aceasta e o lecție mare, a smereniei, pe care ne-a predat-o și Sfântul Apostol Petru : „Doamne, du-te de la mine, că sunt om păcătos!”

Nu mă mai opresc la Grigoriu, firește, acesta e la doar un sfert de oră de locul unde am înnoptat. Merg mai departe.

Drumul dintre Grigoriu și Dionisiu e superb! Minunat! Poteca urcă pe o stâncă uriașă, iar apoi se prăvălește într-o vale largă, străbătând o pădurice cu copaci destul de serioși.

În vârf sunt niște colți de stâncă uluitori, grandioși, iar deasupra lor o cruce mare, a cărei maiestate nu se trăda când o vedeam de jos.

Pe aici mă întâlnesc cu un basarabean care face ocolul muntelui în sens invers. Vine la Athos în fiecare an și face turul, uneori din bucăți. Mă bucur să mai vorbesc și eu oleacă românește.

33. DIONISIU

Deși Părintele Pavlou de la Grigoriu ar fi înclinat, parcă, să mă îndemne să merg spre Dionisiu, acum câteva pagini sau săptămâni, nu i-am ascultat sfatul. Abia acum ajung să văd această frumoasă mănăstire.

Porțile ei mi se deschid larg. De nicăieri apare un călugăr care mă întreabă ce doresc, îi spun, el mă duce la arhondaric, iar apoi tot el vine și mă duce la cameră. Am o chiliuță doar pentru mine!

„Oare nu o fi asta mănăstirea mea, mănăstirea în care ar trebui să rămân?”, îmi vine în minte...

Dar sunt cam descurajat să fiu tot între străini.

Aici întâlnesc și un francez, necredincios, care ar vrea să caute ceva legat de spiritism într-un manuscris din arhiva mănăstirii. Sau de asta crede el că a ajuns aici. Încerc să-i explic câte ceva.

Mănăstirea are o predominantă roșie și aerul că e strânsă pe niște stânci de presentimentul unei invazii. Și câți aventurieri, pirați și cuceritori nu au căutat să fure de pe-aici...

A doua zi plec spre Mănăstirea Sfântul Pavel. E închinată unui sfânt aghiorit care poartă numele Apostolului Neamurilor. E considerată una dintre cele mai puternice mănăstiri din Athos.

Aici e un grup de români. Mănăstirea e cocoțată undeva la genunchiul muntelui iar în josul ei, spre țârm, se deschide o vale largă. În ea văd atâtea utilaje și grămezi de nisip și pietriș și ciment, încât am senzația că se caută amenajarea unui port comercial. Sper să nu fie așa.

E încă devreme. Îmi las bagajul lângă drumul spre Schitul Sfânta Ana și urc să vizitez mănăstirea.

Găsesc un român și el îmi tot povestește ce și cum, dar nu mă prea lămuresc. E lucru știut că această mănăstire a fost foarte puternică și destul de riguroasă, dar acum, starețul fiind foarte bătrân, rigoarea a scăzut. Cam așa se vede Sfântul Pavel dinspre Vatopedu.

Merg mai departe, cu gândul că voi înnopta la Schitul Sfânta Ana.

34. LA MORMÂNTUL SFÂNTULUI IOSIF ISIHASTUL

Drumul urcă pe stânci colțuroase. Mă ajung din urmă trei greci, care, văzându-mă cu încărcătură mare, rucsacul și tolba de pescar, parcă ar vrea să mă ajute, să mă ia cu ei. Dar nu-i chip.

Din vorba cu grecii, dar și din amintirile de pe hartă, știu că vom ajunge mai întâi pe la Nea Schiti. Nu mi-a zburat complet din minte că Starețul Iosif Isihastul a avut chilia pe aici, dar nici nu mă gândesc că voi găsi această chilie.

Ajuns la răscrucea cu drumul care urcă de la debarcader către Sfânta Ana, descopăr un indicator cu mențiunea Coliba lui Gheronda Iosif. Stop! Cobor în direcția arătată de indicator, vreo douăzeci de metri și ajung la curtea unei chilii pe care o mai văzusem, în pozele de pe internet.

Curtea aceasta, de vreo sută de metri pătrați, pornește chiar de la stânca muntelui, în care e o peșteră. În peșteră, un pat de fier, milităresc, fără saltea. Poate sunt oameni care își aștern acolo un izopren și rămân peste noapte.

Chilia e deschisă. Înăuntrul sunt două foarte mici încăperi. Într-una e mormântul Părintelui Iosif Isihastul, în cealaltă – un mic paraclis.

Brusc simt în inimă rugăciunea.

O senzație blândă, de apăsare a inimii.

Îmi devine clar că întreaga literatură care îl privește pe Sfântul Iosif Isihastul este adevărată și că el este un sfânt viu și lucrător.

35. SPRE CULMI

Mă desprind de bucuria rugăciunii la groapa Părintelui Iosif, pustnicul care a renăscut isihia în Sfântul Munte. Și nu doar isihia, căci ucenicii săi au restabilit chiar și viața de obște a Sfântului Munte.

La Sfânta Ana ar fi un bătrân căutat, Papa Iannis, despre care mi-a vorbit Andreas, irakianul din Australia. Mă rog pe drum ca, dacă îmi poate da vreun sfat de folos, să îl găsesc. Dar nu se întâmplă așa.

Arhondaricul de la Schitul Sfânta Ana e în stilul unei cafenele. Lumea stă pe terasa lui și admiră marea. Părintele arhondar îmi dă două vești proaste. Nu pot rămâne peste noapte, pentru că n-au locuri. Iar bătrânul acela nu se știe dacă e disponibil. El, arhondarul, nu mă poate îndruma la el.

Totuși, aflând că sunt din România, arhondarul îmi oferă un pahar de... pălincă. Nu pot să beau așa ceva, îl refuz și plec mai departe după ce am descoperit, cercetându-mi informațiile, unde să dorm. La Adăpostul Maicii Domnului (Panaghia/Născătoarea) sunt paturi și saltele pentru cei care urcă pe vârf.

Și hai la drum către înălțime... Vârful Athosului are 2033 de metri, iar eu am pornit de la nivelul mării. Acolo eram la coborârea de la Mănăstirea Sfântul Pavel. E ca și cum aș escalada, în condițiile României, de la poale, vârfurile Munților Făgărașului...

Cabana Panaghia e undeva pe la cota 1500.

Drumul urcă abrupt, prin pădurici de arbuști și chiar porțiuni de pădure adevărată. Peisajul e uluitor. O stâncă iese din mare și se înalță la mare înălțime ca turla unei biserici imense. Un colț de stâncă împădurit e legat de munte printr-o frumoasă potecă ascunsă de copaci. Acolo unde această potecă întâlnește poteca pe care urc eu e un popas, lângă care e și un izvor.

Dar am mai băut apă și mai jos, la un izvor aflat de partea cealaltă a muntelui, unde am găsit și un măr mare și roșu. De data asta n-am mai făcut mofturi și n-am mai umblat cu întrebări. Am luat mărul și l-am băgat în rucsac.

E frumoasă și pădurea pe care am străbătut-o, vreme de zece minute, până la acel izvor.

Dar să revenim la răscrucea noastră. E aici un om, cu barbă mare și cu un telefon tip tabletă în mână. După înfățișare pare călugăr, după atitudine – mirean. Pentru că tot butonează la telefonul ăsta al lui. Și stă cumva relaxat, întins pe o piatră, cam necălugărește. Totuși, îl întreb dacă nu cumva nu e pustnic. Îmi răspunde, într-o engleză bună, că e muncitor. Apoi îl întreb dacă are internet acolo. Îmi zice că da. Aș vrea să verific și eu ceva, să trimit niște mesaje în țară, dar renunț la gândul de a-i cere să mă ajute cu asta.

Întâlnesc, tot aici, un rus care coboară de pe vârful. Mai am, până la Panaghia, vreo oră-două.

Pe marginea drumului găsesc copaci tăiați, închipuind bănci sau mese primitive.

Mă mai odihnesc și eu din loc în loc, pentru că e o plăcere să admiri marea și insulele ei îndepărtate de la această înălțime.

La Panaghia senzația se accentuează. O cabană fixată într-un platou montan colțuros. Arborii și arbuștii au dispărut. Aici sunt doar tufe de mușețel și alte câteva mici tufe răzlețe. Drumul șerpuiește pe versantul abrupt care se înalță spre cer. Și marea, împrejur.

Mă odihnesc vreo oră, dar e abia ora patru. Pot să urc liniștit până în vârf. Mă tot gândesc dacă să o las pe a doua zi sau nu.

Cabana m-a surprins. Are un mic paraclis, în care stă un călugăr care pare să fie pustnic. Are un ochi învinețit, cine știe ce ispite o fi avut, sărmanul, și nu vorbește cu nimeni. Parcă văd că o fi avut vreo luptă cu necuratul, cum se întâmplă adesea pe aici...

Călugărul acesta are un aer foarte interiorizat. Stă într-o strană și nu spune nimic. Privește în față, cu un aer trist. Are părul și barba încâlcite.

Mă decid să urc pe vârf în seara aceasta. Așa, mâine voi porni spre Prodromu dis-de-diminează. Urc și tot urc. Depășesc un grup de trei greci care se vor tot chinui în urma mea. Cărruția e marcată cu pietre albe, mari și colțuroase, uneori greu de urcat. Din loc în loc mai sunt și scurtături mai abrupte, dar trebuie să înțelegi la timp cum se desfășoară drumul mai sus, lucru nu tocmai ușor de făcut.

Într-un târziu ajung în vârf. Acolo sunt niște zidari care lucrează la o chilie. Urcând, le tot aud utilajele hârâind.

Când ajung sus am marea șansă ca ei să se oprească. Poate fac așa cu fiecare turist care ajunge aici, îi îngăduie să admire priveliștea în liniște... Și ai ce admira!

Dincolo de vârf se întinde întreaga peninsulă, căreia încerc să îi deslușesc reperatele. Iar pe partea din care am venit sunt Marea Egee cu insulele ei.

Seara mă înfrupt din bunătățile de la cabană. Sunt aici, pe masă, mai multe soiuri de semințe și alune, iar eu n-am mai mâncat de multă vreme așa ceva, deși sunt mare amator.

Dis-de-dimineată, plec spre Prodromu.

Spre regretul meu, nu îl mai întâlnesc pe acel muncitor sau pustnic pe care îl găsisem butonând la telefon.

Era o figură aparte. Cu părul șaten și ochii albaștri, părea fie cuțo-vlah din Tracia, fie bosniac, fie român. Sau se mai putea să fie, de ce nu, occidental, din jumătatea nordică a continentului nostru. Altfel, greu găsești astfel de date fiziologice la greci. Cam de vârsta mea – sau chiar cu câțiva ani mai tânăr – era genul de om pe care mi-ar fi plăcut să-l cercetez.

La izvorul lângă care îl găsisem se întâlnesc patru poteci. Una urcă în vârf. Una coboară la Sfânta Ana, alta la Karulia, iar alta o ține cam la aceeași înălțime cu răspântia, alfată cu aproximație la cota 800, până spre schitul românesc Prodromu.

Aceasta e răspântia principală din această parte a muntelui, inaccesibilă mașinilor.

Eu o apuc spre Prodromu. Din acest drumeag se vor deschide felurite poteci în jos, spre țărmul stâncos și colibele, chiliile și schiturile lui, dar eu voi rămâne pe drumul spre Prodromu.

Cunosc pățania unui băiat care a apucat-o în jos, dorind să cerceteze zona pustnicilor și crezând că pe acolo e vreo potecă întinsă de-a lungul mării, care a făcut șapte ore în loc de două și a ajuns la Prodromu epuizat și înțepat de aricii de mare.

Altfel, mi-ar fi plăcut și mie să văd locurile pustnicilor de pe stâncile țărmlui.

Dar și drumul acesta e nespus de frumos. Fiecare pârâiaș pe lângă care trec îmi renaște visul pustniciei. Iar jos, cum spuneam, sunt tocmai zonele faimoase prin pustnicii lor, Karulia, Katunakia, Kapsokalivia...

E încă dimineață când ajung la Prodromu.

36. HRAM LA PRODROMU

Mi-am calculat pașii în așa fel încât să rămân la Prodromu la hram. Acest hram e cea mai mare sărbătoare românească de la Athos.

Teoretic, eu mi-am închieat aici turul muntelui. Dar pauza de două luni și jumătate de la Vatopedu nu mă prea încântă... Mă gândesc să continui să merg până la Vatopedu pe jos, așa încât să fac turul și „dintr-o bucată”.

Dar deocamdată am de făcut aici o pauză de o zi. Unii dintre cei veniți la Prodromu se cunosc. E și un bărbat pitic pe care aveam să-l reîntâlnesc ulterior, de câteva ori, la Cernica. E foarte jovial și se poartă de parcă handicapul lui ar fi, mai degrabă, un avantaj. Extraordinar!

Mă tot întâlnesc cu Părintele Iulian, de la care tot iau binecuvântări. Îi descopăr și locurile de rugăciune, mai mult sau mai puțin ascunse.

Apoi, mă întâlnesc cu un culegător de origami.

Îmi arată planta aceasta foarte aromată și culeg și eu vreo câteva buchețele.

După care cobor la Peștera Sfântului Atanasie. La întoarcere, apropiindu-mă de mănăstire, îl întâlnesc pe Iulian Capsali, care coboară și el spre peșteră, însoțit de câțiva prieteni. Mai cobor o dată și cu ei.

Iulian e un tânăr credincios și plăcut, un fel de copil mai mare, uimit de toate lucrurile care îl înconjoară. Dar mie, după o sută de zile la Athos, mi se pare și cam lumesc. Totuși, reușesc să mă abțin să-i spun vreuna „de-a mea” :).

A doua zi, la hram, vom bea împreună o ulcică de vin și voi ajunge să vorbesc lucruri mai lumești decât cele pe care le spusese el cu o zi înainte.

Și aici e o mare învățătură: ca să ne smerească, Dumnezeu alege ca atunci când îl judecăm pe aproapele pentru un păcat, să cădem și noi, imediat, în aceeași greșală.

Mă voi despărți de Iulian a doua zi. Am ales să îmi termin și pelerinajul „dintr-o bucată”, iar el va merge mai departe, firește, cu transportul motorizat. Rămâne să ne vedem la Vatopedu și, poate, să plecăm împreună spre țară.

37. LAKKOS

Mi-e greu să-mi amintesc dacă nu cumva acum are loc discuția cu Părintele Ștefan pe care o redau în Capitolul 18 al acestei istorii. Poate și întreaga poveste de mai jos să se fi petrecut atunci și să fi mers acum fără oprire de la Prodromu până la Iviru? Asta nu prea cred... Oricum, pentru că episoadele s-au încheiat bine în povestea mea, le las așa.

Mai țin minte că am dormit la o chilie din capătul din sus al adunării de chilii care compun Schitul Groapa/Văgăuna (așa se traduce Lakkos în românește, insist).

I-am ajutat pe călugări la citit, la slujbele serii, iar a doua zi am pornit către Provata.

Drumul spre Provata e destul de încâlcit și neumblat, așa că mă cam rătăcesc. Nimeresc într-o pădure care coboară în valea unui pârâu, îl traversez și apoi urc în drumul bun pe niște urme mai degrabă de animale.

Drumul acesta se tot îngustează, până ajunge o cărăruie care trece chiar și prin curtea unei chilii.

Apoi trec și prin curtea frumosului Schit Provata și, la o răscruce, aleg ca, în loc să cobor către drumul mare care urmează țărmul, să o apuc spre Mănăstirile Filotheu și Caracalu.

La Filotheu nu ajung, nu știu de ce, dar la Caracalu – da. Și am și șansa unei frumoase cărării din pietre care străbate o pădurice străbătută de un pârâiaș. Un loc încântător!

La Caracalu, o mănăstire mică și foarte frumoasă, a cărei culoare predominantă e bordo, găsesc un călugăr român care îmi explică cât de cât ce e cu el.

E cam supărat că grecii îl țin numai la munca de jos. Dar stă la greci pentru că aici l-a trimis Părintele Iulian de la Prodromu.

După ce își varsă oful, pleacă să vâneze în continuare hârtiuțele de prin curtea mănăstirii.

Când ies în drumul mare, pe tricoul meu se așează o streche uriașă. Nu am mai văzut o gănganie de acest fel atât de mare. Și nu-mi pare a fi lucru curat cu ea, pentru că se ține de mine ca scaiul. Mă va însoți strechea asta

însăimântătoare până la Iviru, parcă gonindu-mă, împingându-mă de la spate, oricât aş căuta să o alung cu mănunchiuri de ierburi.

Iar la Iviru intră după mine în Biserică și dispare în spatele unei icoane a Maicii Domnului!

38. CÂINELE

La Iviru sunt primit, ca de fiecare dată, foarte bine.

Surpriza vine a doua zi, când plec spre Stavronichita. Cum ies pe poarta mănăstirii Iviru, un câine slab, dar vesel, se ia după mine.

Și îmi aduc aminte instantaneu de câinele care mă petrecuse la o altă plecare de la Athos.

„Cât se va mai ține și cățelul ăsta după mine?“, mă întreb.

Știți cât s-a ținut? Până la vaporeșul cu care am plecat de la Vatopedu spre Ierissos și apoi spre țară!...

Drumul de la Iviru la Stavronichita se întinde pe stâncile aflate de-a lungul țărmului. Un drum superb, cu adevărat superb! Am uitat să vă spun...

Trec printr-o pădurice plină de luminișuri și văd mănăstirea Stavronichita cocoțată pe o stâncă. Mănăstirea e în reconstrucție, așa că nu prea am ce vedea înăuntru. Șantier.

Intru printr-o poartă și ies pe alta, în partea cealaltă, după ce am trecut și prin pridvorul Bisericii, sperând că așa am să scăp de câine.

Ți-ai găsit! Nu știu cum a făcut, dar a ajuns și el în partea cealaltă a mănăstirii.

De la Stavronichita la Pantocrator se ajunge ușor, într-o oră. La mică depărtare de Stavronichita găsesc o bisericuță abandonată care mă duce cu gândul iar la... pustnicie.

Dar pustnicia nu se poate face decât cu binecuvântare și trebuie să ai mulți ani de mănăstire și să fii foarte sportiv ca să te încumeți la așa ceva. Câtă vreme eu...

Nu am multe amintiri de la această mănăstire, îmi amintesc doar frumoasa alee care îi mărginește zidurile, incinta și porțile mici, lipsite de grandiozitatea de la celelalte mănăstiri, dar cumva mai artistice, mai frumoase, și fântâna de lângă care pleacă poteca spre Vatopedu.

Drumul acesta, pe care l-am mai străbătut o dată, îmi pare acum mult mai ușor.

Ajung pe un umăr de deal undeva deasupra chiliilor românești de la Colciu, iar apoi o apuc, prin pădure, pentru că drumul pietonal e plin de praf, spre Vatopedu.

Cățelul... după mine.

39. VATOPEDU, DIN NOU

La Vatopedu, Părintele Chiril mă asigură că nu mă dă nimeni afară din mănăstire și pot să rămân. Dar eu am gândul plecării prea bine înfipt în cap.

Voi mai aștepta câteva zile, pentru că așa mă povățuiește Părintele, iar apoi voi pleca.

Locuiesc la Vatopedu oarecum pe ascuns, în noua cameră a lui Andreas. Primesc niște bani de la Părintele Efrem, destul de mulți, pentru drum, dar eu sper că îi voi folosi pentru a tipări o broșură. Mai primesc un dar și de la Sfântul Ipatie. Iau binecuvântare și mă hotărâsc să plec.

Plecarea mea îl dă peste cap pe Andreas. Și el vrea să plece. A început să aibă semne de întrebare în privința acestei mănăstiri. De ce nu e niciun pic de iubire? Cum de la coții la care fusese înainte găsea mai multă dragoste?

Dar aceste întrebări și îndoieli cred că îi sunt aduse de cel rău. Războiul gândurilor de la Vatopedu... În dimineața în care plec, irakianul mă conduce la docul mănăstirii. Ne ascundem de soare sub chioșcul acestui doc și apare și câinele.

I-am povestit deja lui Andreas despre câinele ăsta „al meu” și le fac o poză amândurora.

Nu întâmplător, o să vedeți de ce.

Vedem vaporeșul care trece spre capătul peninsulei, apoi îl așteptăm să se întoacă de la Morfonu. La un moment dat, Andreas își ia rămas bun și se duce la mănăstire. „Poate nu suportă despărțirile, săracul”, îmi spun, privind vaporeșul care se apropie. Mă întreb dacă nu cumva câinele se va urca și el pe vaporeș. Nu se urcă. Dar, înainte să pornim, mi se va urca pe vaporeș alt urmăritor.

O persoană burdușită de bagaje îi strigă conductorului vaporeșului, în engleză, „Wait! Wait!”

Cine să fie?... Andreas! Andrew Hermiz din Australia...

40. RĂTĂCIRILE TÂNĂRULUI ANDREAS...

Andreas s-a săturat de Sfântul Munte și vrea să plece acasă. Chiar acum, neîntârziat, odată cu mine...

Dar situația e cum nu se poate mai complicată, iar eu intuiesc clar asta... Biletul o să-l coste enorm, ar fi trebuit să-și facă o rezervare de la Vatopedu... Andreas verifică pe internet și cam așa și e – biletul pentru Australia îl costă

aproape două mii de Euro. Cu o rezervare făcută din vreme, ar fi redus costurile la jumătate...

Așa că acum se cam răzgândește – ar vrea să se ducă la Consulatul Australiei ca să-și prelungească viza, iar apoi să se întoarcă în Sfântul Munte.

Îl încurajez în direcția asta.

Ajungem la Salonic și ne cazăm la un hotel mai ieftin din Kalamaria, zona în care am mai stat eu pe aici. Sper că vă mai amintiți.

A doua zi, în loc să mergem la vreun consulat, Andreas îmi propune să mergem la mormântul Sfântului Părinte Paisie Aghioritul, la Suroti.

Cum acesta mi se pare un consulat mai bun decât cel al Australiei, încuviințez, chiar dacă la originea acestei schimbări de direcție e o toană de copil.

Dar îi propun și să ne luăm bagajele cu noi, ca apoi să ne întoarcem la Ierissos, iar el să se întoarcă la Athos.

Îl sfătuisem să le scrie celor de la Vatopedu și să obțină un nou Diamonitirion, trimis la Ierissos, ca să se poată întoarce în munte. M-a ascultat, iar răspunsul sosise chiar în acea dimineață. Așa că ne îndreptăm, cu tot calabalâcul – el cu două valize uriașe, negre, eu cu rucsacul și tolba pescărească, într-un autobuz local, spre Suroti.

Andreas intră în vorbă cu două femei, una tânără, care știe engleza, alta mai bătrânică, și reușește să obțină de la a doua să ne lăsăm bagajele la ea, ca să nu mai urcăm la mănăstire cu tot cu ele. Lăsăm bagajele în frumoasa și cocheta căsuță a acestei femei și urcăm la mănăstire.

Sunt aici o mulțime de vizitatori. În Biserică sunt moaștele Sfântului Arsenie Capadocianul, iar în cimitir e mormântul Sfântului Paisie.

Ne rugăm lor, și mai mult Sfântului Paisie, pe care îl cunoaștem mai bine, să ne ridice din neliniștile noastre și să ne ajute să găsim ceea ce căutăm.

41. ANDREAS ÎN SFÂNTUL MUNTE

În aceeași zi, spre seară, ajungem la Ierissos.

Ne-am întors prin Salonic, unde am schimbat autobuzul.

Pe drum, Andreas, care nu stă o clipă, a aranjat o întâlnire, prin telefon, cu o fată pe care a cunoscut-o la un magazin de telefonie mobilă, în Salonic. Pe grecoaică o cheamă Irina și se vor întâlni în aceeași seară.

Ne cazăm într-o pensiune în care Andreas a mai stat, iar apoi, spre seară, el pleacă la întâlnirea cu această fată. Răsuflu ușurat!

Voi scăpa și de acest „cățel”! Fie se alipește de Irina și familia sa și îi vor purta ei de grijă, fie se întoarce în Sfântul Munte.

Ar fi mai bună a doua.

Și a doua zi chiar îl expediez pe Andreas în Sfântul Munte! Mulțumescu-Ți Ție, Doamne!

Eu l-am smintit, eu l-am întors înapoi!

42. AVERTISMENTE ÎMPLINITE

Plec de la Athos, din Uranopolis, unde am venit cu autobuzul, fără să mai aștept vaporul. De pe vapor ar veni, poate, vreun român care să mă ducă în țară pe degeaba, dar, când niște muncitori români îmi spun că m-ar putea duce ei, contra cost, accept varianta asta.

Poate pentru că mi-ar face plăcere să știu că avertismentele Părintelui Chiril, în care îmi cam pierdusem încrederea la Vatopedu, sunt niște adevărate profeții.

Și acesta a fost primul, că dacă nu aștept să îmi găsesc o mașină la mănăstire, voi plăti pentru drum.

Apoi, Părintele mi-a prezentat monahismul românesc în termeni destul de sumbri: „sunt călugări tineri care sunt făcuți stareți după doar opt luni de mănăstire, stareții sunt numiți de sus, iar nu aleși de obști, sunt ruși de mănăstire și trăiesc o viață paralelă, cu rudele și prietenii lor” și alte cam așa.

Prețul cerut de muncitori e de optzeci de Euro, iar oferta mea, pe care o acceptă imediat, de cincizeci.

Pe drum îmi zic că a cam venit vremea să mă las cu adevărat în Voia Lui Dumnezeu.

Trebuie să cobor din mașină undeva pe centura Bucureștiului, așa că mă decid să mă dau jos la prima oprire de pe această centură. Dacă oprirea va fi spre Pitești, mă voi gândi serios să merg la o mănăstire din zona Văii Oltului, poate la Frăsinei. E în mașină un om care merge la Râmnicu Vâlcea și s-ar putea ca șoferul să-l ducă până la autostrada de Pitești. Dacă mașina o va apuca pe partea cealaltă și mă va lăsa în zona autostrăzii de Constanța, mă voi opri acolo, ca să testez terenul la o mănăstire din această zonă. (La Suceava am asistat la o conferință unde starețul acestei mănăstiri, un Părinte tânăr, a fost prezentat în termeni elogioși de un prieten al meu.) Iar dacă va opri mai departe, mă gândesc să merg cu ei spre Moldova, pentru că ținta lor e orașul Pașcani.

Prima oprire, – Culmea! Pentru vâlcean... – e cu vreo doi kilometri înainte de autostrada spre Constanța. Vâlceanul s-a înțeles prin telefon cu un taximetrist care îl așteaptă

aici, anume ca să nu-i mai pună pe drumuri pe moldoveni pe cealaltă parte a Bucureștiului. Cobor și eu cu el, chiar în locul unde sunt două benzinării Lukoil de o parte și de alta a drumului, cam în dreptul satului Cățelu.

Stau în benzinăria de pe partea dreaptă a Centurii, dar nu-mi vine nimic. Nicio ocazie pentru Constanța. Încep să mă întreb de ce.

Oare Dumnezeu dorește să rămân aici, în București?

M-am învățat ca Dumnezeu să-mi împlinească repede rugămințile. Dar acum... timpul trece.

Și dintr-o dată mă izbește un gând: poate Dumnezeu vrea să rămân pe la vreo mănăstire de aici. Poate la Cernica... Cernica trebuie să fie la vreo trei-patru kilometri de mine. Așa că îmi propun să mă duc totuși să văd mănăstirea de lângă Constanța, iar apoi să mă întorc să văd și Mănăstirea Cernica. Să caut locul meu.

Și, după ce-mi vine acest gând, apare un taxi care, pentru o sumă modică, mă duce la Gara de Nord, de unde voi lua un autocar către Constanța. Din păcate, la mănăstirea constănțeană cuvântul Părintelui Chiril de la Vatopedu se împlinește literă cu literă.

Starețul a fost făcut stareț după (exact!) opt luni de mănăstire, își ține părinții cu el și înțelege călugăria cu totul altfel decât ar trebui înțeleasă aceasta.

Dar e un creștin bun și inteligent, trebuie să o remarc. Dacă vrea, totuși, să fie și un călugăr adevărat, are multe de învățat. Și poate învăța chiar de la cei aflați în apropierea sa – pentru că sunt acolo doi călugări adevărați.

Plec de la „mănăstirea” aceasta (de fapt, o sărmană chilie, care are trei călugări și doi frați) înainte să apară în

ea „stărețoiaia”, mama starețului. Nu am chef să-mi încarc mintea cu astfel de povești...

43. CERNICA

Și, cu mila Lui Dumnezeu și rugăciunile Părintelui Arsenie Boca, al cărui acatist, întocmit de mine, l-am făcut vreme de patruzeci de zile ca să găsesc un duhovnic și o mănăstire unde să îmi pot finaliza lucrările literare, ajung la Cernica. Unde găsesc exact ce caut. Primul călugăr cu care vorbesc în această mănăstire e Părintele-Poet Ignatie Grecu, cel care va deveni duhovnicul meu.

El mă va ajuta cu toate: un calculator, sfaturi și spovedanii, lectura antologiilor și chiar și cu bani.

Mănăstirea Cernica se sprijină, duhovnicește, pe trecut. Prezentul pare decupat din romanele scriitorului Damian Stănoiu. Îmi pare rău să spun asta. Frații m-au primit cu dragoste și nu mi-au greșit cu nimic. Doar că înțelegerea călugăriei aici lasă mult de dorit.

De fapt, am impresia că asta ar fi buba întregului monahism românesc. Rostul mănăstirii și rolul starețului sunt înțelese greșit. Mănăstirile au devenit cooperative de producție ale episcopilor, iar stareții – administratori ai acestor colhozuri.

Și dovada cea mai clară a acestui fapt e că stareții nu sunt aleși de fostul stareț sau măcar de obște, cum ar trebui, ci sunt numiți „de sus”...

Și n-aș pomeni de asta, dacă ar fi numiți de niște sfinți, dar sunt numiți de niște episcopi care nici măcar nu sunt călugări sau care au avut parte de o formare călugărească greșită, de tip căldărușan. Și să mă ierte Părinții înduhovniciți de la Căldărușani că le atribui în întregime

bubele călugărești satirizate, cu atâta talent!, de prozatorul călugăr Damian Stănoiu, care a viețuit în mănăstirea lor...

La Cernica, de fapt, viața de obște e doar o acoperire. Monahii duc o viață mai degrabă de sine.

Cu excepția „ascultării”, înțelegă ca lucrare administrativă, fiecare face cam ce vrea.

Totuși, poate din pricina atâtor sfinți care au trăit în această mănăstire, există și călugări sporți.

Și există o anumită dragoste între frați și o anumită lipsă de judecare a aproapelui, care la Vatopedu, unde războiul necuratului trebuie că e mai mare, nu sunt de găsit.

Aici, oricât de mari ar fi neregulile făcute de unul sau altul dintre frați, fiecare pare să spună: „Azi a greșit el puțin, mâine o să greșesc eu mult...”

Cred că atitudinea această ține Mănăstirea Cernica oarecum în picioare.

Dar umorul, uneori de bună calitate, numai călugăresc nu e. Haideți că vă dau un mic exemplu (și am multe, aș putea să scriu și eu vreo două-trei romane umoristice):

Înainte să plec îl anunț pe un Părinte mai șugubăț, dar și mai sporit, cu vreo zece ani mai tânăr decât mine, că s-ar putea să ajungă el să lucreze la pangar. Nu îi spun clar că în locul meu, dar se cam subînțelege.

- Eu le spun de la bun început: „Dacă mă mai puneți acolo, fac jumate-jumate cu mănăstirea!”, zice el, oarecum supărat.

(Părintele fuge de contactul direct cu vizitatorii.)

- Doamne ferește, Părinte!, îi răspund, cu supărare prefăcută. Dinăștia-mi sunteți?! Da` ce să facă mănăstirea cu atâția bani?!

- Să nu mai spui nimănui, fiule, îmi răspunde el, că dacă aude Părintele Stareț, mă pune econom!

Da, umor relativ bun, dar duhovnicie nu prea e în discuția noastră. Și, să mă ierte Dumnezeu, am mai amestecat și numele Domnului în ea...

La Cernica, ajutat de Părintele Ignatie Grecu, mi-am îndeplinit planul de a-mi încheia socotelile literare. Am publicat „Jos masca, Marius Ianuș!”, anotologia celor mai bune versuri ale mele, a doua versiune a Acatistului Căii Părintelui Arsenie Boca, acatist care trebuia neapărat revizuit, apoi „Integrala Ianuș: Poezia”, antologia extinsă în care mi-am adunat toate versurile valabile.

Și am reușit să termin, iată, și această carte.

La plecare, am căutat să nu îi rănesc în vreun fel pe părinții și frații de la Cernica. Pe Părintele Ignatie îl pregătisem de la bun început, comunicându-i planul meu mai ales prin versuri, aparent umoristice, pe care sunt convins că le-a înțeles:

Vom merge să tundem o oaie de ceață,
vom merge să bem un butoi de vin sfânt,
apoi vom urma a Domnului viață,
apoi vom păzi tot ce-i bun și ce-i sfânt. (...)

I-am pregătit pe toți pentru clipa cea mare a plecării mele, spre ceea ce mi-aș dori să fie adevărata mea viață monahală. Dacă plânge cineva după mine la Cernica, și să nu fie asta!, plânge degeaba. Și așa, cu pace și bucurie, am pornit într-o bună zi mai departe. Tocmai trecuse Paștele anului 2016 și, odată cu el, un an din viața mea mănăstirească.

Istoria eșecurilor mele recente

M-am codit multă vreme să scriu acest text explicativ, de frică să nu fie prea „la cald” și să învinovățesc pe cineva de ceva pe nedrept. Retrospectiv, nu știu dacă aș fi făcut-o, dar poate că e mai bine că am lăsat această distanță temporală între povestirea faptelor și desfășurarea lor.

O să încerc să vă explic aici de ce am eșuat în călugărie și în a doua căsătorie.

Nu sunt o fire foarte comunicativă, ci mai degrabă una singuratică, un copil singur la părinți rămas așa pentru totdeauna. Cred că și asta a cântărit în eșecurile mele.

Am încercat să rămân în mănăstire, pentru prima dată, la Schitul Prodromu, în Sfântul Munte. Am cedat în două zile, pentru că un diavol m-a mușcat de ceafă. Am povestit asta în „O sută de zile la Athos”, dar o puteți găsi și pe blog, în articolul „Inventar de minuni trăite de mine”. Mai era și că Părintele Stareț mi-o dat ceva foarte greu de făcut, de plivit ceapă, ocupație cu care eu, ca orășean, m-am căznit tare mult în ziua mea de „călugărie” la Prodromu. După o zi de plivit ceapă să te mai muște și un drac de ceafă a fost cam mult pentru mine, în prima mea zi de „călugărie”.

La Vatopedu am intrat într-o altă logică mănăstirească. Acolo se merge pe sistemul de ascultare obștească reconceptuat de Sfântul Iosif Isihastul: Starețul e Hristos, iar ucenicii sunt apostolii; trebuie făcută ascultare orbească și lepădare de sine totală; numai așa, după moartea starețului, ucenicii primesc harul său. Este modelul care vine din Biblie, istoria lui Ilie și a ucenicului său, Enoh.

În mănăstirile românești nu se prea cunoaște acest tip de ascultare. Mi-a zis călugărul alături de care spălam vase în spălătoria trapezei: „Dacă Starețul tău îți spune că e noapte, trebuie SĂ CREZI că e noapte, chiar dacă vezi că e zi. Trebuie să îți spui că vederea ta te înșeală, iar starețul are dreptate.”

Îmi cer iertare față de călugării din această mănăstire dacă o să fiu un pic mai critic cu privire la ei. Vatopedu e o mănăstire mare, cu vreo sută cincizeci de călugări, iar starețul nu are o relație personală cu toți. Din cauza asta, ascultarea oarbă s-a transformat la ei într-un fel de militarie. Dacă ieși în curtea mănăstirii fără șosete, toți frații și călugării care te văd îți atrag atenția că nu ai șosete și că starețul a interzis așa ceva. Dacă, ostenit, pui capul în piept la privegherea de noapte, vine un călugăr care te trage de mână sau chiar te atinge pe față ca să te trezească. Câtă vreme în Pateric un avă care e întrebat ce va face dacă fratele de lângă el ațipește în Biserică spune că îi va pune capul pe genunchii săi, ca să se odihnească mai bine... Eu m-am dus într-o noapte, în care eram foarte obosit, la chilie și au venit și m-au luat de acolo. (Ca să verifici „prezența” într-o companie de 150 de călugări... îți trebuie ceva informatori...) Nu mi-a plăcut nici ideea că tot ce e în neregulă trebuie spus starețului și că asta „nu ar fi turnătorie”. Pe la sfârșitul zilelor petrecute de mine la Vatopedu ajunseseam să încalc voit aceste reguli, ba chiar mă duceam la mare și mai făceam câte o baie. Aici am greșit, dar nu mă simțeam deloc bine la această mănăstire. Nu simțeam niciun strop de dragoste între frați.

Călugării tineri mergeau pe idei netrăite, idei luate din cărți, toate restrictive, iar cei bătrâni pe ascultare oarbă, dar în condițiile unui stareț care nu prea e prezent în viața

lor. (Se țin la masă niște cuvinte de învățătură generale, dar nu cred că ele țin loc de relație personală cu starețul...)

Un singur călugăr am văzut plângând, cu lacrimi de neoprit, în biserică, doctorul mănăstirii.

Mă deranja și că la masă era o diferență incredibilă între meniul călugărilor și meniul pelerinilor. Călugării mâncau feluri de mâncare demne de restaurante de lux, chiar și în zilele de post, iar „mirenii” mâncau un fel de zeamă lungă cu pâine și ceapă. Și brânză, când nu era post. Dar în pateric spune invers, că avansații mănâncă mâncare mai subțire decât începătorii, iar gazdele le pun oaspeților cele mai bune bucate.

M-am apucat să și beau la Vatopedu. Înainte de a ajunge acolo nu băusem vreo trei ani, chiar trăgea Părintele Baștovoi de mine să nu fiu ca sectarii, să mai beau vreo bere... Acum, după al doilea divorț, iară... nu am mai băut de vreo patru ani. Dar acolo simțeam intens această nevoie. Asta cred însă că e ispită și nu are legătură cu mănăstirea, ci cu mine.

Din păcate, Vatopedu o primit o grămadă de fonduri europene. (Mănăstirea are lifturi cum nici hotelurile de patru stele de la noi nu cred că au, deși are doar trei etaje.) Iar aceste fonduri corup. Pentru cine știe engleză, recomand articolul lui Andrew Torba – Gab nu e de vânzare / Gab Is Not For Sale. Pur și simplu, acceptând bani de la Imperiu (care și oferă bani din belșug), ajungi să nu i te mai poți împotrivi. Există mănăstiri în Sfântul Munte care nu acceptă sub nicio formă fondurile europene – de pildă Mănăstirea Kostamonitu, unde au preferat să rămână la stadiul de acum câteva sute de ani, fără curent electric, decât să facă vreun pact cu o stăpânire fără Dumnezeu.

Am fost foarte dezamăgit de propaganda vaccinistă pe care o face Gheronda Efrem, starețul de la Vatopedu. O propagandă mincinoasă, pentru că el zice că am ști ce conțin vaccinurile, când, de fapt, nimeni nu știe, compoziția vaccinurilor e secretizată. Sper să se trezească, acum când în mănăstirile care au acceptat vaccinarea au început să moară călugări... vaccinați. A murit deja unul și de la ei, Părintele Luca. Dar nu știu dacă va mai da înapoi, odată ce s-a prins în miciuna asta... (Am găsit un stilist care explică foarte bine care e problema cu aceste vaccinuri: minciuna. Cum de ei pot să vorbească clar despre asta, despre acest „Minister al Adevărului” instaurat peste noapte, iar bună parte dintre ai noștri or căzut în capcană sau se ascund? Și îmi aduc aminte cât mai profera Gheronda Efrem împotriva Mănăstirii „nealiniată” Efsghimenu... Dar nu o să mă bag în discuții teologice. Nu mă pricep.)

La Vatopedu am făcut, vreme de 40 de zile, Acatistul Căii Părintelui Arsenie Boca, rugându-mă sfântului să-mi găsească o mănăstire unde să fie un duhovnic priceput la literatură care să mă ajute să-mi fac o antologie îndreptată a versurilor vechi. Mașina care m-o adus din Athos m-o lăsat pe Centura Bucureștilor chiar în dreptul Cernicăi, dar eu nu m-am lăsat dus de primul gând, cum ar mai fi trebuit, așa că am mai rătăcit vreo două săptămâni pe la un schit din Dobrogea. M-am întors la Cernica și aici am găsit exact ce i-am cerut Părintelui Arsenie – pe Părintele Ignatie Grecu, poet, care m-a ajutat să-mi redactez și tipăresc antologiile.

Nu am rămas acolo, pentru că lecția de la Athos îmi intrase prea bine în minte și asta căutam. La Cernica trăiam mai bine decât în lume și cam făceam ce aveam eu chef.

Mănăstirile românești în care se practică regulile monahale de la Athos sunt Oașa, Lupșa și Ponor. M-am dus la Oașa, unde mai fusesem, înainte să plec la Athos. Mă opriseră acolo, dar a trebuit să plec, pentru că tatăl meu făcuse un atac vascular-cerebral, din care a și murit. Pentru mine, eu nu încercasem să mă călugăresc atunci, stătusem și eu la mănăstire, să văd despre ce e vorba, dar Părintele Stareț Iustin a interpretat-o ca și cum aș fi stat la mănăstire ca să mă călugăresc și am fugit de acolo, așa că m-a dus la Schitul Găbud, la indisciplinați.

Problema cea mare la Oașa și Găbud e mulțimea de fete tinere care se învârt pe acolo. Iar singurul călugăr adevărat pe care l-am întâlnit la Găbud mi s-a părut Părintele Modest, fost la Prodromu, un călugăr smerit despre care chiar și Părintele Arsenie Boca a spus cândva că va ajunge călugăr adevărat (e o mărturie a Părintelui Ghelasie Țepeș în acest sens).

Eu m-am pus pe băut. Iar într-o noapte, când era plin pe acolo de tineret, o fătucă a venit la mine și m-a întrebat un amănunt din ce era scris pe afișul de pe ușa bisericii. Așa venise la mine, cu ani în urmă, prima mea soție. Eram în sala de afișaj a Facultății de Litere, în fața orarului, iar ea m-a întrebat dacă Nicolae Constantinescu e un prof sau o sală. Eu am răspuns „E un prof ca o sală” și am invitat-o la o cafea. Faptul că, după atâția ani, o altă fată venea să mă întrebe ceva dintr-un afiș – despre o conferință a biofizicianului Virgiliu Gheorghe – m-a atins teribil. Nu i-am răspuns. Am luat-o pe după umeri și am pupat-o pe obraz. M-a văzut un frate de la mănăstire, m-a raportat unui părinte care nu mă iubea deloc (dar iubirea, la acel schit, e pasăre rară), iar acela mi-a zis să plec. Nu i-am mai explicat gestul meu, că oricum nu îmi doream să rămân acolo...

Înainte de Găbud, am fost și la Sihăstria Rarăului, la Părintele Ioan. Părintele Ioan e un călugăr minunat, văzător cu duhul. Dar schitul său nu e întemeiat pe principii duhovnicești solide. Frații și părinții din schit nu au încredere în stareț și fiecare e cam de capul lui. Părintele Ioan a vrut să mă facă rasofor, dar am plecat chiar înainte de asta, nedorindu-mi să rămân în acea obște.

Dar cam asta e drumul celui nehotărât – îl împinge diavolul din mănăstire în mănăstire, până ajunge înapoi în lume...

Întors în lume, m-am recăsătorit cu o femeie credincioasă, dar foarte independentă și mândră. Eram bucuros că am găsit o soție credincioasă, dar în scurt timp am ajuns să o regret pe prima mea soție. A doua mea soție vroia să fie ea șefa familiei. Iar la prima dispută a cerut divorț. Eu nu am acceptat divorțul, nici de data asta, dar ea a mers pe drumul ei.

În momentul de față... aștept. Maică-mea e bătrână, trebuie s-o ajut până la moarte. Mai e și fiică-mea... Voi mai aștepta câțiva ani înainte să iau o decizie în privința mea. Dacă voi mai putea lua o astfel de decizie. Pentru că lucrurile se cam îndreaptă ele însele spre un drum cu sens unic, spre ultimul drum al acestei lumi.

Din nou la Athos

Începe Postul Paștelui anului 2023, iar în Grecia și la Athos s-au ridicat restricțiile care țineau de plandemie.

Obțin cel mai lung concediu pe care îl pot obține - o săptămână plus week-endurile adiacente și vinerea anterioară - și fug la Athos.

PRIMA ZI

Ziua începe de cu seară. „Și a fost seară, și a fost dimineață...” Momentul exact al începerii unei zile este începutul slujbei vecerniei.

Vineri 24 Februarie pornesc în Loganul meu alb spre București. Mă voi opri la o expoziție colectivă de pictură organizată la Facultatea de Arhitectură din București.

Ezit dacă să pierd sau nu vremea pe acolo, dar, cum am un oarecare interes pentru pictură în ultima vreme, decid să mă duc.

Sunt vreo 24 de expozanți, între care 3-4 par interesanți. Cel puțin pentru mine. Eu sunt puțin în contra curentului - îmi place arta figurativă sau măcar geometrică, armonioasă.

Petrec doar o oră în această expoziție, dar în Athos aveam să înțeleg substanța diavolească a multora dintre imaginile cu care mi-am încărcat mintea acolo.

În Ruse mă cam păcălesc la schimb. Un Euro e cotate la 1,9 Lei, iar un Lei la 3,4 Euro. Rezultă că un Euro, pentru bulgari, valorează cât șapte lei, când la noi e cinci. Mi s-a

părut mare prețul, mă așteptam să fie 2,5 lei per leva, dar tot am schimbat ceva lei, ca să am de benzină. M-am păcălit cu o sută de lei, așa zice acum, cu toate calculele făcute...

Mergeți cu euro în Bulgaria, nu cu lei. Leii sunt de folos doar la pod - taxa e de 15 Lei de partea noastră.

Din nefericire, eu mi-am luat Euro doar câți îmi trebuiesc în Grecia, o sută de Euro bătuți în cap. Așa că am fost nevoit să schimb lei...

Ajung foarte repede la Veliko Trnovo și trec prin tunelele deasupra cărora sunt cartiere ale orașului. Magnific!

Am eu planul meu să n-o apuc spre Gabrovo și spre Pasul Șipka, unde sunt vreo 30 de kilometri de serpentine, ci spre Gurkovo, pe unde drumul e mai lin, chiar dacă trece și prin câteva sate.

Planul îmi este dat peste cap de realitate. La intrarea pe drumul de Gurkovo mă oprește un echipaj al Poliției Bulgare care mă trimite înapoi în drumul de Gabrovo. Serpentine... Fie!

Pe drum, mă mai oprește un echipaj al Poliției Bulgare, dar, văzându-mă român, îmi dă drumul mai departe.

Îmi dau seama că nu e chiar așa de rău pe la Gabrovo. Dar, odată coborât din Munții Balcani, mă încurc prin Kazanlâk. Niște tineri binevoitori mă conduc cu mașina lor până la drumul spre Stara Zagora.

După Stara Zagora mă rătăcesc iar. În loc să fiu pe drumul de Haskovo, Europeanul 85, sunt pe Drumul Național 66, care merge la Plovdiv. La Cirpan mă redresez și, informat de un băiat de la o benzinărie deschisă noaptea, dar și de indicatoare, o apuc spre Dimitrovgrad,

care e în drumul meu. Impresia mea e că această rătăcire m-a ferit de o a treia întâlnire cu Poliția Rutieră Bulgară.

La Dimitrovgrad găesc un port magnific. Nu cred că noi avem multe astfel de porturi la Dunăre. Și suntem pe un râu care nu poate fi comparat cu Dunărea, pe Marița.

Încă o întâmplare interesantă: conexiunea farului de fază scurtă de pe partea dreaptă cam joacă. Farul e semiluminat și trebuie fixat cu mâna. Dar acum, pe acest drum, observ că se fixează automat, atunci când gândesc lucruri bine plăcute Lui Dumnezeu sau când rugăciunea mea e mai puternică.

Ajung pe la 5 dimineața în Grecia, la Makaza. M-am oprit doar de două ori, ca să se odihnească motorul, preț de 20-30 de minute. Mă avânt pe autostradă cu „doar” o sută la oră, ca să nu consum prea mult. Pe la 8 sunt la Uranopolis și îmi parchez mașina la capătul falezei, în zona care nu e asfaltată. Acolo nu se plătește parcare.

Îmi scot diamonitirionul de la biroul de pașapoarte al Sfântului Munte, iar apoi mă duc să-mi iau bilet de feribot.

Aici am o surpriză - biroul care vindea bilete s-a mutat și se pare că și firma care se ocupă cu transportul s-a schimbat.

Stând la coadă observ cum casierii, sub pretextul că nu ar fi destule locuri pe feribot, îi conving pe străini să cumpere bilete la vasele mai mici și mai scumpe ale companiei.

Sunt și eu amânat, dar în cele din urmă obțin un bilet de 9 Euro 50, la feribot. Pe care nu e niciun fel de înghesuială, firește.

Feribotul pleacă la 9.45 din Uranopolis și ajunge la Dafni la ora 12.

Mi-am propus ca, din respect pentru toți sfinții care au trăit în acest munte de-a lungul unui întreg mileniu, să nu mai folosesc alt mijloc de transport în Athos decât autopropulsia fizică. Adică autopingeaua. Propriul meu pas.

Din Dafni pornesc la picior spre Simonos Petras și ajung acolo mai repede decât speram, deși drumul are oarecare dificultate.

Mă închin la icoana Sfântului Mihai Voievod Viteazul din arhondaric, Voievoda Mikailos, cum îi zic grecii, iar apoi pornesc mai departe, spre Grigoriu. La Simonos Petras nu primesc decât cu rezervare. Iar spre finalul acestei călătorii aflu ceva care mă face să nu îmi mai doresc să înnoptez acolo. Starețul acestei mănăstiri ar fi impus vaccinarea obligatorie a călugărilor. Sper să nu fie adevărat.

Dar cine a citit prima istorie a acestui volum știe că nu mă voi putea împiedica să caut iară și iară în preajma acestei mănăstiri acel sărut pe care l-am primit cândva.

De la Dafni mă tot încercă părerea de rău că nu am băut un pahar de vin înainte să intru în Sfântul Munte. E sâmbătă, iar mâine e Lăsata Secului, dar eu voi fi pe drum spre Schitul Lakkou.

Cum merg de la Grigoriu la Simonos Petras, întâlnesc un rus, pe nume Mihail, profesor de Istorie. Acesta se așează pe marginea drumului și scoate o sticlă de vin rosé, athonit, cu care mă îmbie. Iată vinul pe care mi-l doream eu.

În timp ce gustăm din vinul cu aromă dulce-acrișoară ne povestim unul-altuia ce e cu noi. Mihail stă la o chilie rusească de lângă Simonos Petras și l-a întâlnit la un recital poetic pe Evtușenko.

La Grigoriu sunt primit, ca întotdeauna, și cazat în clădirea din port.

Sunt foarte obosit, nu am dormit deloc în noaptea călătoriei, așa că nu stau la priveghere. După masă și vecernie mă duc să mă culc.

Dar îmi iau revanșa trezindu-mă dis-de-dimineață și făcându-mi canonul în fața porții mănăstirii, care se deschide la ora șase. Până să se deschidă poarta, observ un lucru ciudat. O pisică albă trece liniștită prin fața mea, ca orice pisică, venind dinspre drumul de Dyonisiu și coborând spre mare. Dar din aceeași direcție se aud niște zgomote furioase, zvârcoliri și scheunături, și văd două pisici negre care nu trec liniștite prin fața mea, ci se agită și se bat, parcă anume ca să mă sperie. Ceea ce nu se întâmplă. Și mi se pare că observ acum diferența între animalul pisică și dracii deghizați în pisici.

După liturghie și masă plec. Un călugăr grec m-a învățat să merg pe la Sfântul Pavel. Îmi prezintă drumul într-o situație roză: o oră până la Dyonisiu, încă o oră până la Sfântul Pavel și două ore până la Lakkou, la chiliile românești.

Eu știu că nu-i așa...

Până la Dyonisiu e drum greu, cu nenumărate urcușuri și coborâșuri vertiginoase. Știu că, măsurat în ore, drumul va fi cel puțin dublu. Dar plec într-acolo, pentru că e o bucurie să călătorești prin Athos, oricât ar ține o călătorie.

Pe drum, mă depășește un călugăr care are un toiag negru în mâna dreaptă și o sticlă învelită într-o pungă în mâna stângă.

„Oare nu îmi dă și călugărul ăsta niște vin?“, mă întreb. Ca și cum mi-ar fi auzit gândul, călugărul se întoarce și îmi oferă toiagul lui. Se numește Părintele Modest.

Mergând mai departe pe drum, mă gândesc la aceste două întâmplări, cea de ieri cu Mihail și cea de azi cu Părintele Modest. Cât de ușor i-ar fi cuiva să mă omoare ! Dar moartea nu mă sperie deloc. Suferința, da.

Drumul până la Dyonissiu e foarte greu. Urci până pe un colț de stâncă, unde găsești de obicei un loc de popas și o cruce, apoi drumul cade din nou în văgăuna dintre coastele muntelui.

Povestea asta se repetă de 5-6-7 ori, iar apoi ajungi la Dyonissiu. Acolo primesc îndrumare repede și mă îndrept spre Sfântul Pavel. Această porțiune de drum e mult mai ușoară, în raport cu ce a fost până acum.

După 12 ani de la întoarcerea mea la Dumnezeu am învățat cum să mă rog ca să atrag binecuvântarea Lui Dumnezeu și pacea aproapelui asupra mea, oriunde aș fi.

Doamne, întoarce inimile tuturor călugărilor, pustnicilor, fraților și pelerinilor din Sfântul Munte cu mare dragoste asupra mea și fă să fiu bine primit peste tot și să găsesc locuri unde să înnoptez !

Pe vremuri mă rugam vindicativ, răzbunător. Când lucram pentru Microsoft la Brașov iar șefii mei se cam străduiau să mă facă să plec, mă rugam așa : „Doamne, fă să plece ei înaintea mea!” Microsoftul a renunțat la colaborarea cu firma Arvato și a plecat din Brașov, iar fostul meu duhovinic săcelean, Părintele Raul Șerban, părea să atribuie această „realizare” rugăciunilor mele. Eu sper să nu fie chiar așa, pentru că eu mă refeream prin „ei” strict la cei care îmi purtau sâmbetele. S-au pierdut câteva sute de locuri de muncă bine plătite atunci...

Dar nu îmi vine mie să cred că m-a ascultat Dumnezeu până la a disponibiliza câteva sute de oameni... Așa, aș putea crede că și falimentul multor edituri mi se datorează,

că m-am mai rugat uneori să falimenteze toate editurile care nu m-ar publica și să falimenteze de o manieră drastică...

Acum mă rog altfel pentru colegii, șefii și clienții mei. Și, iată, pentru toți cei din acest loc sfânt, cel mai înalt loc spiritual al lumii noastre.

Am cu mine cărți pe care vreau să le las în mănăstirile și chiliile unde sunt călugări români. La Sfântul Pavel sunt vreo zece, așa că îi propun arhondarului să îi las câteva cărți pentru călugării români. „OKI”, îmi zice el, adică „NU”, „asta nu face parte din atribuțiile mele”.

Nu mă supăr, deși nu mă încântă răspunsul. Numai „OKI” știu să spună călugărașii ăștia. Sunt ca niște funcționari care, ca să nu se obosească prea tare, când apare un lucru neprevăzut spun, fără să mai gândească, „NU”. Dar poate nu avea nici el cui să ceară voie la ora respectivă... Și poate că versurile mele nu ar fi folosit nimănui aici. Mai târziu aveam să aflu că singurele mănăstiri din Sfântul Munte care nu au făcut niciun compromis în privința vaccinării sunt Sfântul Pavel și Caracalu.

Și acest călugăr îmi prezintă situația destul de roz - în două ore voi fi la Lakkoskete. Dar e deja ora 13.40 și am plecat la 9 dimineața de la Grigoriu. Așa că nu dau doi bani pe estimarea lui. Probabil că nu a trecut niciodată peste coama muntelui pe jos. Eu am trecut. Drumul trece pe lângă vârful Antiathos, al doilea vârf al muntelui, care are o mie de metri înălțime. E de urcat serios, pentru că se urcă de la nivelul mării. Sau, hai, de la o sută de metri altitudine, că și până la mănăstire a fost ceva de urcat...

Cele două sau trei mașini care urcă muntele pe lângă mine opresc ca să mă ia, dar le refuz, ducându-mi mâna la

inimă. Călugări veritabili, care nu ar lăsa un om neajutat pe un drum pe care îl știu lung și greu.

Ajung la Schitul Lakkou când începe să se întunece. Prima chilie este cea a Părintelui Pimen Vlad, la care aş vrea să rămân. Sunt primit înăuntru, dar Părintele Pimen tocmai are o discuție cu un monah bătrân căruia îi explică de ce nu îl poate primi. Toate chiliile sunt pline, iar în arhondaric nu e căldură. Când îmi vine și mie rândul la vorbă, mă ofer să stau în arhondaricul neîncălzit, dar Părintele Pimen se fofilează, ca să nu mă primească.

Am aflat apoi că în prima săptămână de post ei țin o rânduială mai dură, care presupune inclusiv tăcerea, așa că îl înțeleg. Ne îndeamnă spre celelalte chilii de la Lakkoskete. Îi las niște cărți și plec.

După ce mă depărtez cale de vreo cincizeci de metri îl simt în spate pe părintele bătrân și mă întorc, cerându-i să-mi spună numele lui, ca să îl spun când voi ajunge la Chilia Părintelui Ștefan.

Părintele cel bătrân pare supărat și mă cam repede, cu un ușor accent basarabean : „Eu vreau să fiu singur.” Mă întreb dacă nu a făcut-o din dragoste, ca să mă elibereze de persoana lui.

Mă cam doare inima pentru el și, necunoscând lucrarea Părintelui Pimen din prima săptămână de post, mă gândesc cam supărat la el: „Frumos ți-ai început postul, Părinte Pimen, ai lăsat un călugăr bătrân noaptea pe drum...”

Ajung la Chilia Bunavestire și sunt primit cu drag. Le spun că o să vină și un călugăr bătrân în curând, dar călugărul bătrân nu mai vine.

ZIUA A DOUA

La Bunavestire, care e chilia Părintelui Ștefan, sunt lăsat o vreme să aștept, până ce mi se răspunde dacă pot sta până joi dimineată, ca să îmi fac și eu postul, sau nu. Așa e obiceiul în mănăstiri, să se țină post negru în prima săptămână de post, ca să se înceapă nevoința în forță.

O noapte pot rămâne aici cu siguranță, dar nu se știe dacă pot rămâne patru nopți.

Cei doi ieromonahi de care atârnă decizia sunt Părintele David și Părintele Paisie, numiți chiar după sfinții protectori ai locului.

După vecernie părintele de la pangar mă informează că am obținut binecuvântarea, de la Părintele David.

Sunt cazat în pod, unde îl găsesc pe Tiberiu / Tibi, un tânăr de pe lângă Hunedoara, cu inima fierbinte de credință. Vrea să se facă monah și se plânge că nu îl primesc nicăieri. Nici la chilia asta nu l-au primit, nici la Prodromu. Pe cât e de mic la trup, pe atât pare de mare la inimă. E un băiat brunet, simpatic, cu ochii căprui. Are uneori un ușor joc al privirii, un tremurat al ochilor, care se observă când e aproape de tine, un joc pe care cred că îl am și eu (mi-a spus ceva a doua mea soție), dar și toți cei care au avut de-a face cu diavolul într-o luptă directă.

Îmi aleg un pat protejat de icoana Sfântului Iosif Isihastul și de cea a Bunevestiri și intru în vorbă cu el, cum voi face adesea în ziua următoare.

După ce stau câteva ore cu el îmi e clar de ce nu îl primește nimeni: e în faza aceea exaltată a credinței, când, fiind plin de puterea Duhului Sfânt, nu faci niciun pogorământ cu cei din jurul tău. Și mie îmi dă câteva sfaturi, între care și cel să mă călugăresc. Și se miră cum

de mă ocup cu un lucru „atât de lumesc” cum e poezia. Aici îi explic că există și poezie creștină valoroasă. Dar doar când îi spun că Părintele Efrem Katunakiotul spunea că un călugăr trebuie să aibă suflet de poet, adică o sensibilitate accentuată, pare convins de argumentul meu.

Într-una din discuții îi spun :

- Eu eram cam nebun la începutul drumului meu în Ortodoxie. I-am zis maică-mii: „Mama mea e Maica Domnului!” și am plecat de-acasă chiar la înmormântarea tatălui meu, după cuvântul Domnului „lasă morții să-și îngroape pe morții lor”. Dar acum îmi dau seama că am făcut o prostie. Sfântul Iosif Isihastul l-a pălmuit pe Sfântul Efrem din Arizona pentru că i-a spus unui pelerin care îi vorbise de mama sa că maica lui e Maica Domnului... Cel mai bine e să pleci de-acasă cu binecuvântare. Eu acum știu ce mă reține din călugărie - mama mea e bătrână, are pensie mică, iar eu sunt singur la părinți. Iar fiică-mea are abia 19 ani. Trebuie să rezolv mai întâi toate problemele acestea lumești, apoi, poate, voi încerca iar să mă călugăresc.

Nu pare întru totul de acord cu mine. „Sunt călugări care și-au lăsat părinții bonavi”, îmi zice.

- Da, îi răspund, dar poate aveau o chemare mai clară decât a mea.

Într-altă discuție, încerc să îl conving să acționeze de o manieră care să ducă la o rezolvare a situației lui :

- Dacă tot îmi vrei binele și îmi dai atâtea sfaturi, o să-mi permit să îți dau și eu unul. Du-te la Părintele Stareț și spune-i „Eu de-aici nu plec. Ori mă primiți, ori vă rugați și îmi spuneți exact unde să mă duc, unde e locul meu.”

Pare interesat de sfatul meu, dar, în cele din urmă, va pleca la Mănăstirea Sfântul Pavel, după cum își propusese deja.

Discutăm și despre Rugăciune. Îi spun că eu, la nivelul la care sunt, de „rugăciunea gurii”, trebuie să schimb des formula pe care o rostesc ca să îmi pot ține mintea la rugăciune.

Așa am ajuns să inventez formulele „Doamne Iisuse, Fiul Lui Dumnezeu, izbăvește-mă de orice rău!”, „Doamne Iisuse, Împărate Ceresc, învrednicește-mă să Te iubesc!” sau „... Îți mulțumesc!” și „Doamne Iisuse, Înaltă Stea, lucrează Tu în viața mea!”

„Cel mai bine e să te acuzi pe tine”, îmi spune el, și are dreptate. Am și momente în care spun „Doamne Iisuse, Fiul Lui Dumnezeu, iartă-mă pe mine, ticălosul!” Prihănirea de sine e cel mai puternic motor al rugăciunii, pentru că aduce cu sine smerenia.

Stăm într-un pod înțesat de paturi, noi doi și încă un băiat, grăsuț, pe nume Andrei, care lucrează la trapeză. Când se roagă, Tiberiu transformă întregul loc într-un paraclis. Își întinde foile cu rugăciuni și cărțile peste tot, iar dacă îndrăznește vreunul să miște, imediat se rățoiește la el. Eu nu o pățesc, dar Andrei și basarabeanul Ion, alt trapezar plătit... da.

Dar mi-e milă de el, săracul. Înțeleg prin ce trece și mă mir că oamenii de aici îl tot presează să plece, după cum am văzut în zilele următoare. E, totuși, post...

Mă mir și de ce un om care se roagă atât cât o face el e ținut la arhondaric și nu într-o chilie personală. Mi s-a întâmplat și mie, la Vatopedu... Dar la Iviru, în zilele următoare, avea să mi se lămurească această nedumerire.

Slujbele sunt frumoase la această chilie. S-a făcut o nouă bisericuță, cam la fel de mare ca bisericuța centrală, cathiconul Schitului Lakkou, iar slujbele se țin cu regularitatea mănăstirească. În aceste zile de post sunt la orele 11, 17 și 23 și durează între o oră și două.

ZIUA A TREIA

Un călugăraș îl anunță pe Tiberiu că are o mașină pentru Sfântul Pavel, iar acesta pleacă. În cursul zilei îi văd pe frații care păreau să-și dorească să îl vadă pe Tiberiu plecat cât mai curând tare mânăni. Așa e când te trezești din ne iubire, acum își fac reproșuri, săracii...

Mă interesez dacă m-ar putea spovedi vreun preot al schitului, dar se pare că ei nu spovedesc mireni. Ar trebui să merg la altă chilie, la Părintele Miheea, să mă spovedesc acolo.

Mă rog pe unde pot, mai ales pe afară, pe diferitele băncuțe ale schitului.

ZIUA A PATRA

A doua zi, unul dintre preoții schitului mă întreabă în Biserică dacă vreau să mă împărtășesc.

- Dacă binecuvântați, mă împărtășesc, îi zic.
- Când te-ai împărtășit ultima oară?
- Acum două săptămâni.
- Ai binecuvântare să te împărtășești?
- De obicei, da.
- Bine.

Așa că mă împărtășesc. La Athos împărtășania nu e strict legată de spovedanie. Adică nu e neapărat necesar să fii spovedit cu o zi înainte ca să te poți împărtăși.

Sunt multe persoane interesante aici.

Am vorbit despre Ion, un tânăr basarabean care lucrează ca trapezar. E un băiat micuț și cu fața rotundă, brunet, cu părul ușor ondulat și cu ochii spre negru.

Și despre Andrei, buzoianul pe care plandemia l-a curățat de vreo zece mii de euro, bani pe care îi împrumutase de la bancă să își ia materiale ca să se facă fotograf de nunți. Nunți care, odată venită plandemia, s-au închis.

Cum Andrei lucrează ca trapezar, ar putea sta cu muncitorii, dar îi place să stea în arhondaric, ca să asculte poveștile pelerinilor.

Apare apoi Andi-Adelin, un constănțean stabilit în Anglia care a pierdut o grămadă de bani la bursă. Un băiat de băiat, îmbrăcat modern și tatuat.

Când ne povestește datele problemei sale, rămânem mască.

Își făcuse o firmă de mutări și lucrase zi-lumină la Londra, vreme de câțiva ani, ca să strângă ceva bani.

Reușise să strângă vreo 70.000 de lire cu care începuse să joace la bursă, pe două conturi.

Deși nu e prea dus la Biserică, având un strop de Credință, purta felurite „dialoguri” cu Dumnezeu, în care îl ruga să îl lase să câștige 200.000 de lire, bani de care i se părea lui că are nevoie ca să meargă mai departe în viață.

Îi promisese Lui Dumnezeu că, odată atinsă suma asta, se va lăsa de jucat la bursă.

A făcut acești bani, juca pe două conturi și pe unul ajunsese la 108.000 de lire, iar pe celălalt la 95.000 de lire.

Dar nu și-a scos banii, își dorea să treacă și pe al doilea cont de 100.000 de lire.

- Așa am calculat eu atunci..., își amintește el cu regret.

A venit plandemia și în câteva zile a pierdut tot...

Acum lucrează pentru el în week-end și pentru o firmă specializată în mutări în restul săptămânii, sperând să se pună din nou pe picioare.

În Athos a ajus greu - a pierdut autobuzul care venea din Salonic, i s-au blocat toate cardurile și a trebuit să-i ceară prin telefon unui prieten să facă transferuri bancare pentru el...

- Eu știu cine nu te-a lăsat pe tine să intri în Athos, îi spun. E mare lucru că ai ajuns aici și diavolul turbează de mânie.

Același lucru i-l spune și unul dintre călugării schitului, un pic mai târziu.

Iar Adelin chiar are nevoie de aceste vorbe, pentru că are un mod de a privi lucrurile foarte lumesc.

- Viața e făcută ca să fie trăită, îmi spune el. Să conduci o mașină bună, să mănânci bine, să ai femei frumoase.

- Cine a stabilit preceptele astea ?, îl întreb.

Se gândește un pic, iar apoi îmi răspunde, oarecum nesigur :

- Eu.

- Ei bine, eu îți vorbesc de precepte pe care le-a stabilit Iisus Hristos, Fiul Lui Dumnezeu, care a murit și a înviat pentru noi...

Nu îi place nimic în Sfântul Munte - i s-a dat mâncare de post crunt și a fost trimis înapoi în biserică, atunci când ieșise ca să fumeze.

Sper să îl ajute Măicuța Domnului să se îndrepte pe drumul cel bun. Deocamdată, a venit la Athos mai mult din curiozitate. Sau așa crede el.

- Andi, eu cred că tu nu ai ajuns aici degeaba. Maica Domnului va lucra, iar tu vei înțelege adevărul.

- Nimic nu a fost cum mi-am dorit eu, mi se căinează el.

- Da, pentru că tu trebuie să-ți tai voia ta și să faci Voia Lui Dumnezeu. Ai ajuns în săptămâna de post negru pentru că asta vrea Dumnezeu de la tine: să începi să pui frână plăcerilor. Nu căuta plăcerea, că plăcerea lumii este mincinoasă.

În cursul discuției i-am povestit că și eu, când am venit prima data aici, nu știam cum să ies mai repede din Sfântul Munte. Iar acum nu știu cum să fac să rămân mai mult.

Și mie mi se păreau slujbele foarte lungi - mai ales că am început cu o priveghere de toată noaptea, la Iviru.

Dar acum înțeleg ce e Athosul - un imens cimitir de sfinți. În mia de ani de viață mănăstirească care s-a scurs aici, au înflorit pe această peninsulă zeci de mii de sfinți.

Care sunt vii și lucrători, ceea ce face ca termenul „cimitir” să fie impropriu. Athosul este cel mai înalt loc al lumii noastre căzute.

Dacă un prozator ar dori să găsească subiecte, ar trebui să se așeze în arhondaricul unui astfel de schit și să-i asculte pe oameni...

La masa de seară lucrurile se mai schiumbă, iar Andy e mai voios.

Cum avem pile la bucătărie, în persoana lui Andrei, masa se desfășoară cum nu se poate mai plăcut.

După masă, ne strângem mai mulți pelerini și lucrători în arhondaric, chiar dintre cei de pe la alte chillii.

Unul a rostit o vorbă prea mare ca să pot să-i dau numele : "Dacă Hitler câștiga războiul, Europa ar fi arătat cu totul altfel acum."

Îi explic că am reținerile mele față de doctrina nazistă, eu fiind un adept al naționalismului ortodox, de tip legionar. Dar nu mă pot împiedica să îi dau dreptate. Spunând acestea îi studiez cu atenție reacțiile. Ar putea fi un agent al Mossadului? Și dacă ar fi așa și ar fi venit cu vreo misiune aici, de pildă să se împrietenească cu vreun poet pelerin, adevăratul motiv al vizitei lui e tot chemarea Maicii Domnului.

Chiar dacă, simplu turist sau simplu agent, nu-și dă seama de asta.

Dacă e agent, oricum știe ce am scris și ce acuzații îmi aduce iudeimea, așa că decid să le dau să răsfaiască "Sonata lui Madoff".

"Așa, arată-ne fascistul din tine!", glumește Andrei.

ZIUA A CINCEA

De la Lakkou la Iviru, prin Morfonu. Am fost deja de mai multe ori pe acest drum.

Am ezitat mult dacă să nu mă duc spre Prodromu, ca să îl salut pe Părintele Iulian. Am renunțat la acest gând, pentru că oricum nu sunt în stare să fac ce-mi spune el...

Morfonu e fosta mănăstire a călugărilor de limbă latină, din care au rămas doar un zid părăginit și un turn.

Nu știi de ce neam vor fi fost acei călugări, probabil că sicilienii sau calabrezi, dar e clar că sunt, într-un fel, strămoșii noștri. Iar noi nu avem nicio mănăstire la Sfântul Munte, pe când bulgarii, sârbii și rușii au. Ajuns acasă aflu dintr-o postare a lui Laurențiu Dumitru că la Morfonu fuseseră salernitani, din localitatea Amalfi, așa încât mănăstirea era cunoscută și sub numele de Amalfion.

Pe când un guvern al României care să investească o sumă semnificativă în reconstruirea Mănăstirii Morfonu?

Și de aici, mintea mea începe să țeară o poveste, un film... Cum aș organiza eu o obște, o chilie, undeva în zona aceasta. În primul rând, toți călugării s-ar îmbrăca rău, în haine muncitorești și ar cultiva ideea că nu sunt niște călugări adevărați, ci niște lucrători care întrețin locul până la venirea unor călugări adevărați. Nu vi le mai spun pe toate, dar peste câteva zile aveam să descopăr, la Dochiaru, exact ce îmi imaginasem eu în acest moment al călătoriei.

Alung acest vise cu rugăciunea : „Doamne Iisuse, Fiul Lui Dumnezeu, alungă aceste gânduri din capul meu.”

Înainte să ajung la Ivru mă salută de la volanul unei mașini un călugăr care are EXACT înfățișarea Părintelui Iulian.

Cum mai demult s-a întâmplat la Tărlungeni să văd la volanul unei mașini un călugăr care semăna izbitor cu Părintele Rafail Noica.

Să fie simple năluciri?

La câteva zile după întoarcerea acasă aflu că Părintele Iulian a trecut la Domnul. Sunt prins de regrete, chiar dacă nu cred că m-ar fi lăsat să îl văd... Să avem parte de rugăciunile Sfinției Sale !

Într-una din zilele petrecute la Lakkou am auzit vocea primei mele soții spunându-mi: „Și mă dezlegi și pe mine de legătură, da?!” Nu mai știu ce hotărâsem eu în mintea mea când am auzit acest glas. Probabil că era vorba de ceva legat de o nouă tentativă de călugărire. Soția mea nu mă primește în casă. Îmi cere bani direct în cont. M-am supărat o dată, fiind la ușa ei, și le-am spus, ei și fiică-mii, prin ușă : „Domnica, pentru chestia asta, că mă ții pe la uși, să dea Dumnezeu ca în cursul acestui an să te faci atât de urâtă încât niciun bărbat să nu se mai uite la tine, în afară de mine.”

Am mai auzit o dată vocea Dominicăi în mintea mea, tot la Lakkou. Mă îndreptam spre Chilia Părintelui Isidor - pe care eu îl numeam Ioanichie - și vocea mi-a strigat : „Nu, Marius ! Nu!” Părintele Isidor m-a convins atunci să renunț la gândul călugăriei... Să fie diavolul cel care mă încearcă prin această voce? De ce tocmai aici? Uneori îmi pun întrebări și legat de sărutările de la Simons Petra, despre care am vorbit într-una din povestirile precedente ale acestei cărți...

La Iviru pot și eu, în sfârșit, să răspund „DA” la întrebarea dacă am rezervare. Mi-am făcut rezervare la această mănăstire pe email. E prima dată în Athos când mi se întâmplă să am rezervare la o mănăstire grecească pe la care trec. Îi explic călugărului-arhondar de ce nu am putut să ajung la timp - după diamonitirion, care te lasă să petreci doar patru nopți în Athos, ar fi trebuit să fiu în lume deja. Mi se dă camera 101B, o chilie cu un singur pat. Sunt cum nu se poate mai bucuros, dar în noaptea care urmează aveam să-mi schimb părerea. Și aveam să înțeleg de ce anumiți frați sunt cazați la comun.

În fața icoanei Maicii Domnului Portărița îmi dau lacrimile. E cea mai renumită icoană din lume. Pe vremea ocupației turcești, turcii nu puteau să intre în paraclisul în care se află icoana ei să ia aurul de pe ea. Furaseră tot aurul din Athos, dar de această icoană nu se puteau apropia... Se opreau în poartă înspăimântați de „felul în care ne privește femeia aceea”...

ZIUA A ȘASEA

Nu pot să dorm în noaptea respectivă, deși sunt singur în chilie. Sau tocmai de aceea. Cum închid ochii, diavolul îmi pune filme. Văd picturi încă mai abstracte și colorate decât cele pe care le-am văzut în expoziția de la București și mi se pare că intuiesc că arta non-figurativă și ageometrică e influențată, într-o anumită măsură, de draci.

Se poate să fie și faptul că mi s-a terminat binecuvântarea oferită de Chinotita Sfântului Munte, așa că diavolul încearcă să mă scoată afară.

Dar eu știu că Măicuța Domnului mă va mai ține aici, cum știu și că pot să ajung a doua zi la Chinotită, să-mi prelungesc viza. Capitala Sfântului Munte, Kareya, e la doar câțiva kilometri de Iviru.

Zgomotul luminii. Electricitatea produce un zgomot. De asta nu o prea apreciază pustnicii.

Există și mănăstiri, cum e cea din Sfântul Munte numită Costamonitu, care nu folosesc curentul electric.

O să sting lumina, chiar dacă nu-mi dă pace un spurcat de duh necurat. Sau or fi mai multe? Îmi pun felurite filme, pigmentate, cum vă spuneam, cu imagini de artă abstractă, pe care le sting unul câte unul.

Dar tot nu reușesc să adorm. M-am bucurat că sunt singur în cameră, dar...

Probabil că dacă m-aș pune în pat aș adormi relativ ușor, dar dacă nici în prima săptămâna din Postul Mare nu dorm pe podea... ce fel de pelerin mai sunt și eu?

Mă întorc să văd în ce poziție și spre ce parte îndreptat îmi e mai ușoară lupta.

Până la urmă, ajung cu capul spre ușă și fața spre Paraclisul Maicii Domnului și spre Biserică, iar diavolul parcă își plimbă coada pe pulpa piciorului meu drept, ca un șarpe. Dar nu e foarte deranjant.

Reiau parcă lupta pe care am dus-o în prima noapte de „pustnicie” pe care am trăit-o la Athos, pe niște stânci de lângă Vatopedu. Particip parcă la lupta întunericului cu lumina, la lupta norilor cu stelele... Cu pleoapele închise, parcă aș vedea norii de dincolo de tavan.

După Sfânta Liturghie, urc spre Kareya. Am un gând să trimit un SMS în țară, dentistei mele, ca să o anunț că nu pot să ajung la întrevvedere noastră.

Nu știi de ce am impresia că e Joi, când, de fapt, e Vineri.

Îl rugasem și pe Tiberiu să o anunțe, dar nu o făcuse, pentru că dentista mea nu are WhatsUp.

În Kareya nu mă ajută nimeni cu SMS-ul. Șoferii români nu știu cum să scape mai repede de mine, la fel și grecii.

Mă duc spre Schitul Sfântului Andrei, ca să o apuc pe drumul spre Vatopedu. În fața schitului, o mașină trece chiar prin fața mea și intră în curte. Tratez această mică întâmplare ca pe un semn că aici voi găsi cum să trimit acel SMS și intru și eu în curte. Și, într-adevăr, profesorii Seminarului Teologic de la Sfântul Andrei mă ajută și trimit

acel SMS de pe telefonul unui băiețel român, căruia îi dau doi euro ca mulțumire.

Abia după ce trimit SMS-ul îmi dau seama că e vineri, iar eu ar fi trebuit să ajung la dentistă joi... Dar, întors în țară, aveam să aflu că fusese sunată de pe un număr grecesc și fusese anunțată la timp. Probabil că a fost Tiberiu, care a anunțat-o de la Sfântul Pavel. Dacă nu, o fi fost vreun sfânt care a răspuns rugăciunilor mele în chip minunat.

O apuc pe poteca spre Vatopedu, pe care o găsesc obturată de niște crengi, parcă intenționat. Trec de crengi și merg mai departe.

Când ies în drumul mare, văd un indicator cu continuarea potecii spre Vatopedu, dar îmi zic că acea potecă s-ar putea să treacă pe sub Colciu și că ar fi mai bine să o apuc pe drum, ca să nu ratez chiliile românești. Vreau să mă rog un pic la groapa Părintelui Gherasim.

O apuc, deci, pe drumul mare și găsesc un indicator cu o chilie a Sfinților Arhangheli. Ceva mă atrage către ea și îmi propun să o vizitez cândva. Drumul coboară cam mult și face cam mult dreapta. Încep să mă întreb dacă sunt pe drumul cel bun sau dacă nu cumva am apucat-o pe un drum de mașini care coboară spre mănăstirile Pantocrator și Stavronichita.

Văd o mașină care vine din jos și face stânga pe un drum lăturalnic. Alerg până la ea și întreb :

- Evloghite! A po pu Vatopedi? (Binecuvântați! Încotro e Vatopedu?)

Călugărul de la volan îmi arată cu mâna că trebuie să mă întorc spre culmea dealului. Dar din mașină mă privește, cu interes, un alt călugăr, bătrân, înalt și subțire, cu înfățișare de ascet.

E genul de călugăr care mărturisește prin simpla lui înfățișare credința pe care o poartă în suflet.

Mă îndrept spre vârful dealului, iar mașina cu cei doi călugări îmi mai iese o dată în față și călugărul cel bătrân se uită foarte insistent la mine.

Suntem cam în dreptul chiliei Sfinților Arhangheli și mă întreb dacă mașina nu a avut drum tocmai la această chilie, pe care îmi propun să o vizitez și eu cândva.

În dreptul potecii spre Vatopedu am o ezitare. Acestor poteci li se spune monopati. Sunt cărării pietruite manual, care nu se străbat ușor. O apuc pe această potecă, dar după câteva minute mă întorc. Îl întreb pe Dumnezeu pe unde să merg și îmi arată imediat, cu ajutorul vântului. Mi s-a mai întâmplat asta în călătoriile la Athos, cred că am mai povestit. O apuc, deci, pe drumul mare.

Între Kareya și Vatopedu este o barieră lângă care se află ghereta unui paznic. Ajung la această gheretă, iar paznicul îmi pune câteva întrebări: cum mă cheamă, de unde vin, unde mă îndrept, dacă umblu doar pe jos și, mai ales, dacă spun Rugăciunea. Se vede că asta îl interesează mai mult decât toate. L-o fi pus călugărul cel bătrân să mă tragă de limbă?

Când văd drumul spre Colciu, o apuc pe el. Vreau să ajung la groapa Părintelui Gherasim. După o vreme, mă deranjează ideea că nu am lăsat bagajele la capătul drumului, ca să nu mai urc cu ele. Dar îmi spun că probabil că voi merge la Vatopedu pe scurtătură, prin pădure, pe drumul pe care am mers de câteva ori cu Andreas, irakiano-australianul.

Nu găsesc chilia de îndată. Un călugăr georgian, care construiește chiar lângă chilie, îmi arată direcția spre Colciu. Direcția e bună, acolo aveam să găsesc crucea

Părintelui Gherasim, dar nu mă împac cu gândul că nu am găsit chilia. Mă întorc și o găsesc. Îl strig pe Părintele Benedict și iese. Casa e năpădită de vegetație, mai ceva ca pe vremea Părintelui Gherasim. Acum Părintele Benedict a primit numele Părintelui Gherasim. Totuși, nu îl respectă foarte mult pe bătrânul său. „Avea niște acumulări și el”, îmi spune. „Ne-am completat.” Dar adevărul e că Bătrânul Gherasim era foarte smerit. Iar cine găsește smerenia, le are pe toate. Sper să descopere într-o zi această comoară și acest nou Părinte Gherasim. Cobor mai departe și ajung la mormânt.

La întoarcere, găsesc poteca spre Vatopedu blocată cu crengi. E blocată intenționat, e evident. Mă chinuiesc zadarnic să răzbesc prin hățișurile pădurii. Sunt nevoit să mă întorc înapoi și să urc dealul pe drumul de mașini. Ce bine ar fi fost dacă mi-aș fi lăsat bagajul la capătul drumului!... Trebuie să îți ascuți primul gând.

Pe drum încep să mă gândesc la ceva ce n-aș vrea să cred. Oare au început să blocheze potecile la Athos ca pelerinii și pustnicii să poată fi controlați ?

La Vatopedu trăiesc un șoc. Călugărul de la poartă și arhondarul cu care vorbește la telefon ar vrea să mă găzduiască, fără să am rezervare, dar nu mai vreau eu, când aflu în ce condiții. Ar trebui să fac un test covid.

- Nu fac eu așa ceva, le spun. Nu încurajez minciuna asta. Mă duc să dorm la Sfântul Ipatie.

- De ce, că și Părintele Chiril a făcut teste?!..., mă interpelează călugărul de la poartă, căruia i-am spus că aș vrea și să vorbesc cu ieromonahul român.

- Mă duc la Sfântul Ipatie.

Și plec. Treaba Părintelui Chiril ce teste a făcut.

O fi cântărit în inima sa și o fi văzut că merită să facă acest compromis ca să mai rămână în mănăstirea în care a petrecut atâția ani...

Dar acum înțeleg de ce a plecat de aici Părintele Teologos.

Și cine știe câți or fi plecat...

ZIUA A ȘAPTEA

La Sfântul Ipatie sunt bine primit, dar mi se pune în vedere să stau doar o noapte. Obștea a crescut și acum slujbele se fac după rânduiala de obște.

Părintele Ignatie e foarte spirit, dar încearcă să ascundă asta. Între toți oamenii pe care i-am cunoscut, e singurul în ochii căruia am văzut bucurie când m-a ajutat cu bani.

Încearcă să ascundă această aplecare a inimii, prefăcându-se un pic mai aspru.

Părinții m-au confundat cu teologul Ioan Vlăduca, fapt care mă amuză oarecum. Toți bărboșii seamănă între ei.

Dar se lămuresc repede de confuzie și mă îndeamnă să mai scriu poezii.

La slujba de seară rugăciunea îmi merge foarte bine, dar dimineață nu mai merge deloc. E ca și cum aș fi acumulat rugăciune pe drum, dar ea s-ar fi topit până dimineața. Slavă Domnului că am o nouă zi de drum atonit în față.

I-am lăsat Părintelui Ignatie câteva pliculețe cu semințe de tomate „Comoara Poetului”. Eu le-am botezat așa, firma care le vinde, Amia, nu le-a dat un nume. Le pun în vânzare sub titlul generic de „Tomate Cireașă”, precizând undeva în descriere că e vorba de un soi rustic.

Fraților, nu e doar rustic... e... fenomenal! E singurul soi de tomată pe care l-am cultivat eu (și am probat deja vreo două sute) care are în mod constant acel gust de roșie autentică pe care îl mai descoperim din când în când la câte-o tomată.

Gustul acestui soi nu depinde de condițiile de cultură, de perioada de cules sau de gradul de coacere. E mereu același. Din cauza asta a devenit soiul meu preferat.

Pe locul doi sunt Tomatele Blush, pe locul trei Green Zebra, iar pe patru Cireșa Neagră. Toate roșii mici sau medii, cu gust constant bun.

Dintre cele mari nu am găsit încă niciuna care să aibă gust constant. Au gust bun Tomatele Ananas, dar doar dacă le culegi într-o anumită perioadă a sezonului și doar la un anumit nivel de coacere. Iar așa ceva nu mă interesează.

Caut un soi de Brandywine cât mai aproape de original - voi testa două soiuri care par autentice anul acesta. Dintre cele vândute sub acest nume testate de mine în anii anteriori pot afirma cu tărie că niciunul nu era, de fapt, Brandywine, pentru că nu aveau frunza nezimțată, „de cartof”.

În privința faptului că am numit soiul meu preferat după capul meu... e corect să faci asta. Regula e că după ce ai cultivat un soi șapte ani îi poți da ce nume vrei tu, pentru că oricum acel soi s-a modificat în funcție de selecția ta și în funcție de condițiile pe care le-a găsit la tine. Eu îl am pe acesta doar de doi-trei ani, dar tot l-am „botezat”, cu anticipație.

ZIUA A OPTA

De la Sfântul Ipatie aleg drumul cel mai comod către culme. S-ar putea să fie singurul posibil. Cel care se unește cu drumul principal deasupra Mănăstirii Vatopedu.

A căzut Vatopedul? Un indicator de pe drum căzut cu botul în pământ asta pare să-mi spună...

Mă îndrept spre Dochiariu, pe un drum cu o priveliște superbă. Marea se întinde spre Sithonia, al doilea braț al Peninsulei Halkidiki, iar apoi se avântă în nemărginire.

Vârfurile și coamele însorite ale Athosului. Am trecut pe partea de Sud-Vest a brațului Athos, unde este cu totul altă climă decât pe latura de Nord-Est. Dar acum, primăvara devreme, diferențele nu sunt atât de evidente. Vara, toate izvoarele de pe partea aceasta a muntelui seacă, iar mănăstirile și chiliile se alimentează din rezervoare.

Pe drum, înainte să cobor spre Dochiariu, descopăr o icoană superbă. E o sculptură care pare făcută în bronz și se numește Maica Domnului Purtătoarea de Har (I Panaghia Euharissitsia sau ceva de genul ăsta). Maica Domnului e reprezentată ținând în mâna dreaptă o lumânare, iar în mâna stângă un vas cu untdelemn. Iar un creștin stă așezat în genunchi, cu capul lipit de mâna în care Măicuța Domnului ține untdelemnul. Nu mai am baterie pe telefon, așa că nu pot să-i fac o poză acestei icoane impresionante...

Dochiariu...

Ajuns aici înțeleg marea lucrare pe care a făcut-o Papa Grigoriu, fostul stareț, acum înmormântat într-o firdă de lângă biserica mănăstirii.

Înainte să intru în grădinile mănăstirii, găsesc o baltă unde zumzăie frenetic un roi de albinuțe. Ca și cum Dumnezeu ar vrea să arate lucrarea celor din această mănăstire tuturor, în chip minunat.

Aici este exact acel tip de călugăr smerit pe care mi-l imaginam când coboram spre Iviru. Un călugăr îmbrăcat ca un muncitor ponosit, ca ultimul zilier, dar care, în felul acesta, își ascunde adevărata sa lucrare, spre a avea mai mare răsplată în cer.

Spre deosebire de viețuitorii altor mănăstiri, călugării de la Dochiariu se poartă de parcă toți le-ar fi superiori...

Un monah sărută mâna unui tânăr preot sârb.

Un alt monah se dă la o parte, respectuos, în fața unor tineri imberbi...

Asta a fost marea lucrare a Părintelui Gregoriu : să construiască o mănăstire cu călugări foarte smeriți, care să lucreze în ascuns rugăciunea sub aparența unei munci frenetice. Dar, dacă te uiți cu atenție, munca aceasta nu este chiar atât de susținută. Călugărul de la Dochiariu e mereu ocupat cu ceva, dar se vede că, în același timp, face rugăciunea. Și, chiar acolo unde lucrează mai mulți la un loc, pare că fiecare e însingurat în lucrarea sa. Iar la o privire foarte atentă e evident că nu munca fizică e pe primul loc și că ea ascunde ceva. Un părinte de la Vatopedu îmi spusese cândva „Nu știi ce fac ei acolo... Terapie prin muncă sau așa ceva.” Dar acum îmi e clar că nu înțelesese deloc lucrarea lui Papa Grigoriu... Uitați-vă bine la ei și o să vedeți că lucrează încet, foarte măsurat, de fapt.

Părintele Arhondar mă trimite să mă închin la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului, iar apoi mă cazează cu niște greci. Voi petrece o seară și o dimineață foarte frumoase la această mănăstire.

Curtea și împrejurimile Mănăstirii Dochiariu sunt pline de portocali și mandarine. Îmi place foarte mult aici și iau, de binecuvântare, patru mandarine pe care le găsesc pe jos. Nu ai voie să iei fructe din pomii unei mănăstiri, în afară de cele căzute pe jos. Mandarinele acestea se vor dovedi foarte amare, dar le voi folosi pe post de lămâi.

În curtea Mănăstirii Dochiariu sunt felurite obiecte de artă grecești, între care o interpretare statuară foarte interesantă a filozofului Diogene. Acesta este reprezentat șezând pe un butoi așezat în picioare. În mâna dreaptă ține celebra lampă, cu care caută un om adevărat, în mâna stângă cuprinde un cățel așezat alături de el.

Îmi aduc aminte de un poem pe care l-am scris eu în tinerețile mele pe marginea poveștii lui Diogene, filozoful a cărui operă a fost însăși viața sa :

„Am aprins lampa și nu am văzut nici un om.

Doar fetele sclifosite pe care le-am iubit.

Doar prietenii „devotați” care m-au părăsit.

Nici măcar tu – eu.” (Diogene)

Iar această statuie îmi explică și multe lucruri din personalitatea lui Papa Grigoriu, inclusiv dragostea lui pentru căței. Prin Mănăstirea Dochiariu cutreieră nestingheriți și azi câțiva pudeli albi, răsfățați de monahi și de vizitatori.

Și îmi amintesc cum ne-am uitat unul la altul eu și Părintele Grigoriu când mă așezasem necăjit pe o bancă și se așezase și el privindu-mă și, parcă luându-mi asupra sa amarul inimii, adoptând exact atitudinea mea. A fost un moment de o empatie teribilă, când, fără niciun cuvânt, printr-o simplă privire ațintită asupra mea două sau trei minute, Papa Grigoriu mi-a transmis că mă înțelege,

înțelege oful inimii fratelui începător care nu-și găsește mănăstire și îmi ia asupra lui o parte din povara inimii.

Și avea Papa Grigoriu ochii ăia mari și negrii ai lui, pe jumătate zâmbitori, pe jumătate plângând... Era o persoană care te impresiona de la prima vedere, deși era un om relativ mic de înălțime.

Am simțit că ar vrea să rămân aici, unde mai era un român, Părintele Mina, dar, sub influența celor ce mi se spusese la Vatopedu despre această mănăstire, am plecat mai departe. Părintele Mina îmi spusese și el că a umblat din mănăstire în mănăstire și doar aici și-a găsit pacea inimii.

Parcă am povestit întâmplarea asta în „O sută de zile la Athos”.

Dar mai știu eu ce am povestit și ce nu ?

Ar fi meritat să povestesc fiecare întâmplare și fiecare gând care mi-a venit la Athos, pentru că aici totul se întâmplă la puterea a treia.

Dar eu am trecut peste alte două pelerinaje, de câte o săptămână, la Athos, fără să vă povestesc nimic...

AMINTIRI DIN ALTE DOUĂ PELERINAJE...

Îmi pare rău că nu le-am notat la vremea lor, ca să le prind toate aspectele...

În prima călătorie nepovestită, plecând de la Prodromu mă întâlnesc cu Părintele Pustnic Ioan.

Acest părinte mi-a arătat că îmi cunoaște gândurile și mi-a dat un sfat. Pe care nu știu dacă îl voi urma.

Mai am vreo zece euro și mi-ar mai trebui cel puțin zece ca să fiu sigur că am destul gaz ca să ajung până acasă.

Părintele Ioan îmi zice că se duce la Kareya să caute ceva bani. Că i-ar trebuie vreo zece euro.

„Tot ce e mai mult de zece e bine, nu?”, mă întrebă.

Ezit dacă să-i dau toți banii mei sau nu, iar în cele din urmă decid să nu o fac. Îl va ajuta Dumnezeu să capete de la altul, care are mai mulți bani decât am eu.

Dar cred că ar fi trebuit să i-i dau, că mie oricum avea să îmi dea apoi cineva, ori Părintele Chiril, în numele Mănăstirii Vatopedu, ori Părintele Ignatie, starețul de la Chilia Sfântului Ipatie... Ca de obicei. Că niciodată nu-mi ajung banii la Athos.

Dar, dincolo de această vorbă prin care a răspuns gândului meu, îmi mai spune una, tot cam cu adresă :

„Au fost patru tipuri de părinți la Athos : trăistarii - care mergeau din mănăstire în mănăstire, peștereni și colibarii - care trăiau singuri prin peșteri și colibe improvizate, chilioții - care trăiau în chilii și schituri cu viață de sine, în grupuri mici, și mănăstireni - care trăiau în viață de obște.”

Mergem cu o ocazie, un microbuz, spre Kareya, unde Părintele Ioan îmi va arăta cel mai scurt drum spre Vatopedu, cel care merge pe lângă Schitul Sfântului Andrei. La acea dată nu luasem încă decizia să merg doar pe jos.

Părintele Ioan era cam supărat pe călugării de la Marea Lavră, care îi cam amenințau pe pustnici că îi vor scoate „cu elicopterele” din „văgăunile” lor.

Venise pe un drum greu, pentru că moale, care urca dinspre mare spre Schitul Prodromu și mersese împreună cu mine până la Marea Lavră, unde găsisem acea ocazie.

- De aia urează oamenii noștri din popor „cale bătută”, îmi zice el, pentru că e foarte greu să mergi pe un drum neumblat, moale...

A doua călătorie pe care nu am povestit-o se sfârșește cu o bătaie în mașină, la Comarnic. Cel care e nevoit să-mi suporte loviturile e Dan, un băiat slăbuț care pe atunci îmi era coleg de servici.

L-am luat cu mine sperând să îi fac un bine. Am ajuns la Grigoriu în Duminica Ortodoxiei, apoi am mers la Prodromu, unde am petrecut câteva zile, în cursul cărora Dan a intrat în acea nebunie a începătorului aflat pentru prima dată la Athos.

El avea atunci și o credință confuză, era practicant de yoga și „meditații transcendente” și punea aceste practici diavolești aproape pe picior de egalitate cu Ortodoxia.

Părintele Iulian mi-a arătat, în chip minunat, că ne vom certa, printr-o mică dispută pe care a avut-o cu chiliașul său, Părintele Hariton, dar eu am interpretat greșit povestea.

Nu știi dacă e cazul să o mai lungesc. Dan nu a rezistat la Athos cât ar fi trebuit. Făcusem un mic pogorământ pentru el, oprindu-mă pentru mai multe nopți la Prodromu, dar el nu mai suporta să doarmă în mănăstire și a dormit o noapte afară, după care, ajungând noi cu un microbuz pe cealaltă coastă, a ieșit din Sfântul Munte cu vaporul, zicând că mă așteaptă la Uranopolis peste câteva zile.

Ne-am întâlnit la Uranopolis, dar nu l-am găsit în cele mai bune condiții. Era drogat și petrecuse mai multe ore din noapte la Poliție, care îl arestase pentru vagabondaj...

Și mirosea foarte urât, aducându-mi aminte de un pasaj citit într-o carte despre Sfântul Efrem Katunakiotul, în care Sfântul Iosif Isihastul îi spunea acestuia, legat de un yoghin care îi vizitase și care mirosea foarte urât, că păcatele pur și simplu put, mai ales cele care țin de Credință.

Și îmi amintesc și mirosul insuportabil al unui mason care vizitase Sfântul Munte și locuise în aceeași încăpere cu mine...

Pe drumul de întoarcere Dan s-a arătat foarte neînțelegător cu oboseala mea și, supărat fiind și că mi-a stricat această vizită la Sfântul Munte cap-coadă, l-am lovit de mai multe ori, la Comarnic.

A coborât acolo din mașină și a luat o ocazie.

Ne-am împăcat apoi, pentru că și-a dat seama că nici el nu s-a comportat foarte corect și nu am greșit doar eu în povestea asta.

Mai nou a început să meargă și pe la Mănăstirea Oașa, cred că a început să se îndrepte pe drumul cel bun, drumul care va duce la curățirea sufletului său.

Nu a ajuns întâmplător în Sfântul Munte în Duminica Ortodoxiei.

Dar de atunci eu unul ezit să mai iau persoane cu mine la Sfântul Munte. Le mai fac invitații doar celor pe care îi văd deja cu niște baze ortodoxe puse.

Dar în noaptea pe care am petrecut-o în Athos fără Dan în acea vizită și în ziua precedentă ei s-a mai întâmplat ceva ce am uitat să povestesc. Am ajuns la Dochiariu cerându-le să mă lase să rămân peste noapte, iar părinții de la arhondaric mi-au zis că mă primesc, cu condiția să îmi tundă coada, pentru că pe mireni nu îi lasă cu cozi. Nu m-am gândit foarte mult și am acceptat. Știu că este o controversă chiar și la nivelul monahilor, dacă ar trebui sau nu să poarte părul lung.

În vreme ce arhondarul Mănăstirii Dochiariu mă tunde, i-am zis: „Poate o să fiu tuns într-o zi și în monahism...”

ZIUA A NOUA

A venit și ziua întoarcerii acasă.

Știu de dimineața ce program am, dar înainte să plec așa vrea să îi las unui călugăr semințe din „Comoara Poetului”, cum am făcut la Schitul Lakkou și la Sfântul Ipatie.

Voi merge pe jos până la Arsanaua Mănăstirii Zografu de unde voi lua bacul până la Uranopolis.

Aș putea să iau vaporul și de aici, dar înainte de Arsanaua de la Zografu sunt câteva tufe de dafin care mă interesează.

Le-am descoperit într-una din călătoriile anterioare, cea în care l-am bătut pe Dan. A fost prima dată când am adus foi de dafin din Sfântul Munte. Era în 2020, chiar la începutul plandemiei. Țin minte că a trebuit să ne declarăm carnantinați când am ajuns în țară și nu am avut voie două săptămâni la servicii, timp în care s-a și lansat munca de acasă la firma la care lucram atunci.

Când cobor cu bagajele din arhondaric întâlnesc un călugăr al cărui zâmbet seamănă cu cel al Părintelui Elpidie.

Îi ofer semințele și le primește bucuros spunându-mi că o să le încerce.

Între Arsanaua Mănăstirii Costamonitu și Arsanaua Mănăstirii Zografu găsesc cele trei tufe bogate de dafin de care îmi aminteam din călătoria anterioară și îmi burdușesc sacoșa, care era deja destul de plină, în urma culesului de pe drum.

Pe vapor acoperișul e plin, așa că îmi găsesc un loc pe punte. Lângă mine e un băiat grec cu nasul lovit care încearcă să intre în vorbă cu mine. Îi răspund, dar sunt

destul de reținut. Mă îndrept spre lume și deja sunt cuprins de duhul ei de ne iubire. Ar fi trebuit să-i arăt mai multă prețuire acestui sărman băiat...

Văd o dubiță cu numere românești și intru în vorbă cu șoferul, să văd dacă merge în țară prin Sofia sau prin Veliko Târnovo, ca mine. Lângă șofer apare un călugăr. Un călugăr cam brunet cu rasă nouă. Ceva mă ține departe de el. Prin Athos mai circulă și călugări falși, atrași de gândul îmbogățirii. Nu e Gigi Becali singurul care aruncă cu bani în dreapta și în stânga când intră în Sfântul Munte. Sunt destui alți bogați, în special ruși, care procedează așa.

Și ceva din discuția dintre șoferul microbuzului și acest călugăr mă face să am un semn de întrebare în privința lui.

Mă iertați dacă nu voi intra în detalii.

Călugărul acesta îmi spune să mă opresc în centrul Uranopolisului ca să iau pe cineva cu mine. Dar mie ceva îmi spune că n-am pe cine să iau, nu sunt acum români sau bulgari care să călătorească în țară cu autocarul sau avionul.

- Români au cu ce să meargă în țară, Părinte, iar eu mă cam grăbesc, îi răspund.

Simt cumva că acesta a fost un răspuns la ceea ce i s-o fi părut o agresiune, faptul că i-am spus că sunt cam strâns cu banii pe drumul de întoarcere și sper să nu mi se întâmple vreun necaz. Dar nu i-am spus asta ca să-i cer bani. Totuși, frânez când ajung în stația din Uranopolis și merg foarte încet, cu gândul că dacă va fi vreun român care dorește să meargă în țară îmi va face un semn, văzând o dacie cu numere românești.

Prin Bulgaria îmi amintesc discuția cu acest călugăr și mă lovește pocăința. Dumnezeu rânduise să iau pe cineva

la întoarcere, iar eu, din cauza împietririi inimii mele, nu am luat respectiva persoană. „Doamne, iartă-mă! Trebuia să iau pe cineva și nu am luat!”, repet încontinuu. Cât de simplu ar fi fost să mă opresc de-a binelea și să spun acolo, în fața celor care așteptau autobuzul pe bordura parcurii din Uranopolis ceva de genul : „Stara Zagora? București?”...

La Kardjali mă oprește un polițist aflat într-o gheretă de la marginea drumului, pentru că farul drept nu luminează corespunzător. Reglez contactul cu mâna și se declară mulțumit.

Kardjali - Caragiali... Acesta este un nume turcesc.

La Kazanlâk... aceeași poveste ca la dus : mă încurc prin oraș iar niște tineri mă conduc cu mașina lor în drumul de Shipka.

Ajung la Tinosu Luni 6 Martie 2023, pe la 3 și jumătate dimineața. Maică-mea a lăsat cheia în ușă, așa că mă chinui să o trezesc. Pe la ora 4 reușesc. Mănânc ceva, mă pun la punct cu noutățile și mă culc pentru că de la ora 16 încep lucrul.

Să vrea Dumnezeu să mai ajung în această viață în Sfântul Munte! Voi încerca de acum să vă povestesc tot.

Oricum, cred că ideea centrală s-a înțeles. Am prins gustul drumețiilor însingurate prin Athos. Am stofă de „trăistar”, cum ar spune Părintele Pustnic Ioan.

Și mai aruncând și eu câte-o privire printr-o scriere duhovnicească sau prin alta, mi se pare că am început să înțeleg câte ceva. Lupta mântuirii are două etape, înfrânarea și dezpățimirea, iar călugării sunt la cea de-a doua. Ei încearcă să rupă definitiv orice patimă din sufletul lor și să planteze în locul ei virtutea opusă.

Voi reuși să ajung și eu vreodată la etapa asta?

CUPRINS

PUSTNIC PENTRU O NOAPTE.....	2
NEA RODA.....	3
SFÂNTUL MUNTE.....	9
IVIRU – LA PRIMA VEDERE.....	17
PRODROMU.....	18
IVIRU.....	20
CĂUTĂRILE UNUI PUSTNIC DE-O NOAPTE.....	22
PUSTNIC PENTRU O NOAPTE.....	25
SALONIC.....	29
PIETRA.....	33
O SUTĂ DE ZILE LA ATHOS.....	38
1. CALEA PELERINULUI.....	38
2. SURPRIZE DE ÎNCEPUT DE DRUM.....	38
3. SFATURI DUHOVNICEȘTI.....	40
4. O ÎNTÂMPANIRE MINUNATĂ.....	46
5. GRIGORIU.....	52
6. „LIBER CA PASĂREA CERULUI”.....	57
7. ÎNAPOI LA VATOPEDU.....	58
8. PĂRINTELE CHIRIL.....	60
9. „RUMÂNSKI NIE PAKUPAIET”.....	61
10. IAR LA PRODROMU.....	64
11. ÎNAPOI „ÎN LUME”.....	65
12. ÎNSEMNĂRI DE LA OAȘA.....	67
13. ISTORIA UNUI EPITAF.....	81
14. EPISODUL CU DANIEL.....	83
15. IAR LA GREGORIU.....	84
16. PUTEREA EXEMPLULUI.....	86
17. VIPERA DE SUB PIATRĂ.....	87
18. PRODROMU.....	88
19. DISCUȚIA CU PĂRINTELE IULIAN.....	92
20. VATOPEDU.....	93
21. LUCRURI BUNE.....	94
21. PĂRINTELE CONSTANTIN.....	96
22. FĂRĂ CHILIE.....	96
23. PAPA ZORAS.....	97

24. MAREA.....	98
25. PLECAREA.....	100
26. SPRE EFSGHIMENU.....	102
27. HILANDARU.....	103
28. ZOGRAFU.....	104
29. COSTAMONITU.....	106
30. DOCHIARIU.....	108
31. XENOFONTOS, PANTELIMON, IZVORUL MEU.....	110
32. ADIDAȘII.....	112
33. DIONISIU.....	114
34. LA MORMÂNTUL SFÂNTULUI IOSIF ISIHASTUL.....	115
35. SPRE CULMI.....	116
36. HRAM LA PRODROMU.....	120
37. LAKKOS.....	121
38. CÂINELE.....	123
39. VATOPEDU, DIN NOU.....	124
40. RĂTĂCIRILE TÂNĂRULUI ANDREAS.....	125
41. ANDREAS ÎN SFÂNTUL MUNTE.....	127
42. AVERTISMENTE ÎMPLINITE.....	127
43. CERNICA.....	130

ISTORIA EȘECURILOR MELE RECENTE..... 133

DIN NOU LA ATHOS..... 139

PRIMA ZI.....	139
ZIUA A DOUA.....	147
ZIUA A TREIA.....	150
ZIUA A PATRA.....	150
ZIUA A CINCEA.....	154
ZIUA A ȘASEA.....	157
ZIUA A ȘAPTEA.....	162
ZIUA A OPTA.....	164
AMINTIRI DIN ALTE DOUĂ PELERINAJE.....	167
ZIUA A NOUA.....	171